

Ruimte en Milieu
*Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer*

Stille gebieden in de stad

De stad is stiller dan je denkt
Versie publicatienummer 9217

Datum: 14 juli 2009

Colofon

Versie	publicatienummer9217 T 070-3393939 Portefeuille Ruimte Leefomgevingskwaliteit Rijnstraat 8 Postbus 20951 2500 EZ Den Haag
Auteurs	ing. A.E. Brand, Dienst Milieu en Bouwtoezicht, gemeente Amsterdam dr. ir. G.P. van den Berg, Geneeskundige en Gezondheidsdienst Amsterdam

Stille gebieden in de stad

De stad is stiller dan je denkt...

Dossiernummer: zd-1509
Datum: 30 juni 2009
Bestand: rapportStGeb_v5.doc
VROM project: IKC38563

Auteurs:

ing. A.E. Brand, Dienst Milieu en Bouwtoezicht, gemeente Amsterdam
dr. ir. G.P. van den Berg, Geneeskundige en Gezondheidsdienst Amsterdam

Samenvatting

Veel mensen waarderen een levendige stad maar zouden toch liever gevrijwaard zijn van onnodig en overmatig lawaai. Uit onderzoek blijkt niet alleen dat lawaai schadelijk kan zijn voor de gezondheid, maar ook dat stille plekken in de stad kunnen compenseren voor de drukte van de stad, bijdragen aan herstel en 'op adem komen', en dat rust de positieve invloed van een prettige plek in de stad versterkt.

Aanleiding en doel project

De aanleiding voor het hier beschreven project "Stille gebieden in de stad", deels in opdracht van het Ministerie VROM uitgevoerd door de gemeente Amsterdam, ligt zowel in de Europese Richtlijn Omgevingslawaai als in het advies "Stille gebieden en gezondheid" van de Gezondheidsraad. In het advies wordt gewezen op het belang van stille gebieden in de stad die geluidhinder en andere vormen van stress kunnen compenseren.

De Europese Richtlijn vereist onder andere plannen om stille gebieden te beschermen tegen een toename van geluidhinder. In Amsterdam is het Actieplan Geluid in februari 2009 vastgesteld. In dat Actieplan én in het Milieubeleidsplan 2007-2010 staat dat een inventarisatie zal worden uitgevoerd naar de stille gebieden in Amsterdam. Dit rapport bevat de resultaten van deze inventarisatie.

Provincies beschikken al over de mogelijkheid om stiltegebieden aan te wijzen op grond van de Wet Milieubeheer. Naast deze provinciale stiltegebieden geeft de Europese Richtlijn en het Nederlandse Besluit Omgevingslawaai gemeenten de mogelijkheid om stille gebieden in de stad aan te wijzen en te beschermen. In de praktijk blijkt echter dat gemeenten nog geen stille gebieden in de stad hebben aangewezen. Behalve op bovenvermelde inventarisatie gaat dit rapport daarom ook in op de mogelijkheden die er zijn om stille gebieden in de stad te behouden of te ontwikkelen. Het rapport is niet bedoeld om beleid voor stille gebieden vast te leggen, maar probeert wel aan te geven op wat voor wijze dat beleid gestalte zou kunnen krijgen; dat geldt voor Amsterdam maar ook voor andere steden.

Inhoud project

Het project, dat betrekking heeft op stille gebieden in de stedelijke omgeving en die zijn gelegen in de openbare buitenruimte, bestond uit vier verschillende onderdelen:

1. Literatuuronderzoek: hier is nagegaan waarom stille gebieden belangrijk zijn en op welke manier verschillende Europese steden invulling geven aan het onderdeel "stille gebieden" uit de Europese Richtlijn Omgevingslawaai. Daarbij is gekeken naar criteria om stille gebieden te benoemen en methoden om te bepalen waar ze liggen.

2. Belevingsonderzoek en mediacampagne: dit is uitgevoerd in Amsterdam o.a. om te peilen hoe belangrijk stille gebieden zijn voor Amsterdammers en om te vragen naar welke stille plekken men kent.

3. Inventarisatie: een inventarisatie van stille gebieden in Amsterdam heeft geresulteerd in een Stadsplattegrond Stille gebieden, gebaseerd op de geluidkaart en de favoriete stille plekken die Amsterdammers hebben opgegeven.

4. Verkenning van beleidsinstrumenten: hierin is nagegaan welke mogelijkheden ten aanzien van beleid en regelgeving een gemeente heeft om stille gebieden te beschermen of te ontwikkelen.

Rust is belangrijk

Uit het onderzoek blijkt dat veel Amsterdammers vooral rust in huis en ook rust in de buurt belangrijk vinden, maar rust elders in de stad, buiten de eigen buurt, vindt men minder belangrijk. Amsterdammers hebben het druk: een op de twee heeft regelmatig of vaak het gevoel tijd te kort te komen en een op de drie te weinig tijd om tot rust te komen.

Een stille plek is een oase van rust in de drukke stad. Men wil buiten, op een stille plek, afstand nemen of even bijkomen, wandelen of fietsen, nadenken/dromen/ nietsdoen, vrijheid en geen verplichtingen ervaren en/of weer opladen/nieuwe energie krijgen. De meeste Amsterdammers kennen een stille plek in de buurt, hoewel dat in stadsdeel Centrum –waar juist de kleine plekjes meer meetellen- duidelijk minder is. Bij vrijwel iedereen is die stille plek groen of ligt aan het water. De meerderheid vindt het belangrijk dat er geen drukte of lawaai is, dat het rustig is in vergelijking met de omringende buurt, dat er prettige kleuren zijn, dat het ruimtelijk is en goed onderhouden/schoon. Het historische karakter van een plek kan een rol spelen. In het centrale deel van de stad vindt bijna 40% het belangrijk dat er mooie gebouwen zijn, daarbuiten (in Noord, Nieuw West en Zuidoost) vindt men dat niet zo belangrijk (< 10%).

In totaal hebben de ondervraagden 145 verschillende plekken genoemd, waarbij Vondelpark en Begijnhof het meest werden vermeld.

Wanneer is het stil?

Uit de geluidkaart en uit de opgenoemde plekken blijkt dat de oude, centrale stad relatief stil is, vooral doordat de bebouwing zorgt voor afscherming van het verkeerslawaai. In de ruimer opgezette naoorlogse wijken kan verkeerslawaai beter doordringen en is het, in de buurt en op het balkon of in de tuin, minder stil. In de centrale stad zijn de stille plekken niet altijd erg groen, maar zijn vele hofjes, binnentuinen, postzegelparken en pleintjes wel oasen van rust. Daarbuiten zijn het vooral groene gebieden zoals parken en begraafplaatsen.

Een rustig gebied is niet alleen een kwestie van een laag geluidniveau, hoewel weinig lawaai van verkeer, de dominante bron in een stad, zeker helpt.

Internationaal variëren voorgestelde richtwaarden voor een stedelijk stil gebied van 40 tot 55 dB(A)/dB.¹ Deze waarden blijken goed overeen te komen met de door Amsterdammers genoemde stille plekken. De meeste Amsterdamse vermeldingen hadden betrekking op gebieden waar het geluidniveau tengevolge van verkeer overdag 35 tot 40 dB bedroeg. Er

¹ Voor dB en dB(A) zie toelichting op begrippen in bijlage 1.

werden geen gebieden genoemd met een geluidniveau boven 60 dB. Bij tussenliggende geluidniveaus kan een gebied blijkbaar als relatief stil worden ervaren, als het om andere redenen (zoals groen, mooi, stiller dan omgeving) aantrekkelijk is. De resultaten van dit project ondersteunen de conclusie dat een waarde van maximaal 40 dB een 'gouden standaard' is voor een stil gebied in een stad, maar ook dat alle witte vlekken op de geluidkaart (maximaal 55 dB) in principe een stille plek kunnen zijn.

Bij de hogere geluidniveaus (boven 40 – 45 dB) kan een plek als stil worden ervaren als het duidelijk minder lawaaiig is dan de omgeving. Een gebied kan ook als 'stil' worden ervaren als het geluidniveau in de omgeving 10 dB of meer daarboven ligt. Bij de hogere geluidniveaus op een stille plek (tot 55 dB) is dit contrast vooral van belang.

Maatregelen om de rust bewaren

De helft van de ondervraagden van het belevingsonderzoek vindt dat de gemeente meer zou kunnen doen om stilte en rust in de stad te behouden of bevorderen: meer stille plekken in de stad, en meer oog voor het behouden van bestaande stille plekken door lawaai te weren of door plekken onbebouwd te laten. De compacte stad moet niet ten koste gaan van rust en groen.

De gemeente heeft instrumenten om meer te doen, afhankelijk van het type gebied.

Voor de stedelijke groene en blauwe (water) gebieden, vooral parken, kan geluidbeleid deel gaan uitmaken van de stedelijke groenstructuur. Voor een deel is dat al het geval maar het kan duidelijker:

- Stel per type gebied of per individueel gebied vast waar rust een criterium moet zijn.
- Rust houdt in dat: 1) geluid dat in het gebied thuishoort (natuur, mensen, horeca zonder muziek) is toegelaten; 2) onnodige, harde of mechanische geluiden (ventilatoren, koelingen, audio-apparatuur) zoveel mogelijk moeten worden beperkt; 3) stadsgeluid (verkeerslawaai) kan in een aantal gevallen onvermijdelijk zijn, maar het moet in (de kern van) het gebied dan wel duidelijk stiller dan in de omgeving.
- Het gebied kan verboden worden voor voertuigen met verbrandingsmotoren (vooral indien die fietspaden kunnen gebruiken). Op een bord bij de ingang kan gewezen worden op het handhaven van de rust in het gebied.
- Voor drukke wegen langs het gebied kan worden onderzocht of de invloed ervan kan worden verminderd (stiller wegdek, afscherming, verkeersmaatregelen).
- In nieuwe situaties kan vooraf worden rekening gehouden met voldoende rust in een gebied.

Voor het groen dat onder de hoede van een stadsdeel valt, kan het stadsdeel beleid vaststellen. Dat kan bijvoorbeeld voor alle groengebieden, of voor alle als stille plekken aan te wijzen gebieden (ook stadsoasen). Bij bestaande lawaaibronnen in de directe omgeving van het gebied wordt onderzocht of een reductie mogelijk is, bijv. door een afscherming, een stillere bron of verkeersmaatregelen. Nieuwe lawaaibronnen worden geweerd.

Stadsoasen zoals hofjes, binnentuinen of pleinen zijn zeker in de oude, centrale stad –en in het algemeen in de compacte stad- nodig en verdienen bescherming. Stadsoasen voegen veel toe aan de kwaliteit en leefbaarheid van de stad, vooral in het drukke, centrale deel. Maar volgens Amsterdamse bewoners zijn er te weinig en is het daarom

goed te onderzoeken welke plekken nog meer tot stadsoase kunnen worden bestemd. Ze kunnen in een lijst worden vastgelegd en gevrijwaard worden van nieuw lawaai, terwijl bestaand lawaai zoveel mogelijk wordt teruggedrongen.

Het onderzoek laat zien dat rust in en om huis voor Amsterdammers het belangrijkste is. De private buitenruimte kan, net als bij stadsoasen, bedreigd worden door o.a. klimaatapparatuur en koelingen van bedrijven. In het stedelijke geluidbeleid zou kunnen worden vastgelegd dat het geluidniveau tengevolge van bedrijven en instellingen aan geluidluwe zijden van woningen en in stadsoasen voldoende laag moet zijn. Dit kan wellicht gesteund zijn op een (model)verordening voor gebiedsgericht geluidbeleid.

INHOUD

1	Inleiding	9
1.1	Aanleiding voor het project	9
1.2	Doel van het project	11
1.3	Projectopzet en leeswijzer	11
2	Waarom stille gebieden?	14
2.1	Advies Gezondheidsraad	14
2.2	Belevingsonderzoek Amsterdam	15
2.3	Conclusie	21
3	Wanneer is een gebied stil?	22
3.1	Landelijk beleid en provinciale stiltegebieden	22
3.2	Advies Gezondheidsraad	23
3.3	Europese Richtlijn Omgevingslawaaï	26
3.4	DEFRA: Research into quiet areas	27
3.5	Andere Europese steden	29
3.6	Tussenconclusie voorgestelde criteria	30
3.7	Uitkomsten belevingsonderzoek Amsterdam	31
3.8	Conclusie	36
4	Waar liggen de stille gebieden in de stad?	37
4.1	Belevingsonderzoek en mediacampagne	37
4.2	Geluidkaart Amsterdam	39
4.3	Stadsplattegrond stille gebieden	40
5	Wat kan de gemeente doen?	41
5.1	Maatschappelijk belang	41
5.2	Ruimtelijke ordening	42
5.3	Wet Milieubeheer	44
5.4	Milieubeleidsplan en Actieplan Geluid Amsterdam	45
5.5	Verordening Gebiedsgericht Geluidbeleid en APV	47
6	Conclusies	48
	BIJLAGEN	53
1:	Begrippenlijst	54
2:	Samenstelling projectteam en klankbordgroep	55
3:	Favoriete stille plekken	56
4:	Krantenknipsels mediacampagne	59
5:	Website mediacampagne	67
6:	Inzendingen stille plekken	72
7:	Plattegrond stille gebieden met invloed van weg- en railverkeer	86
8:	Plattegrond stille gebieden met invloed van alle geluidbronnen	87
9:	Geluid en groen in enkele APV's	88
10:	Aantal stille plekken in relatie tot grondoppervlakte	91

1 Inleiding

We leven met z'n allen in een klein land. In die beperkte ruimte willen we wonen, werken, recreëren en reizen we dagelijks heen-en-weer. In de stad komt dat allemaal nog dichter bij elkaar. De stad is levendig en bruisend maar ook lawaaiig en druk. Veel mensen kiezen ervoor om in de stad te blijven wonen, anderen hebben nauwelijks keus. Maar soms is al die herrie en dat lawaai ook wel eens te veel: waar vind je dan nog rust in de stad?

De Amsterdamse Stiltebrigade

“De Amsterdamse politie schafte in 1937 de Silenta* aan als het "mechanische oor" van een pas opgerichte eenheid: de Stiltebrigade. Onder leiding van een politie-inspecteur werden vier politieagenten in motor met zijspan ingezet die het overmatige stadslawaai moesten bestrijden. Hun voornaamste taak was het lawaai beperken van onnodige, veeltonige of luide geluidssignalen en van slecht ontworpen uitlaten, en om bestuurders te leren niet te toeteren als ze een kruising naderden.

* een toen nieuw ontwikkelde geluidmeter; FvdB

Uit "The City of Din": Decibels, Noise, and Neighbors in the Netherlands, 1910-1980 van K Bijsterveld (Osiris, 2nd Series, Vol. 18, Science and the City pp.173-193,2003); vertaling Frits van den Berg

1.1 Aanleiding voor het project

Het project “Stille gebieden in de stad”, waarvan in dit rapport de resultaten zijn beschreven, is door de gemeente Amsterdam uitgevoerd, deels in opdracht van het Ministerie VROM. De aanleiding voor het project ligt zowel in de Europese Richtlijn Omgevingslawaai als in het advies “Stille gebieden en gezondheid” van de Gezondheidsraad.

Europese Richtlijn Omgevingslawaai

De Europese Richtlijn Omgevingslawaai² richt zich op de evaluatie en beheersing van het omgevingslawaai van wegen, spoorwegen, grote vliegvelden en industrieterreinen. Voor gemeenten gelden een aantal nieuwe taken:

- het maken van geluidbelastingskaarten van het omgevingslawaai
- het vaststellen van een Actieplan Geluid gericht op:
 - beheersing en waar nodig vermindering van omgevingslawaai
 - bescherming stille gebieden tegen een toename van geluidhinder
- het informeren van de bevolking over mogelijke geluidhinder en het gemeentelijke geluidbeleid

De verplichtingen van deze Richtlijn zijn opgenomen in de Wet geluidhinder en worden gefaseerd ingevoerd. Ze gelden vanaf 2007/2008 voor het eerst voor gemeenten in agglomeraties met meer dan 250.000 inwoners, vervolgens vanaf 2012/2013 voor gemeenten in agglomeraties met meer dan 100.000 inwoners.

Amsterdam heeft de geluidbelastingskaarten vastgesteld op 26 juni 2007. Deze kaarten zijn in te zien via de website www.atlas.amsterdam.nl. Daar is het mogelijk om bij benadering de geluidbelasting van een woning te bekijken.

Het Actieplan Geluid (of: Actieplan Omgevingslawaai) is op 17 februari 2009 door het college van B&W vastgesteld. Het Actieplan is via de website www.dmb.amsterdam.nl te downloaden.

In het Actieplan Geluid én in het Milieubeleidsplan 2007-2010 staat dat een inventarisatie zal worden uitgevoerd naar de stille gebieden in Amsterdam. Dit rapport bevat de resultaten van deze inventarisatie.

Behalve op de inventarisatie gaat dit rapport ook in op de mogelijkheden die er zijn om stille gebieden te behouden of te ontwikkelen.

Advies Gezondheidsraad

In 2006 heeft de Gezondheidsraad aan het Ministerie VROM het advies "Stille gebieden en gezondheid" uitgebracht. Hierin wordt gewezen op het belang van stille gebieden in de stad die geluidhinder en andere vormen van stress kunnen compenseren.

Het advies noemt dat zonder extra beleidsinspanning de ruimtelijke afwisseling tussen drukte en stilte zal verdwijnen en de 'lawaaideken' zich verder over Nederland zal uitbreiden. Mensen zullen dan steeds verder weg moeten om buitenshuis in hun vrije tijd nog stilte te kunnen beleven.

Naast de reeds bekende provinciale stiltegebieden geeft de Europese Richtlijn Omgevingslawaai en het Besluit Omgevingslawaai gemeenten de mogelijkheid om stille

² Europese Richtlijn Omgevingslawaai inzake de evaluatie en de beheersing van omgevingslawaai, END/2002/49/EG d.d. 25 juni 2002

gebieden in de stad aan te wijzen en te beschermen. In de praktijk blijkt echter dat gemeenten nog geen stille gebieden in de stad hebben aangewezen.

Bovengenoemde zaken zijn voor VROM aanleiding geweest om dit project “stille gebieden in de stad” uit te laten voeren.

1.2 Doel van het project

Het doel van het project “stille gebieden in de stad” is om binnen de Amsterdamse context:

- een praktische vertaling te maken van het advies van de Gezondheidsraad naar mogelijkheden om stille stedelijke gebieden in het gemeentelijke beleid op te nemen.
- voorstellen te doen voor aandachtspunten voor het stille gebieden beleid in de Actieplannen Geluid zoals bedoeld in de EU Richtlijn Omgevingslawaaai

Sinds het eind van de jaren '70 kent Nederland een stiltegebiedenbeleid dat met name betrekking heeft op natuur- en recreatiegebieden in het buitengebied. Door middel van streek- en bestemmingsplannen worden stiltegebieden beschermd tegen ongewenste planologische ontwikkelingen en op grond van de milieuwetgeving worden regels gesteld aan geluidveroorzakende activiteiten in stiltegebieden. Door hun ligging in het buitengebied is sprake van een ruimtelijke scheiding met functies als wonen, werken en transport.

Juist in de stad komen deze functies dicht bij elkaar of zijn zelfs met elkaar verweven. Hierdoor is het niet zonder meer mogelijk om stille gebieden in de stad op dezelfde manier te benaderen als stiltegebieden.

In dit project is alleen ingegaan op stille gebieden in de stedelijke omgeving, gelegen in de openbare buitenruimte.

Rondom het onderwerp stilte en beleving van stille gebieden worden veel wetenschappelijke studies verricht. Toch is er nog onduidelijkheid over welke elementen nu precies een rol spelen bij de beleving en de waardering van stille gebieden: bij welke geluidsniveaus is sprake van stilte of rust; welke geluiden zijn acceptabel; hoe lang mogen verstorende geluiden hoorbaar zijn; hoe speelt de visuele omgeving (natuur, gebouwen) daarbij een rol?

Vanwege dit soort - vooralsnog openstaande - vragen is gekozen voor een praktische benadering. Het belang van stilte en rust is namelijk duidelijk genoeg om nu al iets te doen. In dit onderzoek worden vooral praktische handvatten gegeven voor de integratie van stilte in het gemeentelijk beleid.

1.3 Projectopzet en leeswijzer

Het project “stille gebieden in de stad” is uitgevoerd in de periode augustus 2008 – mei 2009 door samenwerking van de volgende gemeentelijke diensten van Amsterdam:

- Dienst Milieu en Bouwtoezicht (DMB),
- Dienst Ruimtelijke Ordening (DRO),
- Dienst Onderzoek en Statistiek (O&S).
- Geneeskundige en Gezondheidsdienst Amsterdam (GGD).

Bij de uitvoering van het project en het opstellen van de rapportage is een klankbordgroep van externe deskundigen betrokken³.

Het project bestond uit vier verschillende onderdelen:

- Literatuur onderzoek
- Belevingsonderzoek Amsterdam
- Inventarisatie van stille gebieden in Amsterdam
- Verkenning van de beleidsinstrumenten

In het literatuuronderzoek is nagegaan waarom stille gebieden belangrijk zijn (hoofdstuk 2) en welke manier verschillende Europese steden invulling geven aan het onderdeel “stille gebieden” uit de Europese Richtlijn Omgevingslawaa. Daarbij is gekeken naar criteria om stille gebieden te benoemen (hoofdstuk 3) en methoden om te bepalen waar ze liggen (hoofdstuk 4).

Daarnaast is een belevingsonderzoek⁴ en mediacampagne uitgevoerd in Amsterdam o.a. om te peilen hoe belangrijk stille gebieden zijn voor Amsterdammers en om te vragen naar favoriete stille plekken. In de hoofdstukken 3 en 4 wordt daar verder op ingegaan.

Het derde hoofdonderdeel van het project had betrekking op de inventarisatie van de stille gebieden in Amsterdam. Dit heeft geresulteerd in een Stadsplattegrond Stille gebieden⁵. Hierop staan de favoriete stille plekken die Amsterdammers hebben doorgegeven in het belevingsonderzoek en tijdens de mediacampagne.

Tenslotte is nagegaan welke mogelijkheden ten aanzien van beleid en regelgeving een gemeente heeft om stille gebieden te beschermen of te ontwikkelen (hoofdstuk 5).

Dit rapport is opgebouwd aan de hand van vier vragen:

- waarom stille gebieden? (hoofdstuk 2)
- wanneer is een gebied stil? (hoofdstuk 3)
- waar in de stad liggen stille gebieden? (hoofdstuk 4)
- wat kan de gemeente doen? (hoofdstuk 5)

³ In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de samenstelling van het projectteam en de klankbordgroep

⁴ Stille gebieden in de stad, project 7277, dienst O&S Gemeente Amsterdam, november 2008. Het volledige rapport is o.a. te downloaden op www.amsterdam.nl/stilleplekken

⁵ De plattegrond is opgenomen in dit rapport maar ook digitaal te raadplegen via de website www.amsterdam.nl/stilleplekken

Het rapport wordt afgesloten met conclusies waaruit blijkt welke gereedschapskist ter beschikking staat om stille gebieden in het gemeentelijk beleid te integreren.

2 Waarom stille gebieden?

2.1 Advies Gezondheidsraad

Negatieve effecten van lawaai

De Gezondheidsraad heeft in 2006 haar advies "Stille gebieden en gezondheid" uitgebracht aan de Staatssecretaris van VROM. In het advies beschrijft de Gezondheidsraad de resultaten van het onderzoek naar de negatieve effecten van lawaai en de positieve effecten van rust in de woonomgeving.

Of mensen geluid als aangenaam of onaangenaam ervaren hangt van verschillende akoestische- en niet-akoestische factoren af. Bij de akoestische factoren spelen luidheid en tijdsduur van het geluid een belangrijke rol. Niet-akoestische factoren zijn onder andere de betekenis van geluid en het feit of mensen het geluid kunnen beïnvloeden of zelf belang hebben bij de oorzaak van het geluid.

Wanneer mensen geluid als onwenselijk of onaangenaam ervaren en dit tot uiting komt in negatieve reacties, spreekt men van hinder.

Er is aangetoond dat blootstelling aan hoge geluidsniveaus in de woonomgeving ernstige hinder kan veroorzaken. Ook is aangetoond dat blootstelling aan nachtelijk lawaai resulteert in slaapverstoring. Bovendien is er voldoende wetenschappelijk bewijs dat blootstelling aan lawaai kan leiden tot een verhoogde kans op hart- en vaatandoeningen. Mogelijke verklaringen zijn dat geluid tot stress leidt en stress rechtstreeks lichamelijke effecten veroorzaakt, dan wel dat stress zich uit in ongezond gedrag, bijvoorbeeld roken, en zo indirect leidt tot gezondheidseffecten.

Op basis van internationaal onderzoek van de WHO is becijferd dat geluidhinder op deze wijze op significante wijze bijdraagt aan de ziektelast van de Nederlandse bevolking. Geluid is, na luchtverontreiniging (fijn stof), de tweede belangrijkste ziekte-oorzaak door milieufactoren.

Positieve effecten van stilte

Op rustige plaatsen is minder of geen lawaai. Het negatieve effect van lawaai zal daar dus minder groot zijn. Verder noemt de Gezondheidsraad dat geluiden die mensen positief waarderen (gewenste geluiden) een gezondheidsbevorderende werking kunnen hebben. Geluid is, naast o.a. groen, ruimte, luchtkwaliteit en veiligheid, één van de factoren die de kwaliteit van de leefomgeving bepalen.

Hoewel er nog niet veel wetenschappelijk onderzoek is gedaan naar de positieve gezondheidseffecten van stilte, of van het (buitenshuis) ongestoord kunnen luisteren naar als prettig ervaren (gewenste) geluiden kan volgens de Gezondheidsraad verblijf in een stil gebied vermoedelijk op twee manieren een gunstige invloed hebben op gezondheid:

1. Verblijf in een gebied zonder lawaai draagt bij aan compensatie of herstel van

negatieve gezondheidseffecten van lawaai.

2. Afwezigheid van lawaai versterkt de positieve gezondheidseffecten van verblijf in een groene omgeving.

Voor de eerste manier worden aanwijzingen gevonden in Zweeds en Noors onderzoek. Ten aanzien van de tweede mogelijkheid wordt verwezen naar het advies 'Natuur en gezondheid' van de Gezondheidsraad waarin een overzicht is opgenomen van de kennis over de invloed van een groene, natuurlijke omgeving op gezondheid.

Verder acht de Gezondheidsraad het waarschijnlijk dat geluidsgevoelige mensen meer baat hebben bij stille gebieden in en buiten de stad. Mensen die zelf aangeven geluidsgevoelig te zijn, ondervinden meer geluidshinder en zijn vaak gevoeliger voor andere stressfactoren.

Het beperkte onderzoek naar de behoefte van de Nederlandse bevolking aan stille gebieden geeft een indicatie dat een grote groep Nederlanders belang hecht aan het (kunnen) ervaren van stilte en dat dit voor veel mensen een belangrijk motief is voor het in de vrije tijd bezoeken van groene gebieden voor recreatie.

Mensen die in een lawaaiige omgeving wonen, lijken een grotere behoefte te hebben aan stillere gebieden dan mensen die in de woonomgeving geen geluidshinder ervaren. Het is niet duidelijk in hoeverre mensen hun intenties daadwerkelijk omzetten in bezoek- en recreatiegedrag met het doel om stilte te beleven. Verder blijkt het ontbreken van lawaai weliswaar een niet onbelangrijk omgevingskenmerk te zijn als bezoekers gevraagd wordt naar de recreatieve kwaliteit van een gebied, maar visuele kwaliteit wordt vaker even belangrijk of belangrijker gevonden.

De Gezondheidsraad pleit voor meer aandacht voor het belang van (kleine) stille gebieden in de directe woonomgeving waardoor voor veel meer mensen mogelijkheden ontstaan om momenten van stilte en rust in hun dagelijkse leven in te bedden.

Om in een stedelijke omgeving locaties met een hoge akoestische kwaliteit te creëren is een interdisciplinaire aanpak nodig, waarbij belevingsdeskundigen, landschapsarchitecten en stedenbouwkundigen kennis en criteria van akoestiek en 'soundscapes'⁶ meenemen in hun ontwerp- en inrichtingsplannen.

2.2 Belevingsonderzoek Amsterdam

Lawaai in Amsterdam

In een belevingsonderzoek dat de Dienst Onderzoek en Statistiek in 2005 heeft uitgevoerd blijkt één op de vijf Amsterdammers boven de 18 jaar veel geluidsoverlast te

⁶ Soundscape = geluidlandschap: het door het gehoor waarneembare aspect van de omgeving

ervaren. Als belangrijkste bronnen van overlast werden wegverkeerslawaai en burenlawaai genoemd, daarna (in aflopende volgorde) gevolgd door bouwwerkzaamheden, vliegtuigen, trams, winkels of bedrijven, en treinen.

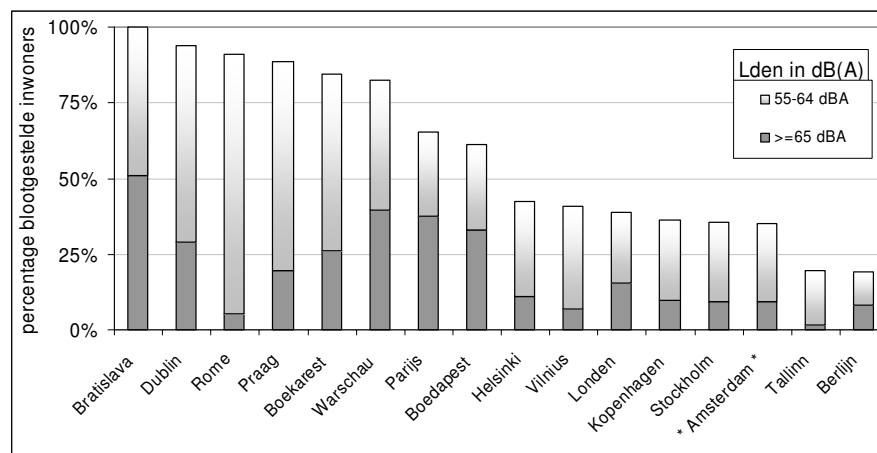
In de Geluidkaart 2007 zijn de bronnen van omgevingslawaai, wegverkeer, railverkeer, luchtvaart en industrie, op modelmatige wijze onderzocht. Door middel van berekeningen is het aantal (ernstig) gehinderden⁷ bepaald. Hieruit blijken de volgende cijfers:

Geluidbron	Percentage en aantal (ernstig) geluidgehinderden	
Wegverkeer	11%	85.000 personen
Luchtvaart	5%	35.600 personen
Railverkeer	1%	5.300 personen
Industrie	minder dan 1%	1.100 personen

Tabel 2.1: resultaten Geluidkaart 2007

Uit de cijfers blijkt dat Amsterdam een drukke stad is. Maar Amsterdam is ook een levendige stad, een levendigheid die door veel bewoners hoog wordt gewaardeerd en waardoor zij bewust kozen om in de stad te wonen.

In vergelijking met andere Europese hoofdsteden lijkt het wegverkeer in Amsterdam overigens nog betrekkelijk stil. Uit de opgaven aan de EU in het kader van de Richtlijn Omgevingslawaai blijkt Amsterdam te behoren tot de steden met de laagste aantallen blootgestelden aan hoge geluidsniveaus. Figuur 2.1 geeft daarvan een overzicht.⁸

Figuur 2.1: percentage van bevolking blootgesteld aan geluidsniveaus (Lden) boven 55 dB

⁷ dit is het aantal gehinderden inclusief het aantal ernstig gehinderden

⁸ getallen door agglomeraties aangeleverd aan EU en verzameld door Martin van den Berg op <http://spreadsheets.google.com/ccc?key=peGmffcrmldbSO8ueHeyKTQ>

Behoeftte aan rust en stilte

In het kader van het project “Stille gebieden in de stad” is in het belevingsonderzoek door O&S onder andere onderzocht:

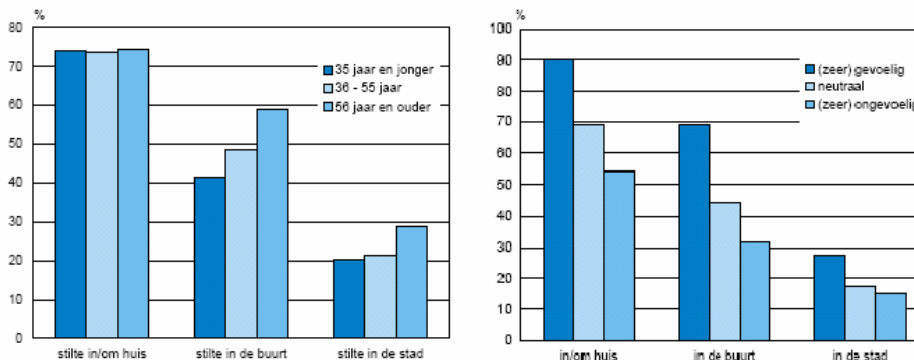
- In welke mate hebben Amsterdammers behoefte aan rust en stilte?
- hoe gevoelig zijn Amsterdammers voor drukte en lawaai?
- hoe druk heeft de Amsterdammer het?
- Hoe vindt de Amsterdammer zijn rust?
- wat doen Amsterdammers om tot rust te komen?
- waar gaan Amsterdammers heen om rust te vinden?
- welke rol speelt stilte in het vinden van rust?

Uit het onderzoek blijkt dat ruim een derde deel van de respondenten aangeeft gevoelig te zijn voor geluid. Dat geldt vaker voor ouderen dan voor jongeren.

Stilte in en om huis is voor veel mensen belangrijk, ongeacht leeftijd, samenstelling huishouden of woonbuurt: driekwart van de mensen vindt dit (zeer) belangrijk. Thuis is ook de belangrijkste plek om tot rust te komen.

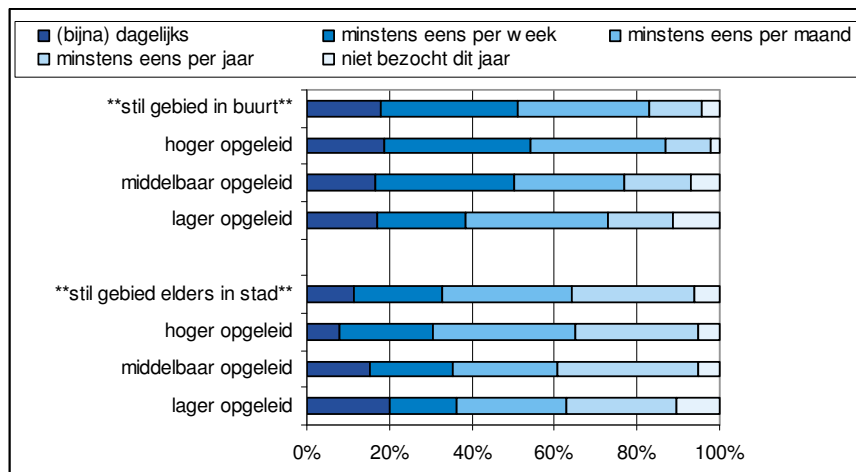
De meeste Amsterdammers (94%) hebben een buitenruimte bij het huis: een tuin of een balkon als brug tussen de openbare en private ruimte. Bij de meeste respondenten is het daar rustig: van de mensen met een tuin of een balkon vindt 61% daar rust, maar 23% heeft juist een lawaaiig balkon. In de buitenwijken levert een lawaaiige buurt vaker lawaai op het balkon op dan in de centrale delen van de stad. De stedenbouw in de buitenwijken is ruimer en opener van opzet waardoor de overgang van private naar publieke ruimte minder scherp is. In de centrale delen van de stad met dichtere bebouwing en bouwblokken met binnentuinen is de grens tussen publiek en privaat scherper en daarmee de relatieve rust op het balkon of in de tuin groter. Het lawaai van de buurt dringt dan niet door tot de buitenruimte van het huis.

Stilte in de buurt, in de directe woonomgeving, is voor veel mensen (51%) belangrijk. Stilte elders in de stad is voor veel mensen (48%) *niet* belangrijk, ook bij mensen die gevoelig zijn voor geluid is dit niet vaak een belangrijk punt.

Figuur 2.2: Percentage respondenten dat stilte in huis, de buurt en de stad belangrijk of zeer belangrijk vindt

De helft van de mensen bezoekt een stille plek in hun buurt eenmaal per week of vaker. Hoger opgeleiden doen dat wat vaker dan lager opgeleiden, zoals in figuur 2.3 is te zien, maar het verschil is beperkt. Stille plekken elders in de stad worden door één op de drie mensen wekelijks of vaker bezocht, dus wat minder vaak dan een plek in de buurt,

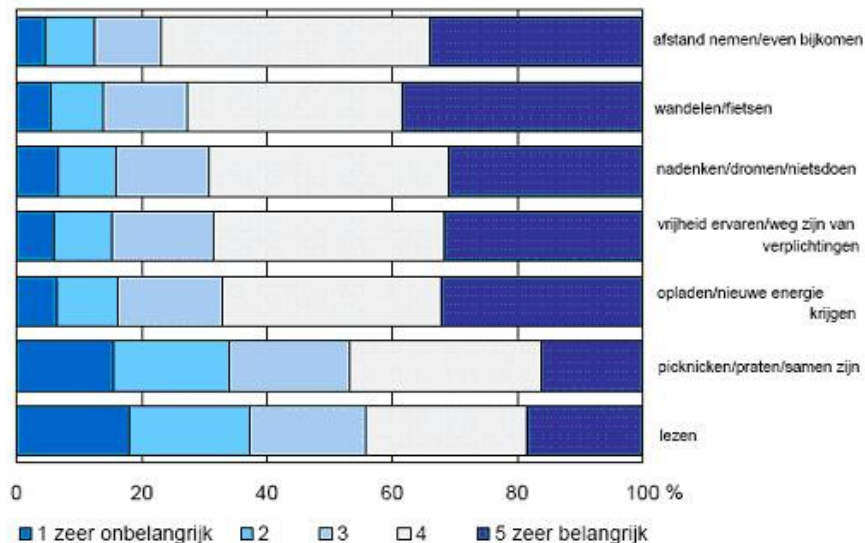

Figuur 2.3: percentage van respondenten uitgezet tegen de frequentie waarmee zij een stil gebied in de buurt (boven) en elders in de stad (beneden) bezoeken; tevens is aangegeven hoe dit verschilt naar opleidingsniveau

De helft van de respondenten vindt dat de gemeente meer zou kunnen doen om stilte en rust in de stad te bevorderen of behouden. Er zouden meer stille plekken in de stad gecreëerd kunnen worden, bijvoorbeeld door hofjes en binnentuinen te openen voor publiek. Ook zou er meer oog kunnen zijn voor het behouden van bestaande stille plekken door lawaai te weren of plekken onbebouwd te laten.

Activiteiten en stille plekken

Stille plekken zijn vooral belangrijk om even bij te komen en afstand te kunnen nemen. Wandelen en fietsen vormen daarin belangrijke activiteiten. Sociale activiteiten en lezen zijn van minder belang. De meningen zijn meer verdeeld over het belang van wegdromen, vrijheid ervaren en nieuwe energie krijgen.

Figuur 2.4: percentage van respondenten dat genoemde activiteiten/functions van een stille plek al of niet belangrijk vindt, gerangschikt op percentage '(zeer) belangrijk'

Mensen die aangeven vaak of bijna altijd tijd te kort komen of te weinig tijd hebben om echt tot rust te komen, hechten meer belang aan alle genoemde activiteiten dan mensen die wel met hun tijd uitkomen. Zo vindt bijna de helft van hen het zeer belangrijk dat je op een stille plek even afstand kunt nemen of kunt bijkomen, tegenover een derde deel van de mensen die over het algemeen wel uitkomen met hun tijd. Ook bij de andere vragen zien we dit verschil. Mensen met een druk leven hechten daarmee over de hele linie meer waarde aan de mogelijkheden van een stille plek. Zij kunnen de stilte gebruiken om te ontsnappen of bij te komen van de drukte.

Ook mensen die aangeven gevoelig te zijn voor geluiden hechten meer waarde aan de mogelijkheden van een stille plek. Zij vinden met name zaken als 'vrijheid ervaren/weg zijn van verplichtingen' en 'opladen/nieuwe energie krijgen' vaak zeer belangrijk (beide 40%, tegenover gemiddeld 30%).

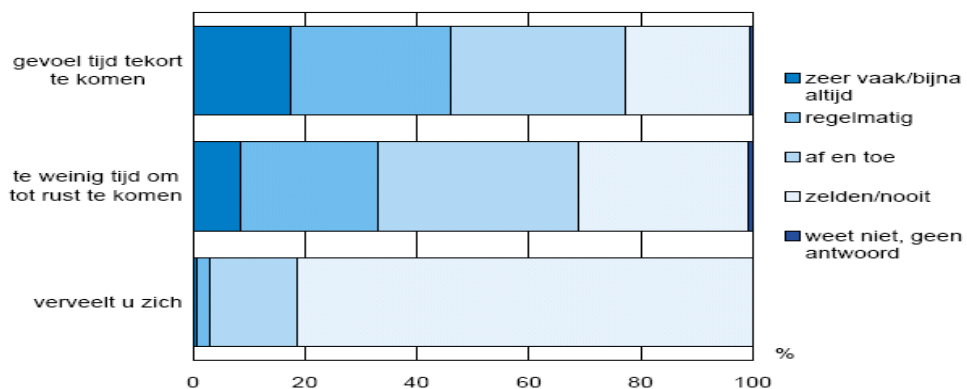
Activiteiten die meer met 'onthaasten' te maken hebben zijn vooral belangrijk voor jonge mensen en mensen van middelbare leeftijd. Ouderen geven minder vaak aan dat stille plekken de mogelijkheid moeten hebben om er 'afstand te nemen', 'weg te zijn van verplichtingen' of 'op te laden'. Sociale activiteiten, elkaar ontmoeten of picknicken zijn voor jongeren belangrijker dan voor ouderen, zoals een zomerse dag in het Vondelpark duidelijk maakt. Ouderen hechten meer waarde aan de mogelijkheid om te wandelen of te fietsen.

Zaken die van belang zijn voor een stille plek die respondenten zelf noemen, zijn dat het er schoon, goed onderhouden en veilig is. Ook de aanwezigheid van mooie natuur wordt

veel genoemd. Men is verdeeld over de plaats van honden in stille gebieden: hondenbezitters willen er graag hun hond uit kunnen laten, anderen zien liever een hondenverbod.

Vrije tijd en tot rust komen

Veel respondenten hebben wel eens het gevoel tijd tekort te komen. Bijna de helft (47%) heeft dit regelmatig tot vaak. Een derde heeft regelmatig of vaak te weinig tijd om echt tot rust te komen. Verveling is dan ook een zeldzaam verschijnsel, slechts 3% van de respondenten heeft hier regelmatig mee te maken.

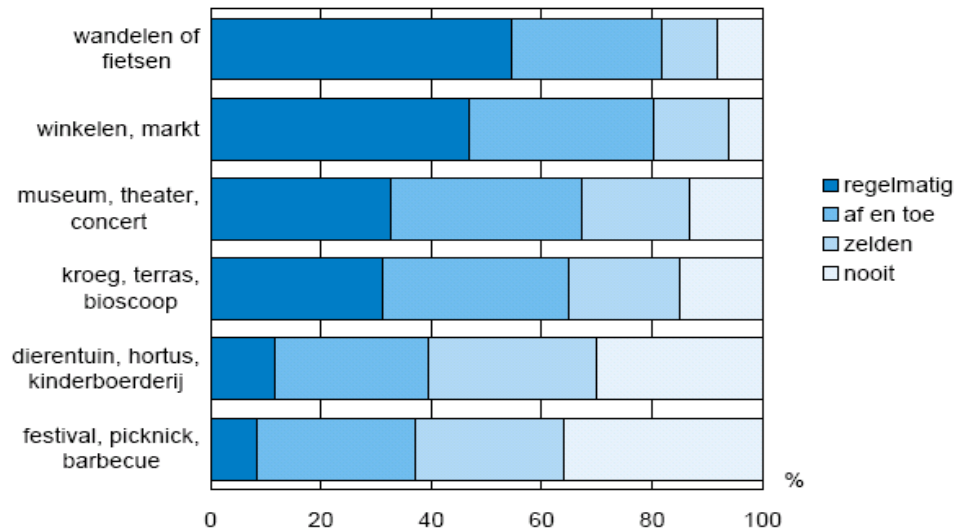
Figuur 2.5: percentage respondenten met te weinig tijd en met verveling

De meeste respondenten wandelen of fietsen weleens in en om Amsterdam in hun vrije tijd. Minder dan 20% doet dit zelden of nooit. Ook gaan de meesten in hun vrije tijd met enige regelmaat winkelen of naar de markt. Typisch stedelijke vrijetijdsbestedingen als museum-, theater- of concertbezoek en naar de kroeg, terras of bioscoop gaan, worden iets minder regelmatig ondernomen. De groep die af en toe of regelmatig naar de dierentuin, hortus of kinderboerderij gaat of wel eens naar een festival, picknick of barbecue in het park gaat is weer een stuk kleiner.

Wandelen of fietsen doen ouderen vaker dan jongeren en hoger opgeleiden vaker dan lager opgeleiden. Jongeren bezoeken vaker dan ouderen festivals, picknicks en barbecues en zij wonen wat vaker meer centraal in de stad. Naar de kroeg, bioscoop of terras is ook een activiteit die jongeren vaker ondernemen dan ouderen, en ook zijn dit vaker hoger opgeleiden en mensen die centraal in de stad wonen. Het bezoeken van concerten, musea en theater doen ouderen weer vaker dan jongeren en mensen die centraler in de stad wonen vaker dan mensen die verder van het centrum af wonen.

Mensen met kinderen gaan vaker naar dierentuin, hortus of kinderboerderij. Winkelen of naar de markt gaan in je vrije tijd wordt vaker gedaan door mensen die verder weg wonen van het Centrum.

Mensen die regelmatig festivals, barbecues en picknicks in het park bezoeken en mensen die regelmatig naar de kroeg, bioscoop of terras gaan, zijn ook mensen die minder belang hechten aan stilte in de stad. Voor mensen die graag wandelen of fietsen is stilte in de stad wel belangrijk.

Figuur 2.5: percentage respondentent dat meer of minder vaak activiteiten onderneemt in vrije tijd

2.3 Conclusie

Stille gebieden in een stad zijn belangrijk. Het verblijf in een stil gebied kan bijdragen aan compensatie voor of herstel van ongunstige gezondheidseffecten van een lawaaiige omgeving. Verder kan de afwezigheid van lawaai de positieve gezondheidseffecten van het verblijf in een groene omgeving versterken.

Ook in het belevingsonderzoek geven veel mensen aan behoefte te hebben aan stilte. De belangrijkste stille plek is hun eigen huis en de buitenruimte daarvan (balkon of tuin). Dit onderstreept het Amsterdamse geluidbeleid waarin staat dat woningen op een hoog geluidbelaste locatie een geluidluwe gevel nodige hebben.

De behoefte aan stille gebieden buitenshuis ligt met name in de buurt, in de directe woonomgeving. Hoe dichterbij huis te vinden hoe eenvoudiger de voordelen ervan zijn te ondervinden. De ondervraagde Amsterdammers gaan vooral naar stille plekken om even bij te komen en afstand te kunnen nemen. Wandelen en fietsen vormen daarin belangrijke activiteiten.

3 Wanneer is een gebied stil?

3.1 Landelijk beleid en provinciale stiltegebieden

Sinds het eind van de jaren '70 kent Nederland beleid voor het aanwijzen en beschermen van gebieden die relatief stil zijn. Dit stiltegebiedenbeleid heeft vorm gekregen via de Wet Geluidhinder en is later ondergebracht in de Wet Milieubeheer.

Stiltegebieden zijn gebieden in de orde van grootte van enige vierkante kilometers of meer. Stiltegebieden zijn vaak natuurgebieden of agrarische gebieden met natuurwaarden, zoals weidevogelgebieden en nationale parken. In de Circulaire Stiltegebieden die aan de wieg stond van het stiltegebiedenbeleid, werd geen criterium op basis van een geluidsniveau genoemd, maar moest de geluidbelasting door toedoen van menselijke activiteiten zo laag zijn dat de in het gebied heersende natuurlijke en gebiedseigen geluiden niet of nauwelijks worden verstoord. Toch werd in de praktijk vaak een getalsmatig criterium gebruikt, namelijk het over een etmaal gemiddelde geluidniveau tengevolge van gebiedsvreemde geluiden dat dan lager dan een streefwaarde van 40 dB diende te zijn. Uit een inventarisatie van het RIVM⁹ blijkt dat dit een ambitieuze doelstelling is: een gemiddelde geluidbelasting van 40 dB lijkt, na maatregelen, haalbaar voor stiltegebieden, maar alleen wat betreft wegverkeer. In gebieden die ook nog duidelijk beïnvloed worden door luchtvaartlawaai blijft de totale geluidbelasting boven de streefwaarde. In de Ecologische Hoofdstructuur is de situatie nog slechter en is de streefwaarde ook na maatregelen over het algemeen niet haalbaar.

Stiltegebieden zijn in Provinciale Milieubeleidsplannen opgenomen. Regels ervoor zijn in een Provinciale Milieuverordening (PMV) vermeld. Door stiltegebieden in het streekplan op te nemen kan het gebied planologisch beschermd worden. Voorgenomen activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden moeten worden getoetst op hun effect op het stiltegebied. Activiteiten die in het gebied zelf plaats vinden en die geluid veroorzaken zijn verboden, tenzij door de Provincie hiervan ontheffing is verleend.

Op grond van de PMV van de Provincie Noord Holland geldt in stiltegebieden het algemene verbod op het zonder noodzaak geluid voortbrengen dat de heersende natuurlijke rust in het gebied verstoord. Hiervoor gelden de volgende normen:

- Richtwaarde: het optredende L95 verminderd met 5 dB.¹⁰

⁹ Geluidbelasting in het landelijk gebied - Een verkenning van beleidsopties voor een landelijk gebiedsgericht geluidbeleid, J Jabben, M Odijk, W van Duijvenbooden, F Langers en CM Goossen, RIVM rapport 718401001/2002

¹⁰ Het L95 is het referentieniveau van het omgevingsgeluid en dient gemeten te worden volgens het ICG rapport IL-HR-15-01. Het L95 is het geluiveau wat in 95% van de tijd niet wordt overschreden

- Grenswaarde: het optredende L95 maar maximaal 45, 40 en 35 dB(A) gedurende de dag- avond en nachtperiode¹¹.

3.2 Advies Gezondheidsraad

In het advies “Stille gebieden en gezondheid” van de Gezondheidsraad wordt ingegaan op de vraag of de geluidmaten in termen van geluidsniveaus toepasbaar zijn of dat er andere (aanvullende) criteria nodig zijn voor de beoordeling van de geluidskwaliteit van stille gebieden.

In Nederland zijn speciaal voor de beoordeling van stille gebieden twee methoden ontwikkeld:

- methode TNO

De methode van TNO (Ruris) is ontwikkeld voor stille gebieden buiten de stad. Hierin wordt de geluidbelasting (gemiddeld over etmaal: $L_{Aeq,24h}$) zoals die van dag tot dag optreedt, verdeeld over een heel jaar. Daarbij wordt er mee rekening gehouden dat een bron niet elke dag van het jaar even luid hoorbaar is, bijvoorbeeld door wisselende meteorologische omstandigheden of door verschillende bedrijfssituaties. Aan de hand van deze verdeling ontstaat een profiel dat aangeeft welke geluidbelasting hoeveel tijd gedurende een jaar voorkomt. Bij een bepaald profiel hoort vervolgens een kwaliteitsniveau.

- methode Rijksuniversiteit Groningen

Door de Natuurkundewinkel van de Rijksuniversiteit Groningen is een methode ontwikkeld die op metingen en waarnemingen ter plaatse is gebaseerd. Tijdens een representatieve periode en gedurende in totaal tenminste drie uur netto meettijd worden alle mechanische of motorische geluiden gemeten en genoteerd. Voor elke bron wordt zo vastgesteld welk deel van de meettijd deze hoorbaar was en wat de maximale en minimale niveaus waren. Ook wordt het achtergrondgeluidniveau op de meetlocatie vastgesteld.

De Gezondheidsraad concludeert dat veel factoren van invloed zijn op de relatie tussen de blootstelling aan lawaai en de hinder die dat geeft bij bezoekers van stille gebieden. Op basis van het beschikbare onderzoek is het dan ook niet mogelijk om een eenduidige drempelwaarde voor geluidsblootstelling af te leiden, waaronder de stiltebeleving gegarandeerd is. Een beoordeling gebaseerd op alleen een (gemiddeld) geluidsniveau in stille gebieden geeft immers slechts een beperkt beeld van de daadwerkelijke beleving. In aanvulling op het geluidsniveau zijn dus aanvullende criteria nodig.

De belevingsonderzoeken die door de Gezondheidsraad zijn onderzocht leveren daarvoor de volgende aanknopingspunten:

¹¹ De dagperiode is van 07.00 – 19.00 uur; de avondperiode van 19.00 – 23.00 uur en de nachtperiode van 23.00 -07.00 uur.

- gewenste en ongewenste geluiden moeten onderscheiden worden, waarbij gewenste geluiden in het algemeen natuurlijke, bij het gebied of de context passende geluiden zijn en ongewenste geluiden meestal niet-passende, *man-made* geluiden;
- tijdsduur moet meegewogen worden, aangezien die van invloed is op de waardering; dit is vooral relevant bij niet-continue geluidsbronnen zoals overvliegende vliegtuigen; het kan daarom nuttig zijn om enerzijds continue, diffuse geluidsbronnen (zoals een verre snelweg) en anderzijds incidentele, herkenbare geluidsbronnen (zoals afzonderlijke passerende auto's of vliegtuigen) of geluidsgebeurtenissen te onderscheiden.

Suggesties voor criteria

De Gezondheidsraad doet vervolgens een aantal suggesties voor criteria.

Allereerst wordt voorgesteld om op grond van het verschil in karakter en functie verschillende categorieën stille gebieden te onderscheiden.

Type gebied	Gewenste akoestische kwaliteit
Natuurgebied	Natuurgeluiden overheersend
Groene gebieden buiten de stad	Gebiedseigenheid vast te stellen
Groene gebieden in de stad (parken, begraafplaatsen)	Ongewenste geluiden niet overheersend
Stille bebouwde plekken in de stad (hofjes, verkeersluwe pleinen)	Ongewenste geluiden niet overheersend

Tabel 3.1: categorieën van stille gebieden

Beoordeling van relatief constante geluidsbronnen

Het beschikbare onderzoek wijst niet eenduidig naar een algemeen toepasbare maat voor het beoordelen van de geluidskwaliteit van stille gebieden. Zowel het aantal malen dat een ongewenst geluid optreedt, de tijdsduur dat er ongewenst geluid is en het over een bepaalde periode (energetisch) gemiddelde geluidsniveau van ongewenst geluid, hangen samen met de waardering van de geluidssituatie door bezoekers. Hoe kan daarmee rekening gehouden worden?

Het TNO-beoordelingssysteem Ruris vormt in principe een goed uitgangspunt voor relatief constante bronnen. Het berekent de verdeling van dagelijkse geluidsbelastingen (Leq-waarden) over een periode van een jaar. Het gebruik van een verdelingscurve in plaats van een enkele, gemiddelde waarde als beoordelingscriterium doet recht aan de variaties die over een heel jaar plaatsvinden. De methode geeft inzicht in de mate van vóórkomen van relatief stille dagen in een jaar, dat wil zeggen, dagen zonder lawaai van grote geluidsbronnen, waaronder wegverkeer en industrie.

Bij een continue bron, zoals een snelweg op afstand, zullen de dagelijks maximale en gemiddelde geluidsniveaus betrekkelijk dicht bij elkaar liggen en onderling sterk gecorreleerd zijn. In dat geval kan daarom het maximum of het gemiddelde niveau vergeleken worden met een drempelwaarde die stiltebeleving voldoende garandeert.

De Gezondheidsraad stelt voor om nader te bekijken of, in plaats van referentiecurven, 'het aantal relatief stille dagen in een jaar' een geschikt beoordelingscriterium zou kunnen zijn, dat wil zeggen, het aantal dagen dat een drempelwaarde niet wordt overschreden. Hierbij stelt de Gezondheidsraad een 'stiltelniveau' voor dat als drempelwaarde zou kunnen dienen.

Beoordeling van variabele geluidsbronnen

Bij afzonderlijke gebeurtenissen, zoals bij passages van lokaal wegverkeer of overvliegende vliegtuigen, is er geen vaste, algemeen geldende correlatie tussen het gemiddelde en maximale geluidsniveau. In dat geval wordt het gemiddelde geluidsniveau mede door de frequentie van de passages bepaald. Bij dergelijke gebeurtenissen kunnen geluidsniveaus binnen een korte tijdsperiode sterk variëren en lijkt het percentage van de tijd dat een bepaald geluidsniveau optreedt beter verband te houden met de beleving van bezoekers dan het geluidsniveau zelf. Dit suggereert voor niet-continue bronnen gebruik van een nieuw beoordelingscriterium, namelijk het percentage van de tijd (de overschrijdingstijd) dat een ongewenst geluid een 'stilt niveau' overschrijdt. De overschrijdingstijd is dus de tijd dat het geluidsniveau van een ongewenst geluid het stilt niveau te boven gaat. Bij bijvoorbeeld de passage van een vliegtuig gaat het dus om dat deel van de passage waar het niveau hoger is dan het stilt niveau. Dat betekent dat ook als het gemiddelde niveau van een bron onder het stilt niveau ligt, de bron toch voor een deel van de tijd een overschrijding kan veroorzaken.

Het stilt niveau is het geluidsniveau tengevolge van alle geluiden die gewenst of aanvaardbaar worden geacht. In een natuurgebied zal dit stilt niveau het niveau zijn van het heersende, natuurlijke achtergrondgeluid. In een stad kan het een door de overheid gekozen niveau zijn dat een zekere mate van verkeerslawaaï als onvermijdelijk accepteert.

Maskering

Als een ongewenst man-made geluid minder luid is dan het gewenste natuurlijke en/of passende man-made geluid, dan zal het vermoedelijk niet storend of hinderlijk zijn. Dit fenomeen wordt aangeduid met maskering. Er is op dit moment nog weinig onderzoek gedaan naar de maskerende invloed van achtergrondgeluid. De Gezondheidsraad acht het wenselijk om hier meer inzicht in te krijgen.

Gebieden kunnen verschillen in geluidsproductie (bijvoorbeeld de branding aan het strand tegenover 'stille hei'). Verder kan in één gebied de geluidsproductie variëren door bijvoorbeeld wind, tijd van dag, seizoen, et cetera. Dit natuurlijke, gewenste geluid varieert dus in zijn vermogen om ongewenst geluid te maskeren. Door uit te gaan van representatieve weersomstandigheden kan deze variatie worden teruggebracht.

Voor een beoordeling die rekening houdt met de maskerende werking van het achtergrondgeluid is het volgens de Gezondheidsraad niet praktisch om in elk afzonderlijk gebied een stilt niveau te bepalen. Het is wellicht wel mogelijk om per type gebied een algemeen geldend stilt niveau te bepalen. Daarbij is een onderverdeling van de bovengenoemde gebiedstypen gewenst, bijvoorbeeld natuur met bos of open water, of een centraal dan wel perifeer stadspark. Ongewenste geluiden, zoals in een natuurgebied vooral verkeersgeluid of in een stadspark industriegeluid, zouden hierin niet mee mogen tellen.

Beoordeling van ongewenste (zeer luide) en onnodige geluiden

Los van het niveau of de tijdsduur acht de Gezondheidsraad het wenselijk zeer luide zowel als luide, onnodige geluiden te beperken, om bijvoorbeeld schrikreacties bij laagoverkomende straaljagers te voorkómen. Luide geluiden van onder meer brommers, speedboten, waterscooters en schoten kunnen een relatief groot verstrend effect

hebben, zeker als ze onnodig worden geacht of als de ontvanger gelooft dat de producent van het geluid niet geïnteresseerd is in het welzijn van anderen of het geluid associeert met gevaar. In een park kan bijvoorbeeld een luide ventilator hinderlijk zijn. Dergelijke bronnen zouden aan de hand van het 'Best Beschikbare Technieken' (BBT-principe) zoveel mogelijk kunnen worden uitgesloten.

3.3 Europese Richtlijn Omgevingslawaai

In artikel 3 van de Europese Richtlijn Omgevingslawaai is over stille gebieden het volgende opgenomen:

- stil gebied in een agglomeratie: gebied, als afgebakend door de bevoegde instantie, bijvoorbeeld een gebied dat niet is blootgesteld aan lawaai met een waarde van Lden of een andere passende geluidsbelastingsindicator die groter is dan een door de lidstaat vastgelegde waarde.

De EU heeft door deze formulering geen concrete of verbindende definitie gegeven die in de actieplannen moet worden uitgewerkt.

In de EU Richtlijn zijn wél eisen gesteld aan de geluidbelastingskaarten. Op deze kaarten moeten de geluidcontouren worden weergegeven van het omgevingslawaai vanaf 55 dB Lden. Geluidbelastingen lager dan 55 dB Lden hoeven dus niet weergegeven te worden en vormen de witte plekken op de kaart. Hebben de opstellers hiermee indirect een criterium voor stille gebieden willen geven?

Bij de Nederlandse implementatie van de Richtlijn in de Wet geluidhinder wordt in het Besluit Geluidhinder onder stille gebieden het volgende verstaan:

- a. de krachtens artikel 1.2, tweede lid, onder b, van de Wet milieubeheer bij provinciale milieuverordening aangewezen gebieden;
- b. de krachtens artikel 4.9, derde lid, onder c, van de Wet milieubeheer in de provinciale milieubeleidsplannen aangeduide gebieden waarin de kwaliteit van het milieu in verband met geluid bijzondere bescherming behoeft;
- c. de door de tot een agglomeratie behorende gemeenten bij verordening als zodanig aangewezen gebieden.

De eerste twee categorieën hebben betrekking op stiltegebieden en milieubeschermingsgebieden voor het aspect stilte die in de provinciale milieuverordening of beleidsplannen zijn opgenomen. De derde categorie betreft de "stille gebieden in de stad". Ook hier zijn geen concrete getalsmatige grenswaarden opgenomen.

Het selecteren van stille gebieden in de stad is dus nadrukkelijk een lokale bevoegdheid. Ter ondersteuning hiervan is vanuit Europa een studie naar stille gebieden uitgevoerd door de Symonds Group¹².

¹² Definition, Identification and Preservation of Urban & Rural Quiet Areas, Symonds Group Limited, july 2003

Op basis van deze studie is door de Europese Working Group on Assessment of Exposure to Noise (WG_AEN) een interim position paper uitgebracht: "Quiet Areas in Agglomerations"¹³. Hierin worden enkele aanbevelingen gedaan voor getalsmatige criteria ten aanzien geluid in stille stedelijke gebieden. Er worden drie niveaus met bijbehorende geluidniveaus onderscheiden.

Kwaliteits-niveau	Voorbeelden	Geluidsniveau overdag in L_{day}
A	Natuurlijke geluiden (wind, dieren, water, etc.)	< 40 dB
B	Parken, begraafplaatsen, extensieve recreatie	40 – 45 dB
C	Sportparken, speelplaatsen, picknickplaatsen, etc.	45 - 50 dB

Tabel 3.2: kwaliteitsniveaus stille gebieden volgens WG_AEN

Deze aanbevelingen zijn gebaseerd op de volgende overwegingen:

- bij 40 dB is er amper sprake van verstoring van natuurlijke geluiden
- bij 40 dB is een comfortabel gesprek zonder stemverheffing mogelijk
- in het algemeen wordt tot niveaus van 50 dB de akoestische kwaliteit als goed beoordeeld; daarboven niet
- uit belevingsonderzoek blijkt vanaf 47 dB sprake te zijn van geluidhinder

3.4 DEFRA: Research into quiet areas

Het Engelse Department for Environment, Food and Rural Affairs (DEFRA) heeft in September 2006 het rapport "Research into quiet areas, recommendations for identification" uitgebracht. Het rapport is opgesteld om criteria te ontwikkelen voor de identificatie van stille gebieden in stedelijke en landelijke gebieden.

Uit een literatuurstudie van 60 relevante (internationale) onderzoeken blijkt dat er te weinig kennis voorhanden is om op basis van alleen akoestische criteria stille gebieden te kunnen identificeren.

Verscheidende Europese lidstaten hanteren een eigen ontwikkelde definitie van het begrip stille gebieden. Voor stille gebieden in de stad variëren de grenswaarden van 45 tot 55 dB en zijn deze gebaseerd op verschillende geluidbelastingindicatoren zoals L_{den} en $L_{Aeq,T}$.

In de volgende tabel is een overzicht gegeven van akoestisch criteria die in verschillende onderzoeken worden aanbevolen als definitie voor een stil gebied.

¹³ Quiet Areas in Agglomerations, an interim position paper, working Group on assessment op exposure to noise, june 2004

Quiet Area location	Symonds Group Ltd (2003)	Waugh <i>et al.</i> (2003)	Karvinen & Savola (2004)
Agglomeration	50 dB L _{den} ¹	----	45 dB L _{Aeq,18h}
Open Country	40 dB L _{Aeq,24h}	30 dB L _{A90,1h}	30-35 dB L _{Aeq,18h} (Natural Quiet Areas) 35-40 dB L _{Aeq,18h} (Rural Quiet Areas)

¹ A limit of 40 dB L_{den} is recommended as a "gold standard" for Quiet Areas in agglomerations

Tabel 3.3: vergelijking voorgestelde akoestische criteria (maximum niveau) voor stille gebieden (bron: DEFRA)

Er zijn een aantal Europese landen met beleid of regelgeving ten aanzien van stille gebieden. De volgende tabel geeft een overzicht van de daarbij toegepaste grenswaarden en van kennelijk gesuggereerde grenswaarden (zoals in Europese Richtlijn Omgevingsgeluid END).

Op basis van het literatuur onderzoek concludeert DEFRA dat het nu nog niet mogelijk is om een precieze, breed toepasbare definitie van stille gebieden te ontwikkelen. Er wordt daarom een aanpak voor de korte en voor de lange termijn voorgesteld.

Quiet Area location	END	Norway (Miljøvern departementet, 2004)	Denmark (Bendtsen <i>et al.</i> , 2005)	Netherlands (RIVM & CBS, 2001)	Finland (Finnish Council of State Decision 993/1992)	Italy (Poli & Callegari, 2003)
Agglomeration	55 dB L _{den} ¹	50 dB L _{den}	45 dB L _{Aeq} ²	----	55 dB L _{Aeq,18h} ⁴	50 dB L _{Aeq,06:00-22:00} 40 dB L _{Aeq,22:00-06:00}
Open Country	----	40 dB L _{den}	----	40 dB L _{Aeq,24h} ³	45 dB L _{Aeq,18h} ⁵	----

¹ This value is implied, being the lower limit used for noise mapping

² This value is only a proposal

³ It is implied that the limit is for open country

⁴ Recreational areas in agglomerations

⁵ Recreational areas and nature conservation areas

Tabel 3.4: vergelijking grenswaarden in beleid of regelgeving voor stille gebieden (bron: DEFRA)

Korte termijn

De korte termijn procedure gaat uit van het toepassen van een aantal filters waarmee mogelijke stille gebieden ("candidate quiet areas") kunnen worden geselecteerd ten behoeve van de eerste ronde van geluidkartering en actieplannen (2007/2008). In een aantal agglomeraties, o.a. Edinburgh, is deze procedure ook toegepast. Het doel van de

procedure is om tot een hanteerbare en overzichtelijke lijst van gebieden te komen. In het rapport worden zeven filters beschreven. De eerste drie filters worden altijd toegepast en de overige alleen indien gewenst:

- geografisch; alleen open gebieden in agglomeraties met meer dan 250.000 inwoners
- gebiedstype; zoals parken, tuinen, recreatiegebieden, sportterreinen etc.
- geluid; de geluidbelasting in het gebied is minder dan 55 dB overdag (Lday)
- gedetailleerd gebiedstype; een verdere inperking van filter 2 bijvoorbeeld alleen publiek toegankelijke parken met historische waarde
- minimum oppervlak gebied; het gebied moet groter zijn dan 9 ha
- minimum oppervlak van het stille deel; minimaal 4,5 ha van het gebied moet een geluidbelasting lager dan 55 dB (Lday) hebben.
- vergroten van de gewenste minimale gebiedsgrootte; indien het resultaat tot een niet hanteerbaar aantal gebieden leidt kan de gewenste minimum grootte naar boven toe worden bijgesteld.

In het rapport wordt de keuze voor 55 dB Lday als volgt onderbouwd:

- Lday wordt toegepast in plaats van het gemiddelde over het hele etmaal (Lden) omdat de meeste mensen gedurende de dagperiode 07.00 – 19.00 uur in een stil gebied verblijven.
- De nauwkeurigheid van de toegepaste voorspellingsmethode waarop de geluidkaarten zijn gebaseerd neemt af naar mate de geluidsniveaus lager zijn; met de gebruikelijke methoden worden de geluidsniveaus meestal overschat.
- 55 dB is de laagste waarde die volgens de EU richtlijn in kaart moet worden gebracht

Lange termijn

De lange-termijn aanpak is bedoeld om in de geluidkartering van 2012 stille gebieden te kunnen identificeren. In deze procedure worden de gebieden geselecteerd op basis van de meningen van gebruikers en andere belanghebbenden. In overweging wordt genomen:

- de kwaliteit van de omgeving
- de mate waarin het gebied publiek toegankelijk is
- het gebruik van het gebied
- In het gebied moet het geluidsniveau laag zijn in de periode dat mensen gebruik maken van het betreffende gebied.

Om een hanteerbare lijst te krijgen van stille gebieden kunnen ook filters worden toegepast zoals bij de korte termijn is beschreven.

3.5 Andere Europese steden

In deze paragraaf wordt een beknopt overzicht gegeven van de criteria die in enkele andere Europese steden zijn gehanteerd bij het selecteren van stille gebieden. Daartoe is op internet gezocht naar (concept) actieplannen in het kader van de Europese verplichting deze op te stellen. Hoewel er weinig actieplannen zijn opgesteld, is dit overzicht mogelijk toch onvolledig (wat niet is gepubliceerd is niet gevonden), maar geeft het wel een beeld van de diversiteit waarmee stille gebieden elders worden benaderd.

De werkwijze uit het Engelse DEFRA rapport is bijvoorbeeld in het actieplan van de agglomeratie Edinburgh toegepast. Hierin zijn elf candidate quiet areas aangewezen. Deze gebieden liggen allen binnen de stad Edinburgh.

In Duitsland heeft Norderstedt, een middelgrote plaats iets ten noorden van Hamburg, een overzicht samengesteld van criteria voor stille gebieden zowel binnen als buiten de stad:¹⁴

- Rustige landelijke gebieden: land- en bosbouw gebieden met afmetingen langs de randen van ten minste 3700 m en een geluidbelasting in de kern van het gebied van minder dan 45 dB Lden
- Rustige landelijke gebieden: (natuur)gebieden met afmetingen langs de randen van ten minste 320 m en een geluidbelasting in de kern van het gebied van minder dan 55 dB Lden
- Open gebieden in de stad: rustig in vergelijking met de omgeving en met afmetingen langs de randen van ten minste 200 m en een geluidbelasting in de kern van het gebied die ten minste 6 dB lager is dan bij de randen
- Rustige verbindingssassen naar een aantrekkelijke open ruimte met een recreatieve functie; minimale lengte van 1000 meter (= 15 minuten lopen).
- Stadsoasen: gebieden die gebruikt worden voor recreatie en op loopafstand zijn gelegen. (Hier gelden geen criteria tav afmetingen; ze worden uitsluitend op kwalitatieve redenen geselecteerd)

In het Actieplan van Hamburg is deze categorie-indeling ook opgenomen. Daarbij wordt genoemd dat stille gebieden pas in de tweede ronde van de actieplannen (2012) zullen worden beschreven.

Ten behoeve van het actieplan van Berlijn is een onderzoeksrapport¹⁵ over stille gebieden opgesteld. Voor de identificatie worden de volgende criteria voorgesteld:

- Stille gebieden (grote, open bos-, natuur-, groengebieden, parken etc.) van tenminste 100 ha groot en een geluidbelasting van 55 dB Lden of minder
- Binnenstedelijke groen- en recreatieve gebieden in de nabijheid van woongebieden (te voet bereikbaar) van tenminste 30 ha groot en een geluidbelasting in de stille kern die tenminste 6 dB lager is dan de randen van het gebied.

De geluidbelasting betreft het totale opgetelde geluidsniveau van alle bronnen van omgevingslawaai.

3.6 Tussenconclusie voorgestelde criteria

Het is duidelijk dat dé definitie van een stil gebied (nog) niet bestaat. In Europa worden verschillende criteria toegepast die een aantal elementen gemeenschappelijk hebben:

14 Mitwirkungsprozess Lärminderungsplanung Stadt Norderstedt. Dokumentation 2007

15 Lärminderungsplanung für Berlin – Materialien zum Aktionsplan, Bericht Ruhige Gebiete, november 2008

het geluidniveau wordt bij voorkeur bepaald voor de periode waarin mensen in een stil gebied verblijven. Omdat dit meestal overdag is, is de maat hiervoor L_{day}. Vanuit pragmatische overwegingen (de L_{day} is niet altijd berekend) wordt soms teruggevallen op de verplichte L_{den}.

De hoogte van het geluidniveau varieert van 40 – 55 dB L_{day} of tot 55 dB L_{den}¹⁶ of er is sprake van een contrast (6 dB of meer) met het omringende gebied

De minimale afmetingen variëren van 9 tot 30 ha of ontbreken bij gebieden van hoge kwaliteit.

Veelal gaat het om groene, recreatieve gebieden

3.7 Uitkomsten belevingsonderzoek Amsterdam

Zoals we in de vorige paragrafen zagen zijn er geen eenduidige technische criteria te geven van wat een stil gebied is. Vandaar dat in het kader van dit project de bevolking zelf is bevraagd over stille gebieden.

- In het belevingsonderzoek heeft O&S (Dienst Onderzoek en Statistiek) aan 1045 Amsterdammers gevraagd wat volgens hen stille plekken in de stad zijn:
- is of heeft de eigen woonbuurt een stille plek?
- zijn de Amsterdamse groengebieden (parken, plantsoenen, (binnen-)tuinen) stille plekken?
- welke meer “stenige” plekken worden als stil ervaren?
- En wat is er kenmerkend aan deze plekken, wat maakt nu juist deze plekken ‘stil’?

Bekendheid met stille plekken

De respondenten is gevraagd één of meerdere plekken in hun eigen woonbuurt te noemen die zij als stil ervaren. De vraag daarnaar werd als volgt gesteld: “Amsterdam kent verschillende parken, pleinen, wateren, (binnen)tuinen en andere plekjes waar de drukte van de stad wat verder weg is –al is het maar tijdelijk. Zulke plekken kunnen in de eigen buurt liggen, maar ook elders in de stad. Kunt u dergelijke plekken in uw buurt noemen waar u met enige regelmaat komt?” Een meerderheid van de respondenten (82%) kent zo'n stille plek in de woonbuurt. Alleen in het stadsdeel Centrum geven mensen vaker aan geen stille plekken in de buurt te hebben: 63% geeft aan wel aan een stille plek in de buurt te kennen. Hoe levendiger of lawaaiiger mensen hun buurt vinden, hoe minder vaak men er een stille plek weet aan te wijzen.

De meeste Amsterdammers weten één of meer stille plekken in de stad te noemen, 20% geeft aan geen stille plek te weten.

In de maanden augustus t/m oktober 2008 is naast het belevingsonderzoek ook een mediacampagne uitgevoerd. Op verschillende wijzen zijn mensen opgeroepen om hun

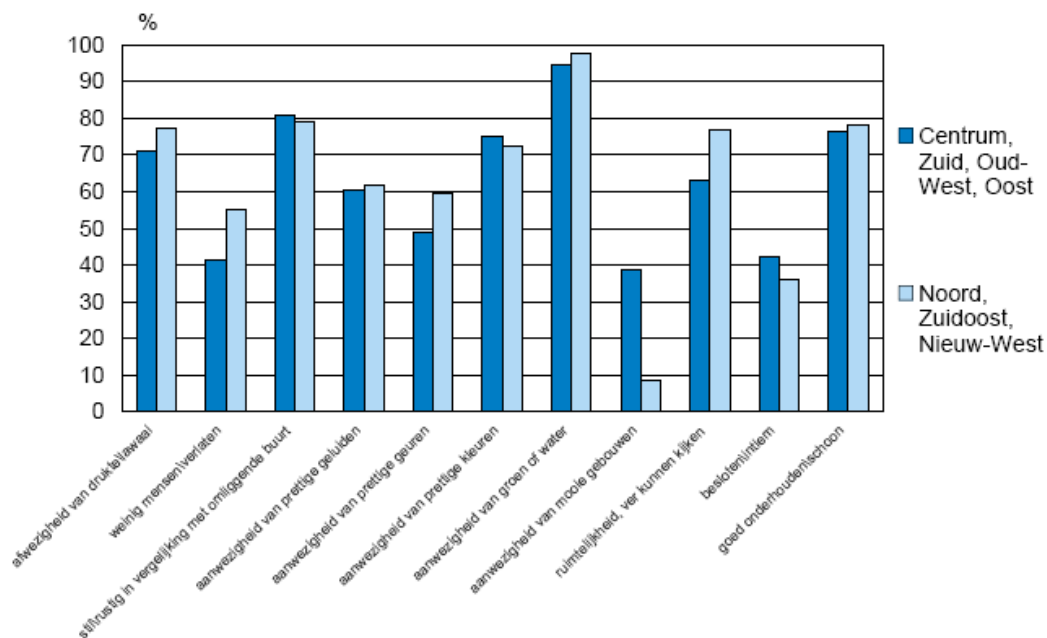
¹⁶ afhankelijk van de geluidbron kan de L_{den} waarde op een locatie 0-5 dB hoger zijn dan de L_{day} waarde

favoriete stille plek in Amsterdam door te geven via een speciaal daarvoor gemaakte website. In hoofdstuk 4 wordt dieper ingegaan op de uitvoering van deze campagne. Via deze website zijn 53 reacties binnengekomen met favoriete stille gebieden.

In totaal zijn 145 verschillende favoriete stille plekken door Amsterdammers genoemd. Het Begijnhof en het Vondelpark zijn dé voorbeelden van een stil gebied, deze werden respectievelijk 423 en 232 keren genoemd. Het overgrote deel echter (ca 100 stuks) werd 1 tot 5 keer genoemd.

Waar moet een stille plek aan voldoen?

In 95% van de gevallen zijn de genoemde stille plekken groene of waterrijke gebieden. In de centrale delen van de stad zijn het ook wel meer ‘stenige’ plekken, in de buitenwijken bijna nooit. Verlaten plekken en plekken met een weids uitzicht vinden Amsterdammers – niet verwonderlijk - in de buitenwijken.

Figuur 3.1: percentage respondenten dat genoemde eigenschap belangrijk vindt voor een stille plek, gegroepeerd in stadsdelen in centrale deel Amsterdam en recentere delen daarbuiten

Geluid speelt -uiteraard- een belangrijke rol bij de waardering van stille plekken. Driekwart van de mensen vindt het belangrijk dat er geen drukte of lawaai is, en nog iets meer (80%) vindt het belangrijk dat het stil is ten opzichte van de omringende buurt. Een niet zo heel stille plek kan dus toch van belang zijn als het in de buurt veel drukker is.

Stille plekken zijn verder over het algemeen schone en goed onderhouden plekken volgens ondervraagden. Voor sommige mensen zijn stille plekken plekken waar ook andere mensen zijn, zonder dat er direct sprake is van contact. Zoals je wandelaars in een park tegenkomt zonder hen te spreken; die aanwezigheid van mensen is van invloed op de sfeer, de diversiteit en gezelligheid. Stille plekken zijn ook plekken om te sporten,

de hond uit te laten en de mogelijkheid voor kinderen om er te spelen. Kortom, stille plekken zijn voor Amsterdammers over het algemeen niet stil in de letterlijke zin des woords.

Op basis van de karakterisering die mensen aan hun stille plek geven zijn er vier typen te onderscheiden:

Prettige geuren, kleuren, geluiden

Respondenten die hun stille plek karakteriseren met prettige geuren, kleuren en geluiden komen ook regelmatig op deze plek. Zij vinden stilte in de stad vaak belangrijk en gebruiken de stilte om op te laden, nieuw energie te krijgen. Plekken die zij noemen zijn bijvoorbeeld het Beatrixpark, de Hortus, Artis en het Amsterdamse Bos.

Ruimtelijk en mooie gebouwen

Mensen die aangeven dat de stille plek in hun buurt te karakteriseren is met ruimtelijkheid en aanwezigheid van mooie gebouwen noemen de ervaring van vrijheid op een stille plek belangrijk. Plekken die door hen genoemd worden zijn onder andere de Kop van het Java-eiland, het Stenen Hoofd en de boulevard op IJburg: allemaal plekken aan het IJ met zicht op het water en moderne architectuur.

Verlaten, afwezigheid van mensen

Plekken die gekenmerkt worden door verlatenheid en afwezigheid van mensen liggen voornamelijk aan de randen van de stad. Plekken die dan genoemd worden zijn onder andere de Sloterplas, de Gaasperplas en Waterland. Allemaal grootschalige gebieden waar je, op rustige tijden, bijna niemand tegenkomt.

Ruimtelijk en groen

Anderen karakteriseren hun stille plek wel met ruimtelijkheid, maar in combinatie met groen. Hier vallen veel verschillende soorten plekken onder: verschillende middelgrote parken worden genoemd zoals het Oosterpark en het Rembrandtpark, maar ook kanalen als het Noord-Hollands kanaal en de Ringvaart in Oost.

Reacties op mediacampagne

Op de oproep in diverse media om een favoriete stille plek te noemen en beschrijven is door 53 burgers gehoor gegeven. Men was daarbij uitgenodigd om aan te geven wat de plek zo prettig maakte. De reacties waren dus niet vooraf gestructureerd, maar uit de beschrijvingen kunnen toch een aantal kenmerken worden gedestilleerd. Zeventien mensen gaven aan dat hun stille plek een contrast vormde met de drukke stad en een aantal gebruikte daarvoor ook het woord oase. Voor zes mensen was de plek belangrijk vanwege het historische karakter, eveneens voor zes was dat de aanwezigheid van natuur, en voor vier het uitzicht. Deze kenmerken komen derhalve goed overeen met die in de enquête werden gebruikt. In de vrije reacties werden ze wel minder vaak genoemd maar dat komt in elk geval ten dele doordat ze bij de vrije reacties alleen zijn meegeteld als het kenmerk daadwerkelijk genoemd werd (dezelfde kenmerken werden door meer mensen gesuggereerd). Overigens prezen zeven mensen zich gelukkig dat ze op hun stille plek woonden en twee dat ze er werkten.

Hoe stil is een stille plek?

Kan uit de lijst met favoriete stille plekken worden afgeleid hoe stil een stille plek moet zijn?

Voor Amsterdam zijn vanuit de verplichte EU geluidkartering de volgende geluidcontouren-kaarten beschikbaar:

- geluidbelasting Lden (op 4m hoogte) van wegverkeer (auto+tram)
- geluidbelasting Lden (op 4m hoogte) van railverkeer (trein+metro)
- geluidbelasting Lden van luchtverkeer Schiphol
- geluidbelasting Lden van gezoneerde industrieterreinen; volgens het besluit Omgevingslawaai bepaald als Lden = Letmaal

Omdat, zoals hiervoor gezien, het de voorkeur geniet om de geluidbelasting te bepalen over de tijd dat de meeste mensen in een stil gebied verblijven (overdag) is aanvullend op bovenstaande contouren één extra geluidcontourenkaart berekend: opgetelde geluidbelasting van weg- én railverkeer Lday op 1.5 m hoogte

Om inzicht te krijgen in de geluidbelasting van de genoemde favoriete stille plekken is elke plek vertaald naar één punt op de kaart, meestal in de kern van het gebied waar de meeste mensen verblijven. Vervolgens is door middel van GIS (geografisch informatiesysteem) de geluidbelasting volgens elk van de bovengenoemde geluidcontourenkaarten bepaald. De volledige lijst is opgenomen als bijlage 3. Hierdoor zijn per locatie vijf dB-waarden verkregen die op enigerlei wijze moeten worden samengenomen tot één getal wil een praktische benadering mogelijk zijn.

Industrie

Uit de dagelijkse praktijk is bekend dat de geluidbelastingscontouren van gezoneerde industrieterreinen vaak een overschatting geven van de dagelijks optredende geluidbelasting. Dit wordt veroorzaakt door het gegeven dat in de zonering van industrielawaai wordt gerekend met de geluidemissie van bedrijven die volgens de milieuvergunning of volgens het Activiteitenbesluit is toegestaan. Deze geluidrechten zijn gebaseerd op de 13e luidruchtigste dag (eenmaal per maand, dus 12 dagen per jaar, is een incidentele verhoging toegestaan). De geluidzone is dus min of meer een optelling van alle 13e luidruchtigste dagen van alle bedrijven. In de praktijk maken niet alle bedrijven elke dag én tegelijkertijd gebruik van deze geluidruimte. Hierdoor zal de geluidbelasting op sommige, of zelfs op vele, dagen lager zijn dan de geluidbelastingscontour aangeeft. Hierdoor moet de geluidbelasting van gezoneerd industrielawaai in stille gebieden met de nodige terughoudendheid worden gebruikt.

Luchtvaart

Voor het luchtvaartlawaai van Schiphol geldt, weliswaar in mindere mate, ook dat de geluidbelastingen van dag tot dag kunnen variëren. Op de dagen dat bepaalde start- en landingsbanen niet of minder gebruikt worden is de geluidbelasting bij die banen minder.

Weg- en railverkeer

Weg- en railverkeer vormen de meest continue geluidbron. Het geluid van industrie en luchtverkeer is meer discontinu van karakter. Daarom is in de analyse van de geluidbelasting op de favoriete stille plekken onderscheid gemaakt naar:

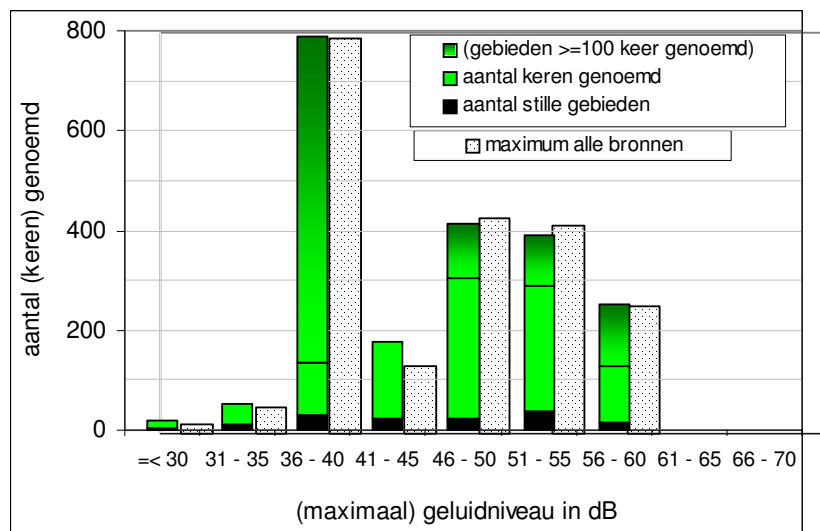
- de geluidbelasting Lday van het totale (weg- en rail) verkeer, berekend op een hoogte van 1,5 m;

- het maximum van de volgende drie waarden:
- geluidbelasting Lday van verkeer
- luchtverkeer
- industrie, waarbij voor een locatie op een gezoneerd terrein de (etmaal)waarde 50 dB(A) en voor locaties binnen de 55 dB(A) contour de waarde van 55 dB(A) is aangehouden.

Vanwege de onnauwkeurigheid waarmee de geluidbelastingen van luchtverkeer en gezoneerde industrieterreinen de dagelijkse geluidbelasting beschrijven is nadrukkelijk niet gekozen om de drie waarden op te tellen, hiermee zou namelijk een overschatting plaatsvinden van de daadwerkelijke, dagelijkse geluidbelasting. In plaats daarvan is het maximum van de drie waarden genomen.

Industrielawaai (met een etmaalwaarde van 50 of 55 dB(A)) blijkt voor te komen in veertien stille gebieden; in slechts drie gevallen is dat een of twee geluidklassen hoger dan het aanwezige verkeerslawaai. In de overige gevallen is het dezelfde of een lagere geluidklasse. Luchtvaartlawaai (met een Lden van 50 of 55 dB) blijkt voor te komen in 21 stille gebieden en in vier gevallen is dat een of twee geluidklassen hoger dan van het aanwezige verkeerslawaai. In verreweg de meeste gevallen is dus het weg- en railverkeer de overheersende geluidbron die bepalend is voor het heersende geluidniveau.

In figuur 3.2 hieronder is de geluidbelasting weergegeven in de stille gebieden. Daarbij is het aantal keren dat een stil gebied in het belevingsonderzoek en bij de mediacampagne is genoemd uitgezet tegen de geluidbelasting in het midden van het gebied. Zoals hierboven toegelicht blijkt dat over het algemeen het geluid van weg/railverkeer domineert: het overige geluid maakt dus nauwelijks verschil. In het vervolg wordt daarom alleen de geluidbelasting tengevolge van weg/railverkeer beschouwd.

Figuur 3.2: geluidbelasting op alle favoriete stille plekken tengevolge van alle bronnen (hoogste niveau vermeld) en van alleen weg- en railverkeer (Lday)

In figuur 3.2 zijn het vaakst stille plekken genoemd in de geluidklasse van 35 tot 40 dB. Zoals eerder gezegd zijn het Vondelpark en het Begijnhof, waar in beide gevallen de geluidbelasting 35- 40 dB bedraagt, bijzonder vaak genoemd (423 resp. 232 keer). Andere gebieden die 100 keer of meer genoemd werden zijn het Westerpark (56-60 dB, 126x), Sloterpark (46-50 dB, 107x) en de oevers van de Amstel (51-55 dB, 100x). Het Amsterdamse Bos werd 140 keer genoemd, maar ligt niet op het grondgebied van de gemeente Amsterdam.

Men kan zich afvragen of de aantallen wellicht een weerspiegeling zijn van het oppervlak dat met elke geluidklasse is gemoeid: als het zo zou zijn dat een groot deel van het grondgebied van Amsterdam een geluidbelasting heeft van, bijvoorbeeld, 35 tot 40 dB, dan zou men kunnen verwachten dat ook vaak een stille plek in die klasse wordt genoemd. In bijlage 10 wordt aangetoond dat dit niet het geval is. Integendeel blijkt de voorkeur voor een geluidniveau onder 40 dB wat sterker als men rekening houdt met het grondoppervlak binnen elke geluidklasse. Opvallend is echter dat toch ook een groot aantal gebieden met een aanmerkelijk hogere geluidbelasting genoemd worden als favoriete stille plek: 30% van alle vermeldingen betreft een plek met een geluidbelasting van 50 dB of meer, waarvan 11% van 55 dB of meer. Alleen gebieden met een geluidbelasting van 60 dB en hoger worden niet meer stil genoemd. Bijlage 3 geeft een overzicht van alle genoemde gebieden per geluidbelastingklasse.

3.8 Conclusie

De gegevens uit het belevingsonderzoek onderstrepen datgene wat ook uit de literatuur naar voren kwam; het geluidniveau alleen is geen criterium voor stille gebieden. Er is weliswaar een voorkeur voor een lage geluidbelasting (< 40 dB), maar gebieden met een hogere geluidbelasting, tot maximaal 60 dB (Lday), kunnen ook voldoen als (relatief) stil gebied, mits er voldoende andere kwaliteiten zijn.

Veel mensen vinden het belangrijk dat het stiller is dan de omgeving, dus dat het in relatieve zin en niet persé in absolute zin rustig is. In enkele Duitse steden wordt daarom voorgesteld dat het geluidniveau in de kern van een stil gebied 6 dB lager is dan aan de randen. Voor een duidelijker contrast is een groter verschil wenselijk, bijvoorbeeld van 10 dB; voor de menselijke waarneming is in dat geval is de omgeving twee keer zo luidruchtig als de stille plek (bij 6 dB is dat anderhalf keer).

4 Waar liggen de stille gebieden in de stad?

4.1 Belevingsonderzoek en mediacampagne

Het belevingsonderzoek en de mediacampagne waren belangrijke onderdelen van het project "stille gebieden in de stad". Omdat er meer aspecten een rol spelen bij de beoordeling van een stil gebied dan het geluidniveau alleen is aan de bewoners van Amsterdam gevraagd waar hun favoriete stille plekken in de stad lagen. Deze vraag is niet alleen in het belevingsonderzoek gesteld maar ook in een mediacampagne onder de aandacht van de bevolking gebracht.

De mediacampagne liep van 5 september t/m 19 oktober 2008 en werd op 15 november afgesloten met twee (f)luisterlopen door de Jordaan.

Mediacampagne

De mediacampagne is door een communicatie-adviseur van de Dienst Ruimtelijke Ordening opgezet om burgers alert te maken op het project en hen naar de website www.amsterdam.nl/stilleplekken te verwijzen die speciaal voor de campagne is ontworpen. Op de website werd het doel van het project uitgelegd en stond een formulier waarmee mensen hun favoriete stille plek konden doorgeven. Daarbij werd gevraagd waarom ze deze plek zo speciaal vonden. In bijlage 5 zijn een aantal schermafdrucken van deze website opgenomen. Er was ook de mogelijkheid om een bijlage, zoals bijvoorbeeld een foto, door te geven. Op de site zijn ook links opgenomen naar de verschillende artikelen die in de pers zijn verschenen.

Op de website van de gemeente Amsterdam en de websites van de DMB, DRO, GGD en alle stadsdelen is onderstaande banner geplaatst. Door op de banner te klikken werden de bezoekers naar de website www.amsterdam.nl/stilleplekken gebracht. In totaal zijn 53 reacties via de website ontvangen. In bijlage 6 zijn de gebundelde reacties opgenomen.

Figuur 4.1: banner website

Belevingsonderzoek

Gelijktijdig met de campagne werd een belevingsonderzoek gehouden door de Dienst Onderzoek en Statistiek (O+S). In totaal zijn 1045 mensen in Amsterdam ondervraagd:

een deel van het online panel van O+S werd ondervraagd (390 respondenten), er is telefonisch geënquêteerd (478 respondenten) en face-to-face geënquêteerd (177 respondenten). Hiermee is zoveel mogelijk gezorgd dat de respons representatief is voor alle Amsterdammers, maar vrouwen, autochtonen en hoger opgeleiden zijn in de respons licht oververtegenwoordigd. Aan alle ondervraagden en bovendien aan de overige leden van het O+S panel is gevraagd hun favoriete stille plek in de stad te noemen. Dit leverde, alleen voor deze vraag, 1280 extra respondenten op.

Van het belevingsonderzoek is een apart rapport verschenen: Stille gebieden in de stad, van Hester Booi en Willem Bosveld (Dienst Onderzoek en Statistiek, november 2008). Dit rapport is verkrijgbaar via de website van het project en die van de Dienst Onderzoek en Statistiek.

Favoriete stille plekken

In de enquête en campagne werd 2315 keer een stille plek genoemd, waarvan 166 vermeldingen van buiten de gemeentegrenzen. Het betreft in totaal 145 verschillende stille plekken, dus veel plekken werden meerdere keren genoemd. De helft van de vermeldingen betrof zes gebieden: het Begijnhof (423 keer genoemd), het Vondelpark (232 keer), het Westerpark (126 keer), de Sloterplas (107 keer) en de oevers van de Amstel (100 keer), en -buiten de gemeentegrenzen- het Amsterdamse Bos (140 keer). Parken werden het meest als favoriete stille plek genoemd. Verder werden locaties genoemd langs het IJ, de hofjes in de Jordaan en stille binnentuinen van gesloten bouwblokken.

Het volledige overzicht van de genoemde gebieden is in bijlage 3 opgenomen.

Afsluiting campagne - (f)luisterloop

De campagne is op 15 november afgesloten met twee (f)luisterlopen door de Jordaan. Hiervoor zijn een aantal mensen uitgenodigd die deel hebben genomen aan het belevingsonderzoek of die via de website hebben gereageerd.

Op dat moment zijn ook de resultaten van het belevingsonderzoek van O&S gepubliceerd. Over de resultaten van het belevingsonderzoek is een persbericht opgesteld. Voor het begin van de eerste (f)luisterloop is de pers en de wethouder uitgenodigd.

De (f)luisterloop is georganiseerd door de GGD, het is een wandeling door verschillende "geluidslandschappen" van de stad; van een drukke weg met brommers en de bel van de tram, via een oase van stilte in een hofje in de Jordaan naar de spoorlijn nabij het Centraal Station. Tijdens de loop is het de bedoeling om bewust te luisteren naar alle omgevingsgeluiden, zonder te praten. Van tijd tot tijd werd gestopt zodat de deelnemers hun meningen en ervaringen konden uitwisselen.

Over de (f)luisterloop en de resultaten van het belevingsonderzoek is een artikel in het Parool verschenen. RTV Noord Holland heeft er een reportage over gemaakt.

Berichten in media

De campagne is gestart met een persbericht op 5 september. Vooraf zijn het Parool en AT5 als belangrijke lokale media van de campagne op de hoogte gesteld zodat zij hier

direct op konden inspelen. Het bleek dat de berichten snel door andere media werden overgenomen. In het geheel zijn de volgende publicaties verschenen:

- Persbericht (5 september)
- Artikel in het Parool (6 september)
- Nieuws-item op AT5 (6 september)
- Nieuws-item werd op 7 september overgenomen op de site van de Telegraaf en BNR en op 9 september door het Noord Hollands Dagblad
- Kort artikel 15 september in de Telegraaf
- Artikel in Metro 23 september
- Artikel in Echo 24 september
- Uitzending van 30 sec clip op Amsterdam.nl/tv
- Publicatie in magazine Amsterdam.nl

De uitzending op Amsterdam.nl/tv en de publicatie in Amsterdam.nl maakt deel uit van de media-mix waarvan de gemeente Amsterdam gebruik maakt.

In alle artikelen werden mensen opgeroepen om hun favoriete stille plek door te geven via de website of via post.

In bijlage 4 van dit rapport zijn de krantenknipsels opgenomen.

4.2 Geluidkaart Amsterdam

In het kader van de EU geluidkartering zijn geluidcontourenkaarten gemaakt van het omgevingslawaai van het weg- en railverkeer, het gezoneerde industrielawaai en het luchtverkeerslawaai.

In hoofdstuk 3 is gebleken dat het de voorkeur geniet om de geluidbelasting te bepalen over de tijd dat de meeste mensen in een stil gebied verblijven: overdag. Daarom is met behulp van de gegevens uit de geluidkartering als basiskaart voor stille gebieden de totale (opgetelde) geluidbelasting overdag bepaald van weg- en railverkeer (L_{day}) op een hoogte van 1,5 meter.

In de geluidkaart worden vier contouren klassen onderscheiden:

- 40 dB en lager (geel)
- 40 - 45 dB (licht groen)
- 45 - 50 dB (groen)
- Meer dan 50 dB (grijs)

Daarnaast is ook gebleken dat een enkel geluidniveau geen afdoende criterium is voor de kwalificatie van een stil gebied. Gelet op de literatuur zijn desalniettemin gemiddelde geluidniveaus (L_{day}) boven 50 dB niet als stil of rustig aan te merken. Dit laat onverlet de ervaring dat bewoners gebieden met een hogere geluidbelasting ook als stil gebied kunnen waarden.

Uit het belevingsonderzoek lijkt dat het continue, dominante geluid van het verkeer het meest van belang is voor de kwaliteit van een stil gebied. Vanuit de kartering zijn echter ook de gegevens van gezoneerd industrielawaai en luchtverkeerslawaai beschikbaar. In een tweede kaart zijn naast de geluidsbelasting van het verkeer tevens met grijs de

vlakken opgenomen waarbinnen de geluidbelasting van luchtverkeer hoger is dan 50 dB (Lden); de gezoneerde industrieterreinen en de gebieden binnen de 55 dB(A) saneringscontour van gezoneerde industrieterreinen.

Op de kaarten valt op dat met name in het centrum van Amsterdam de geluidbelastingen het laagst zijn. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de historische bebouwing van 4 – 5 verdiepingen hoge gebouwen met stille achterzijden en de klassieke gesloten bouwblokken uit eind 19^e – begin 20^e eeuw.

Op basis van de geluidkaart zijn de meest stille gebieden in Amsterdam de ca 50 hofjes in het Centrum (o.a. in de Jordaan); de binnentuinen van de klassieke gesloten bouwblokken in de stadsdelen Centrum, Westerpark, Oud-West, Oud-Zuid, Zuideramstel en Oost-Watergraafsmeer. Ook delen van KNSM eiland en Borneo-Sporenburg in stadsdeel Zeeburg zijn stil.

4.3 Stadsplattegrond stille gebieden

Door de geluidkaart en de lijst van genoemde favoriete stille plekken met elkaar te combineren zijn twee versies van een stadsplattegrond met stille gebieden in Amsterdam gemaakt. Op de ene kaart zijn de favoriete stille plekken weergegeven in combinatie met de geluidkaart waarop de invloed van het weg- en railverkeerslawaaï is zichtbaar gemaakt. Deze kaart is opgenomen als bijlage 7.

Op de andere kaart zijn de favoriete stille plekken weergegeven in combinatie met de geluidkaart waarop de invloed van alle gekarteerde geluidbronnen is afgebeeld. Deze kaart is opgenomen als bijlage 8.

Op de gecombineerde kaart zijn verschillende soorten gebieden in de stad afgebeeld:

- Amsterdamse parken
- Begraafplaatsen
- Stille hofjes en pleinen
- Binnentuinen

Deze type gebieden komen overeen met de indeling in stedelijke recreatieve gebieden en stadsoasen die door enkele Duitse steden wordt gemaakt. Voorgesteld wordt om deze hoofdindeling over te nemen.

De kaart met de invloed van alle geluidsbronnen is opgenomen op internet. De kaart is te bereiken via www.geluid.amsterdam.nl of via www.atlas.amsterdam.nl.

5 Wat kan de gemeente doen?

5.1 Maatschappelijk belang

Stille gebieden zijn belangrijk in een drukke stad. Ze bieden de mogelijkheid om “tot rust te komen” naast de dagelijkse drukte. Een stil gebied kan bijdragen aan compensatie voor of herstel van ongunstige gezondheidseffecten van een lawaaige omgeving. Verder kan de afwezigheid van lawaai de positieve gezondheidseffecten van het verblijf in een groene omgeving versterken.

Stilte in en om huis is voor bijna iedereen wel belangrijk, driekwart van de mensen vindt dit (zeer) belangrijk. Thuis is ook de belangrijkste plek om tot rust te komen. Stilte in de buurt, in de directe woonomgeving, is voor veel mensen (51%) belangrijk.

Een stille plek in de stad is zeker niet per definitie een gebied waar het doodstil is en waar niets kan of mag. Alleen weinig geluid maakt een stil gebied niet tot een favoriete stille plek. Een stille plek is meestal een groene plek of ligt aan het water. Het is schoon en goed onderhouden en het is er rustig in vergelijking met de omringende buurt.

Het beschermen van een stille plek betekent dus niet alleen zorgen dat er weinig geluid is. Het is zorgen voor weinig lawaai, maar ook voor een aantrekkelijke, goed onderhouden en vaak groene plek waar mensen afstand kunnen nemen, even kunnen bijkomen, kunnen wandelen of fietsen.

Suggesties uit belevingsonderzoek

Respondenten in het belevingsonderzoek noemden een aantal bronnen die binnen- of buitenshuis de rust bedreigen en waarvan ze liever minder last zouden hebben: auto's en brommers (suggestie: bijvoorbeeld vaker een autoloze zondag); vliegverkeer (liever omleiden); bouwwerkzaamheden (voor sommigen al prettig als het wat later in de ochtend begint), burenoverlast en overlast van jongeren op straat (serieuzer nemen en meer middelen inzetten), overlast van muziek vanaf het water, meer rust op zondag (winkels op zondag weer dicht).

Criteria

Vanuit het onderzoek zijn er twee verschillende soorten gebieden te onderscheiden:

- stedelijke recreatieve gebieden (parken, begraafplaatsen etc.)
- stadsoasen (stille hofjes, postzegelparken, pleinen en binnentuinen)

In de stedelijke recreatiegebieden gaat het om de kwaliteit en de aantrekkelijkheid van het gebied; een lage geluidbelasting maakt daar wel deel van maar er is onvoldoende bekend om geluidgrenswaarden te stellen. Belangrijk is om te streven naar een laag geluidniveau en een contrast (merkbaar verschil in geluidsterkte) in vergelijking met de omringende omgeving. Het geluidniveau zou zeker niet boven de 60 dB (L_{day}) moeten komen.

In stadsoasen staat de geluidkwaliteit nadrukkelijk bovenaan. Daarom is het wel mogelijk om voor deze locaties geluidgrenswaarden te formuleren. De streefwaarde is 40 dB Lday.

In het vervolg van dit hoofdstuk wordt ingegaan op de mogelijkheden die een gemeente heeft om deze waarden te beschermen.

5.2 Ruimtelijke ordening

Woningen en buitenruimte

Uit het onderzoek blijkt dat de belangrijkste stille plek voor bewoners hun eigen huis is, met bijna altijd ook een buitenruimte (balkon of tuin). Omdat dit project zich richt op stille plekken in de openbare buitenruimte heeft dit gegeven niet veel aandacht gekregen. Desondanks is bij de ontwikkeling van woningbouw op geluidbelaste locaties het van belang dat woningen een geluidluwe gevel hebben.

In het Amsterdamse geluidbeleid is hierover opgenomen dat wanneer woningen op een sterk geluidbelaste locatie worden gebouwd en een hogere grenswaarde moet worden vastgesteld, er ook een geluidluwe gevel aanwezig moet zijn.

Uit het belevingsonderzoek blijkt dat mensen in de buitenwijken (Amsterdam Noord, West en Zuidoost) hun balkon of tuin vaker lawaaiig vinden dan in het centrale deel van de stad. Dit hangt waarschijnlijk samen met de afscherming van die buitenruimten door gebouwen: de oude, centrale stad kent veel gesloten bouwblokken met van de omgeving afgeschermd hoven/binnentuinen, terwijl in de na-oorlogse wijken veelal losstaande gebouwen zonder omsloten binnenruimten zijn gebouwd.

In Amsterdam wordt veel gebouwd met bouwblokken van 4 a 5 verdiepingen hoog waarbij in de plint (begane grondniveau) bedrijven of maatschappelijke voorzieningen aanwezig zijn. De woningen zijn dan op de hogere verdiepingen gesitueerd.

Zeker wanneer gebouwd wordt in min of meer gesloten bouwblokken kan een stille binnentuin worden gerealiseerd. Aandachtspunt hierbij is echter het geluid in de binnentuin afkomstig van de bedrijven of maatschappelijke voorzieningen die in de plint zijn gevestigd zoals winkels en kinderdagverblijven.

Bij de ontwikkeling van grootschalige woningbouwlocaties kan een gemeente in het ontwerpstadium rekening houden met de ontwikkeling van stille gebieden in de vorm van parken en pleinen.

Structuurplan en Hoofdgroenstructuur

Uit het belevingsonderzoek blijkt dat een stille plek of gebied sterk geassocieerd is met groen of water. Ook in het geldende structuurplan 'Kiezen voor stedelijkheid' (2003-2010) van de gemeente Amsterdam wordt 'groen' van groot belang geacht en wordt rust een enkele keer expliciet genoemd als gewenste kwaliteit. Het plan schetst het belang van rust als compensatie voor de stadse drukte: "Groen is deels het decor voor activiteiten van de stedeling, maar is ook van belang vanwege met de stad contrasterende kwaliteiten zoals rust, ruimte en planten- en dierenleven" (par. 1.1). Dit wordt vooral met recreatie verbonden: "Voor de recreant is de directheid van een route van minder belang, een

groene, natuurlijke, rustige of landschappelijke inscenering is dat des te meer” (par. 4.1). Voor rustig wonen lijkt de stad minder geschikt: “ Voor rust en ruimte zoekende huishoudens, niet alleen gezinnen, zijn de regionale kernen aantrekkelijk” (par. 3.2), hetgeen op gespannen voet staat met het belevingsonderzoek waaruit bleek dat ook een meerderheid van de Amsterdamse bevolking rust in huis en een stille plek in de buurt belangrijk vindt.

Het structuurplan is, wat het groen in de stad betreft, gebaseerd op de Hoofdgroenstructuur (HGS) waarin de grotere en een aantal voor de stad belangrijke kleinere groene gebieden zijn opgenomen. De kleinere gebieden met buurt- of wijkgroen vallen onder de stadsdelen en zijn dus niet centraal geregisseerd. Criteria voor de hoofdgroenstructuur, vooral gericht op het mogelijk vervangen van groen door andere functies, zijn neergelegd in het document “De Hoofdgroenstructuur geordend - Aanvullend toetsingskader voor de inpassing van functies in de Hoofdgroenstructuur” van de Dienst Ruimtelijke Ordening (2002). Het stedelijk groen wordt daarin geclassificeerd in vier clusters met totaal 12 groentypen (zie tabel 5.1).

Cluster	Groentypen
Volkstuinen en sportparken	Volkstuincomplexen, schoolwerktuinen, nutstuinen Sportparken
Parken	Historische parken Traditionele parken Traditionele parken (natuurrijk) Groene corridors/corridorparken Begraafplaatsen
Schakelparken en recreatiegebieden	Diverse groentypen
Natuurgebieden	Ruigtegebieden Natuurparken Groene corridors/corridorparken
Landelijke gebieden	Stadsrandpolders

Tabel 5.1: groentypen in de stedelijke hoofdgroenstructuur

Hoewel er vanouds de algemene notie is dat rust in enige mate bij een park hoort, is dat voor de HGS niet altijd expliciet gemaakt. Dat geldt wel voor natuurparken en begraafplaatsen, en ten dele voor schakelparken. Bij natuurparken is volgens het toetsingskader een “contrast met de stedelijke omgeving: het beleven van een rustige, groene omgeving met inheemse begroeiing en bijzondere diersoorten” gewenst. Bovendien moet het voor bewoners bereikbaar zijn, namelijk op loop- of fietsafstand van de woning. Bij begraafplaatsen moet de beleidsintentie het “behoud van rust en eventueel historisch karakter” zijn.

In schakelparken, de schakels tussen de stad en de groene scheggen buiten de stad, ligt de nadruk op groene openluchtrecreatie, maar in of aangrenzend kunnen meerdere voorzieningen aanwezig zijn (vaste parkvoorzieningen, natuurzone, ‘vernieuwende’ recreatiemogelijkheden, volkstuinen, sportvoorzieningen, ‘leisure functies’). Een zonering van rustige en intensief gebruikte delen wordt in het toetsingskader wenselijk geacht. Specifiek voor (nieuwe) vrijetijdsvoorzieningen in schakelparken geldt als een der criteria: “beeldkwaliteit, rust, ruimte moeten binnen het streefbeeld voor het gebied passen (dat bij voorkeur vastgelegd is in een beeldkwaliteitsplan)”.

Rust blijkt dus een erkende kwaliteit te zijn in de stedelijke structuur, maar wordt desondanks niet altijd expliciet genoemd en ook niet duidelijk omschreven. Als rust beschreven wordt als de afwezigheid van onnodig en overmatig lawaai en de aanwezigheid van in het (groen)gebied passend geluid (en dus geen afwezigheid van elk geluid), dan kan het een duidelijker plaats krijgen in het groenbeleid.

Bestemmingsplan

In een bestemmingsplan wordt de bestemming van de grond in het plangebied aangewezen, verdeeld over een aantal gebiedstypen, en worden regels gegeven voor het gebruik van de grond. In gebiedstypen waar stille gebieden voorkomen of wenselijk zijn (zoals natuurgebieden en recreatiegebieden) kunnen aanvullende regels worden gegeven ter bescherming van de rust in elk gebied of een deel (bijvoorbeeld de kern) van elk gebied of in enkele gebieden binnen het gebiedstype. Daarbij kan worden omschreven wat onder rust wordt verstaan en eventueel de activiteiten en toestellen die vanwege die rust zoveel mogelijk worden geweerd. Dat is mogelijk minder makkelijk bij stadsosasen omdat die deel uitmaken van het stedelijk weefsel en deel uitmaken van gebiedstypen waar ook lawaaiige activiteiten voorkomen. In een bestemmingsplan zouden echter gebieden of plekken met bijzondere kwaliteiten (bijv. historisch, architectonisch, rust) kunnen worden vermeld met vermelding van de te bewaken kwaliteit van elk gebied.

Dergelijke aanvullingen op een bestemmingsplan kunnen bij de herziening of hernieuwde vaststelling van het plan kunnen worden meegenomen.

5.3 Wet Milieubeheer

Op grond van de Wet Milieubeheer worden eisen gesteld aan de toelaatbare geluidbelasting door bedrijven (inrichtingen) nabij woningen. In 2008 is het Activiteitenbesluit in werking getreden waarbij met name de minder grote bedrijven geen vergunning hoeven aan te vragen maar zich moeten melden en moeten voldoen aan standaardvoorschriften. In het Activiteitenbesluit geldt als standaard geluidvoorschrift dat de geluidbelasting ter plaatse van gevels van derden niet meer mag bedragen dan 50, 45 en 40 dB(A) gedurende de dag- avond en nachtperiode.

In de praktijk zijn veel kleinere bedrijven in de stad gesitueerd in de plint van een bouwblok. Het bedrijf bevindt zich op de begane grond met daarboven enkele verdiepingen woningen. Wanneer sprake is van een gesloten bouwblok ontstaat een binnentuin die goed is afgeschermd tegen het geluid van het omringende verkeer. Het komt echter regelmatig voor dat de bedrijven aan de achterzijde van hun pand een airco-installatie, koeling of ventilator hebben staan die, juist door het rustige karakter van de binnentuin, overlast veroorzaakt.

Het standaard geluidvoorschrift blijkt in de praktijk voor deze situatie vaak te hoog te zijn. Mogelijkheden om hieraan tegemoet te komen zijn:

op grond van het Activiteitenbesluit kunnen per bedrijf maatwerkvoorschriften worden gemaakt met een laag geluidvoorschrift aan de zijde van de binnentuin. Het nadeel daarvan is dat er per bedrijf een procedure gevolgd moet worden met administratieve

lasten en bezwaar- en beroepmogelijkheden; bij wisseling van bedrijven moet dit mogelijk opnieuw worden gedaan.

er kan gebruik worden gemaakt van de nog te verschijnen VNG-modelverordening “gebiedsgericht geluidbeleid” waarin een gemeente verschillende gebiedstypen kan benoemen waarvoor van het Activiteitenbesluit afwijkende geluidgrenswaarden gelden of een verordening kan opstellen waarin concrete gebieden worden aangewezen. Het voordeel daarvan is dat alles in één keer wordt geregeld met duidelijkheid vooraf. Zie verder paragraaf 5.5 hieronder.

Een probleem doet zich dan nog voor met maatschappelijke voorzieningen, zoals kinderdagverblijven, die vanwege de kleinschaligheid geen inrichting zijn en daarmee niet onder de Wet milieubeheer vallen. Op grond van de Wm / het Activiteitenbesluit zijn geen regels te stellen ten aanzien van (stem!)geluid. In de praktijk zijn kinderdagverblijven in gesloten bouwblokken een probleem aan het worden door het geluid van luidruchtig spelende kinderen. Wellicht kunnen hier echter met behulp van de Amsterdamse Gezondheidsverordening, waarin artikel 24 ingaat op overlast anders dan van inrichtingen, voorschriften worden gesteld. Dit probleem kan in nieuwbouwsituaties wellicht worden voorkomen door te regelen wat wel en niet ter vestiging wordt toegestaan.

5.4 Milieubeleidsplan en Actieplan Geluid Amsterdam

In 2007 is het Milieubeleidsplan van de Gemeente Amsterdam gepubliceerd voor de periode 2007 -2010.¹⁷ In het plan werd voorgesteld (actie 9) stille gebieden in de stad te inventariseren. In het Actieplan Geluid (gepubliceerd in 2008) zouden dan kwaliteitseisen kunnen worden opgenomen. Het beoogde resultaat was het verbeteren van bestaande en creëren van nieuwe stille gebieden. Bij voorkeur zouden deze gebieden dicht bij huis moeten liggen. Een interessant actiepunt in het Milieubeleidsplan is verder het opzetten van een ‘website groen’ (actie 36), omdat daar een kwalificatie van rust zou kunnen worden toegevoegd, bijvoorbeeld op grond van de resultaten van het hier gerapporteerde belevingsonderzoek en de mediacampagne.

Het Actieplan Geluid¹⁸ gaat uitgebreider in op het belang van rust in de stad, naast maatregelen om woningen te vrijwaren van teveel lawaai. Als uitgangspunt voor beleid moet gelden (beleidsuitgangspunt 10): “Waar bron- of effectmaatregelen niet mogelijk zijn kiest Amsterdam voor compenserende maatregelen in de vorm van stille / rustige gebieden in de directe woonomgeving. Het ontwerpen en creëren van rustige gebieden kan deel uitmaken van een integrale aanpak met het thema “stedelijk groen”. Hoewel Amsterdammers vinden dat geluid erbij hoort is volgens het actieplan de leefbaarheid

¹⁷ “Amsterdam duurzaam aan de top - Milieubeleidsplan Amsterdam 2007-2010”

¹⁸ “Actieplan Geluid Amsterdam - Verminder de hinder”, DEEL A: Algemeen beleidskader, DEEL B: Aanpak wegverkeerslawaai Amsterdam, de opgave voor de wegbeheerder (2008)

gediend met minder lawaai en meer rust –wat uitdrukkelijk geen afwezigheid van geluid betekent, maar wel zoveel mogelijk van ongewenst geluid. De aandacht zou zich daarom “niet alleen moeten richten op het beperken van geluidsoverlast, maar ook op het uitbreiden van rustige gebieden”. Daarbij worden behalve de groenstructuur ook stille plekje in de stad, zoals hofjes genoemd. Het plan geeft het volgende overzicht van mogelijke maatregelen:

1. Inventariseren van de beleving van bewoners van bestaande stille (rustige) gebieden;
2. Bestaande stille en rustige gebieden in kaart brengen en breed communiceren (stilteatlas);
3. Behouden van de kwaliteit van stille gebieden; geen nieuwe ontwikkelingen in en rond deze gebieden toestaan die het rustige karakter aantasten; een stil gebied betekent niet dat er niets meer mag – activiteiten of evenementen op gezette tijden moeten blijven – maar bijvoorbeeld brommers of airco–installaties zouden hiertoe in een deel van een park geweerd kunnen worden;
4. In een groter gebied (park niveau) zou een gebiedsindeling gemaakt kunnen worden om intensief gebruikte delen (luidruchtigere recreatie) en rustige delen zodat mensen de keuze hebben om in een rustig deel van een park te verblijven;
5. Andere maatregelen kunnen gericht zijn op het verlagen van het geluid wat van buitenaf het gebied binnendringt. Dit kunnen geluidsreducerende maatregelen zijn voor weg- en tramverkeer zoals een stille wegdekverharding (dunne deklaag); een (transparant) geluidsscherm of geluidsafschermdende bebouwing;
6. Verder kan gedacht worden aan geluid maskerende maatregelen: bomen waarvan het bladgeritsel het verkeerslawaai overstemt (ratelpopulieren) of het bouwen van een fontein;
7. Opheffen van belemmeringen en barrières die maken dat een stil gebied weinig toegankelijk is en daardoor amper worden bezocht;
8. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen rekening houden met de mogelijkheden om stille gebieden te creëren (stille binnenterreinen met hoge afschermdende bebouwing langs drukke wegen);
9. (Meer) toegankelijk maken van stille binnentuinen.

De punten 1 en 2 worden met dit rapport gerealiseerd. De overige punten komen in dit rapport grotendeels aan de orde, maar in het kader van een inventarisatie van de mogelijkheden voor bestuurlijke maatregelen in Nederlandse gemeenten. Welke van deze maatregelen in Amsterdam verder zal worden uitgewerkt is onderwerp van verdere bestuurlijke besluitvorming.

Verkeersmaatregelen

Deel B van het Actieplan Geluid bevat een Handreiking stiller stedelijk wegverkeer waarin mogelijkheden worden genoemd om geluidsoverlast van wegen te verminderen: stille wegdekken, (her)inrichting van straten en lagere snelheden. Hoewel het actieplan met name op woningen als geluidgevoelige bestemmingen betrekking heeft, kunnen deze maatregelen ook bij stille gebieden worden toegepast. Bij stille gebieden als parken kan daarnaast ook een afscherming van omringende wegen worden gebruikt (welke mogelijk moet worden afgewogen tegen de sociale veiligheid).

Met name bij stadsoasen kunnen verkeersmaatregelen op een nabije weg of straat veel effect hebben. Het kan dan gaan om afsluiting van een deel van een weg, of een gedeeltelijke afsluiting waarbij sommige verkeersdeelnemers worden geweerd (brommers en scooters, motoren en vrachtwagens zijn het meest opvallend en worden het meest hinderlijk gevonden) of de afsluiting voor een deel van de tijd geldt (bijvoorbeeld 's middags en/of 's avonds, 's zondags).

5.5 Verordening Gebiedsgericht Geluidbeleid en APV

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft een modelverordening Gebiedsgericht Geluidbeleid opgesteld die op het moment van schrijven (juni 2009) nog niet is gepubliceerd. Het Ministerie VROM zal over publicatie beslissen. De modelverordening geeft de mogelijkheid om gebieden aan te wijzen waar geluidsnormen gelden die afwijken van de algemene normen in het Activiteitenbesluit. Het lijkt mogelijk daarmee een categorie welomschreven of op de kaart of in het bestemmingsplan aangegeven gebieden extra bescherming te geven tegen lawaaibronnen die onder de Wet Milieubeheer vallen. Het is nog niet duidelijk of een lagere norm voor een bedrijf als geheel zou moeten gelden, of dat dat ook kan voor alleen de naar het stille gebied toegekeerde kant (bijvoorbeeld de achterzijde van het pand, terwijl de voorzijde niet stiller hoeft te zijn).

Voor gevallen waarin overbodig of excessief lawaai wordt gemaakt en waarin de Wet Geluidhinder of de Wet Milieubeheer niet van toepassing zijn zou de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) kunnen worden gebruikt. Uit reacties namens het bestuur in de inspraaknota bij het Amsterdamse Actieplan Omgevingslawaai blijkt dat de APV vooral een instrument is bij langduriger of vaker voorkomende lawaaiige activiteiten die in het algemeen als overbodig of onmatig worden gezien. Lawaaiige activiteiten in bijvoorbeeld een rustige zone in een park of een andere overigens stille plek die niet excessief zijn maar wel de rust verstoren zullen vermoedelijk niet op grond van de APV worden bestreden. Dit zou wel kunnen als het voor bezoekers of bewoners duidelijk is, bijvoorbeeld middels borden, dat het gaat om een gebied waar rust van belang is en zal worden gehandhaafd (zoals bijvoorbeeld in stiltecoupés in treinen).

In bijlage 9 zijn, ter illustratie, de artikelen geciteerd van de verordeningen in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag waarin geluid(hinder) dan wel groen het onderwerp is.

6 Conclusies

Ook al waarderen mensen een levendige stad, dan zijn ze toch liever gevrijwaard van onnodig en overmatig lawaai. Uit onderzoek blijkt niet alleen dat lawaai schadelijk kan zijn voor de gezondheid, maar ook dat stilte –de afwezigheid van lawaai- juist positief kan uitpakken. Stille gebieden of stille plekken in de stad kunnen compenseren voor de drukte van de stad, dragen bij aan herstel en 'op adem komen' en versterken de positieve invloed van een prettige, groene plek.

Rust is belangrijk

Uit het belevingsonderzoek en de reactie op de mediacampagne blijkt dat veel Amsterdammers (75%) rust in huis belangrijk vinden. Ook rust in de buurt (51%) is belangrijk maar rust elders in de stad, buiten de eigen buurt, vindt men minder belangrijk. Meer dan de helft van de ruim 1000 ondervraagden wil op een stille plek buiten afstand nemen of even bijkomen, wandelen of fietsen, nadenken/dromen/nietsdoen, vrijheid en geen verplichtingen ervaren en/of weer opladen/nieuwe energie krijgen. Stedelingen, in elk geval de Amsterdammers, hebben het druk: bijna de helft heeft regelmatig of vaak het gevoel tijd te kort te komen en een op de drie heeft te weinig tijd om tot rust te komen. Slechts 3% verveelt zich regelmatig of vaak.

De meesten (82%) kennen wel een stille plek in de buurt, maar in stadsdeel Centrum is dat duidelijk minder (63%). In totaal hebben de ondervraagden 145 verschillende plekken genoemd, waarbij vooral Vondelpark en Begijnhof door velen werden vermeld. Bij vrijwel iedereen (95%) is die stille plek groen of ligt aan het water. Daarnaast vindt de meerderheid (70% of meer) het belangrijk dat er geen drukte of lawaai is, dat het rustig is in vergelijking met de omliggende buurt, dat er prettige kleuren zijn, dat het ruimtelijk is en goed onderhouden/schoon. In het centrale deel van de stad vindt bijna 40% het belangrijk dat er mooie gebouwen zijn, maar daarbuiten (Amsterdam Noord, Nieuw West en Zuidoost) vindt men dat niet belangrijk (< 10%). In de reacties op de mediacampagne kwamen vergelijkbare kenmerken naar voren, maar werd ook het historische karakter van een plek vaker genoemd en noemden een aantal hun stille plek een oase van rust in de drukke (centrale) stad.

Criteria voor stilte

Er zijn geen simpele criteria voor een rustig gebied. Internationaal variëren voorgestelde richtwaarden voor een stedelijk stil gebied van 40 tot 55 dB, waarbij de geluidmaat trouwens zowel een gewogen etmaalgemiddelde (Lden) als een eenvoudig gemiddeld geluidniveau (Leq) kan zijn. Deze waarden blijken goed overeen te komen met de door Amsterdammers genoemde stille plekken. De meeste Amsterdamse vermeldingen hadden betrekking op gebieden waar het geluidniveau (in de kern van het gebied) tengevolge van verkeer overdag lager was dan 40 dB. Er werden anderzijds door de Amsterdammers geen gebieden genoemd met een geluidniveau boven 60 dB. Bij tussenliggende geluidniveaus kan een gebied blijkbaar toch als relatief stil worden ervaren, als het om andere redenen (zoals groen, mooi, stiller dan omgeving)

aantrekkelijk is. Het is dus blijkbaar geen kwestie van alleen een laag geluidniveau. De resultaten van dit project ondersteunen de conclusie dat een waarde van maximaal 40 dB een 'gouden standaard' is voor een stil gebied in een stad, maar ook dat alle witte vlekken op de geluidkaart (maximaal 55 dB Lden) in principe een stille plek kunnen zijn.

Geluidmaten

In het onderzoek is gekeken naar het gemiddelde geluidniveau overdag (Lday) van weg- en railverkeer, berekend op een (oor)hoogte van 1,5 m en meestal in de kern van het stille gebied. Het weg- en railverkeer bleek meestal de dominante geluidbron te zijn, hoewel lokaal soms andere geluidbronnen kunnen overheersen. Het Lday is voor stadsstraten vrijwel gelijk aan het over dag, avond en nacht gemiddelde geluidniveau (Lden, waarin een strengere beoordeling van geluid 's avonds en vooral 's nachts). Voor grote wegen met veel nachtelijk (vracht)verkeer kan het Lden echter tot zo'n 5 dB hoger liggen. De hier voorgestelde bovengrens van 55 dB Lden is dus lager dan de 60 dB Lday die hier is aangetroffen als hoogste geluidniveau in een door bewoners aangewezen stil gebied. Dit heeft twee redenen: de doelstelling is daardoor wat ambitieuzer dan (bijna) alle geluidniveaus eenvoudigweg accepteren, en het sluit goed aan bij de geluidkaarten waarop de gebieden met maximaal 55 dB Lden de witte plekken vormen.

Uit de geluidkaart en uit de plekken die genoemd zijn blijkt dat de oude, centrale stad relatief stil is, vooral doordat de bebouwing in gesloten bouwblokken al gauw zorgt voor afscherming van het verkeerslawaai in de hofjes en binnentuinen en ook door de smalle straatjes en (daardoor) beperkte verkeer in sommige delen. In de ruimer opgezette naoorlogse wijken kan dat verkeerslawaai vrijwel overal doordringen en is dat, in de buurt en op het balkon of in de tuin, op meer plaatsen hoorbaar. In de centrale stad zijn de stille plekken niet altijd erg groen, maar zijn het wel oasen van rust. Daarbuiten zijn het vooral groene gebieden zoals parken.

Behalve het absolute geluidniveau speelt ook het contrast met de omgeving een rol: een plek kan ook als stil worden ervaren als het duidelijk minder lawaaiig is dan de omgeving. Voor een duidelijk contrast is een verschil van tenminste 10 dB met de omgeving aan te bevelen; voor de menselijke waarneming is de stille plek dan twee keer zo stil als de omgeving. Bij de hogere geluidniveaus (tot 55 en zelfs tot 60 dB) kan een gebied als 'stil' worden ervaren als het geluidniveau tenminste 10 dB lager ligt dan dat in de omgeving. Bij de hogere geluidniveaus binnen het voorgestelde criterium (< 55 dB Lden) is het daarom van belang dat er een duidelijk contrast is met de omgeving.

Maatregelen

De helft van de ondervraagden van het belevingsonderzoek vindt dat de gemeente meer zou kunnen doen om stilte en rust in de stad te behouden of bevorderen. Zij zouden meer stille plekken in de stad willen, bijvoorbeeld door hofjes en binnentuinen toegankelijk te maken. Ze vinden ook dat er meer oog zou kunnen zijn voor het behouden van bestaande

stille plekken door lawaai te weren of door plekken onbebouwd te laten. De compacte stad moet dus niet ten koste gaan van rust en groen.

De instrumenten die de lokale overheid kan gebruiken hangen van het type gebied af. Deze zijn in elk geval in twee categorieën te onderscheiden:

- stedelijke recreatieve gebieden (parken, begraafplaatsen, etc.)
- stadsoasen (stille hofjes, postzegelparken, pleinen en binnentuinen)

Regels ervoor kunnen in beleid en/of een gemeentelijke verordening worden vastgelegd (bijvoorbeeld zoals bedoeld in het Activiteitenbesluit).

1. Groene gebieden

Voor de stedelijke groene en blauwe (water) gebieden, waaronder vooral parken belangrijk zijn, kan de gemeente geluidbeleid voor de hoofdgroenstructuur opnemen. Voor een deel (natuurparken, begraafplaatsen, voorzieningen in schakelparken) is dat trouwens al het geval doordat 'rust' onderdeel is van de criteria. Dit kan worden verduidelijkt:

- Vastgesteld wordt in welke gebieden rust een criterium moet zijn. Dit kan generiek (per groentype) of per individueel gebied.
- Bij de criteria kan vermeld worden dat rust inhoudt dat: 1) geluid dat in het gebied thuishoort (bijvoorbeeld natuur, mensen, horecavoorziening zonder versterkte muziek) is toegelaten; 2) onnodige, harde of mechanische geluiden (bijvoorbeeld van ventilatoren of koelingen, meegebrachte audio-apparatuur) zoveel mogelijk moeten worden beperkt; 3) stedelijk achtergrondgeluid (bijvoorbeeld verkeerslawaai) van buiten het gebied in een aantal gevallen onvermijdelijk is, maar wel voldoende zacht kan zijn in de kern van het gebied. Daarbij kan 40 dB als streefwaarde worden gehanteerd, en 55 dB (beide Lden) als maximaal toelaatbare waarde.
- Om dat te bereiken kan het gebied verboden worden voor voertuigen met verbrandingsmotoren (vooral indien die fietspaden kunnen gebruiken) en zou op een bord bij de ingang gewezen kunnen worden op het handhaven van de rust in het gebied.
- Voor drukke wegen langs het gebied wordt onderzocht of de invloed ervan kan worden verminderd door een stiller wegdek, afscherming of verkeersmaatregelen.
- In nieuwe gebieden kan in de ruimtelijke ordening vooraf worden rekening gehouden met voldoende rust in een gebied, bijvoorbeeld door zonering van activiteiten in een park.
- Ook kunnen door fysieke maatregelen plekken worden afgeschermd van lawaai van buitenaf, onder andere door een muur (bijv. van ruïne) of wal, hoge rugleuningen bij banken of hoogteverschillen in het terrein.

Voor de kleinere groene gebieden, zoals het wijkgroen en de (postzegel)parken die onder de hoede van een stadsdeel vallen, kan het stadsdeel beleid vaststellen. Dat kan gelden voor alle groengebieden, alle als stille plekken aangewezen gebieden (ook stadsoasen) of op basis van een lijst. Bij bestaande lawaaibronnen in de directe omgeving van het gebied wordt onderzocht of een reductie mogelijk is, bijv. door een afscherming, een stillere bron of verkeersmaatregelen. Nieuwe lawaaibronnen worden geweerd.

2. Stadsossen

Stadsossen zoals hofjes, binnentuinen of pleinen zijn zeker in de oude, centrale stad nodig en verdienen bescherming om er rust te bewaren of te scheppen. Een aantal plekken zijn van stedelijk belang en genieten door hun bekendheid of historische karakter al bescherming, zij het dat dit voor wat betreft de rust niet expliciet is gemaakt. Stadsossen voegen veel toe aan de kwaliteit en leefbaarheid van de stad; ze zijn er vooral in het centrum, maar volgens de bewoners nog te weinig. Het is daarom goed te onderzoeken welke plekken nog tot stadsoase kunnen worden bestemd. De stadsoasen kunnen in een lijst worden vastgelegd en moeten dan gevrijwaard worden van nieuw lawaai, terwijl bestaand lawaai zoveel mogelijk wordt teruggedrongen. Omdat deze gebieden klein zijn zal het qua geluid weinig uitmaken waar men zich bevindt. In deze gebieden zal dan ook een laag lawaainiveau moeten worden nagestreefd inclusief het reduceren van kleine bronnen ter plaatse (zoals airco-apparatuur).

3. Overig

Het belevingsonderzoek laat zien dat rust in en om huis voor Amsterdammers het belangrijkste is. Hoewel de private ruimte buiten het bestek van deze inventarisatie valt is er een overeenkomst met het voorgaande omdat de kwaliteit ervan, net als bij stadsoasen, bedreigd kan worden door nabije, kleine lawaaibronnen zoals klimaatapparatuur en koelingen van bedrijven. In het stedelijke geluidbeleid kan bijvoorbeeld worden vastgelegd dat het geluidniveau tengevolge van bedrijven en instellingen aan geluidluwe zijden van woningen en in stadsoasen moet voldoen aan een lagere grenswaarde dan de standaardgrenswaarde (conform artikel 2.19 of 2.20 van het Activiteitenbesluit voor respectievelijk bepaalde gebieden of maatwerk per bedrijf).

4. Handhaving

Het handhaven van de rust berust op de uitvoering van de verschillende maatregelen. Bij verkeersmaatregelen kan de politie handhavend optreden en bij overschrijding van de Wet Milieubeheer de Dienst Milieu en Bouwtoezicht. Voor lawaaiige activiteiten die niet onder deze maatregelen vallen kan de APV worden toegepast. Het is daarbij aan te bevelen om de APV zodanig te wijzigen dat het verstoren van de rust in stille gebieden zoals parken en stadsoasen expliciet wordt vermeld.

BIJLAGEN

Stille gebieden in de stad

De stad is stiller dan je denkt...

BIJLAGE 1 Begrippenlijst

- dB: decibel, de eenheid van (geluid)niveau. Bij een geluid van 1000 hertz (een tamelijk hoge toon) komt nul dB komt overeen met de gemiddelde gehoor grens van jonge volwassenen en 130 dB met de pijngrens.
- dB(A): A-gewogen decibel; als het geluid is bepaald via een filter dat de gevoeligheid van het menselijk gehoor nabootst, dan heet het geluid A-gewogen en correspondeert het geluidniveau ongeveer met de door mensen waargenomen sterkte. In een rustige woning 's nachts is het geluidniveau rond 20 dB(A); in de stad is het vaak tussen 40 en 50 dB(A), maar vlakbij een drukke straat kan dat oplopen tot boven 70 dB(A). In de praktijk wordt de (A) wel weggelaten, maar is wel bedoeld dat het om A-gewogen decibellen gaat. In dit rapport wordt dB gebruikt als het geluidniveau Lden of Lday wordt genoemd.
- Etmaalperiode: het etmaal wordt verdeeld in drie perioden: dag (07:00 – 19:00 uur), avond (19:00 – 23:00 uur) en nacht (23:00 - -7:00 uur).
- L: afkorting voor 'niveau' (Engels: level) van geluid. Dit is een natuurkundige maat voor de hoeveelheid geluid.
- Lden: geluidsbelasting die dient als indicator voor de hinder tijdens de etmaalperiode; het **den** staat voor **day**, **evening**, **night**. Lden is een door berekening of meting bepaalde 'gewogen geluidbelasting' waarin een toeslag is verwerkt voor de verschillende etmaalperioden: voor de nachtperiode is de toeslag 10 dB, voor de avondperiode 5 dB en voor de dagperiode nihil.
- Lday: geluidsbelasting die dient als indicator voor de hinder tijdens de dagperiode;
- Leq: het over een bepaalde tijdsduur (vaak een etmaalperiode) gemiddelde geluidsniveau; geluidsniveaus zijn logaritmische grootheden en moeten daarom logaritmisch (of 'energetisch') worden gemiddeld, niet rekenkundig.

BIJLAGE 2 Samenstelling projectteam en klankbordgroep

Projectteam

Contactpersoon	Organisatie
Arold Brand (tot 1-3-2009) Hans Lustenhauer (vanaf 1-3-2009)	Dienst Milieu en Bouwtoezicht
Frits van den Berg	GGD
Danielle van Wieringen (mmv Eef Keijzer)	Dienst Ruimtelijke Ordening
Hester Booi (mmv Willem Bosveld)	Dienst Onderzoek en Statistiek

Klankbordgroep

Contactpersoon	Organisatie
Janneke Tanja	Ministerie VROM
Martin van den Berg	Ministerie VROM
Ellis Franssen	RIVM / GGD Brabant/Zeeland
Carlo Schoonebeek	Provincie Noord Holland
Jan Meijdam	DCMR Milieudienst Rijnmond
Jan Heijns	Milieucentrum Amsterdam
Marit Hooijboer	Stadsdeel Oost-Watergraafsmeer
Heidi de Boer	Stadsdeel Oud-Zuid

BIJLAGE 3 Favoriete stille plekken

Gesorteerd op geluidniveau L_{day} van verkeerslawaai (1,5 m hoogte), vervolgens op aantal keren genoemd; de coördinaten zijn van het midden van het gebied

Gebied of plek	aantal keren genoemd	X (m)	Y (m)
=< 30 dB	20		
Waterland	16	127951	490892
Holysloot	4	130426	491774
31 - 35 dB	54		
Binnenplaats Amsterdams Historisch Museum	16	121212	487039
WG-terrein	11	119881	486361
Karhuizerplantsoen	10	120587	487982
Oudemanhuispoort	6	121546	486946
Tuinstraat	3	120537	487775
Egelantiersstraat	3	120536	487731
Cooperatiehof	2	121763	484849
Kartuizerhof	1	120587	487983
Tweede tuindwarsstraat	1	120590	487823
Sint Andrieshofje	1	120487	487633
36 - 40 dB	790		
Begijnhof	423	121147	486964
Vondelpark	232	119560	485644
Diempark	19	127790	484894
Harmoniehof	17	120667	484936
Linneaushof	12	124135	485091
Zuiderkerkhof	11	121822	487029
Binnengasthuisterrein	8	121463	486866
Kostverlorenkade	8	119538	487306
Palmgracht	7	120691	488356
Plantage Muidergracht	7	122418	486578
Kromboomsloot	5	121981	487182
De Slatuinen	5	119284	487068
Da Costaplein	5	120011	487087
Entrepotdok	4	122970	486761
Groenburgwal	4	121710	486896
Kadijken	3	122828	486962
tuin bij het Krasnapolsky	3	121476	487302
Kerk in de Kalverstraat	3	121258	487179

Madelievenplein	2	120455	487798
Plantsoen aan het eind van Marcanti	2	119590	487389
JJ Cremerplein	2	118958	485856
het IJ (foto IJburg)	1	124652	487843
Binnenkadijk	1	122802	486892
hofje tegenover de Noorderkerk	1	121018	488013
J.W. Siebbeleshof bij Nieuwmarkt	1	121894	487164
binnentuin aan achterkant Eikenweg / Oosterpark	1	123286	485753
Gebed zonder End	1	121393	486970
hoek Vasco da Gamastraat / Willem Schoutenstraat	1	118769	486768
binnenplein achter Fredriksstraat in Oud West (overgang Vondelpark)	1	119070	485651
41 - 45 dB	177		
Hortus	54	122353	486637
Artis	27	122928	486581
NDSM werf	15	121064	490718
Vliegenbos	14	124107	489110
Durgerdam	11	127955	487879
Bickerseiland	9	121135	488631
Prinseneiland	6	120922	488828
Kastanjeplein	5	123418	485738
Zaanhof	4	119926	489455
Kalfjeslaan	3	120518	481708
begraafplaats Westgaarde	3	113205	485936
Strekdam	3	128091	486592
Borneokade	3	124938	487120
GWL-terrein	3	119719	488508
Funenpark	3	123951	486825
Josef Israelkade	3	121050	484623
Volkstuin De Eendracht	2	113750	487374
Bogortuin	2	124178	487812
Rembrandtpark (noord)	2	118161	486684
Reinier Vinkeleskade	2	120205	485007
Diemerzeedijk	1	128124	484537
Velazquezstraat	1	120076	484294
kop Falckstraat aan de Reguliersgracht	1	121575	485937
46 - 50 dB	412		
Sloterplas	107	115892	486574
Rembrandtpark (zuid)	74	118300	486091
Flevopark	60	125105	485934
Oosterpark	57	123224	485903
Frankendael	34	123841	484894
Erasmuspark	23	118566	487575

Schellingwoudebreek	10	125469	489117
Museumplein	10	120585	485619
De Ringdijk	5	125229	485645
Kasterleepark	5	115685	484719
Piet Wiedijkpark	5	116229	485306
Bijlmerweide	4	127709	481749
Park de Kuil	3	114353	487871
Raphaelplein	3	119764	484561
Gerrit van der Veenstraat	2	119790	484671
Osdorperban	2	114551	485969
Stade de Colombes	2	125326	484195
Molenwijk	1	121085	492368
Willemkebreekpolder	1	122127	492032
Buiksloterbreek	1	122312	490686
Noordwal Amsterdam-Noord tegenover PTA	1	122900	488282
Jan de Jonghkade ('s avonds)	1	116593	488095
Sloterpark	1	115839	486554
51 – 55 dB	390		
De Amstel	100	122589	484957
Amstelpark	57	121341	482363
Gaasperplas	52	128159	480237
Beatrixpark	37	120551	483999
Begraafplaats Huis te Vraag	18	118347	484427
Amsterdam-Rijnkanaal	13	125747	485962
Kop Java-eiland	13	123160	488075
Begraafplaats Zorgvlied	11	121938	483110
Wertheimpark	9	122440	486787
Martin Luther Kingpark	9	122160	483418
begraafplaats De Nieuwe Ooster	9	124493	484111
Bijlmerpark	6	126014	480628
Nieuwendammerdijk	5	124860	489083
Vrije Geer	5	114851	484237
Gerbrandypark	4	116969	487964
Sloten	4	114881	484005
Volkstuin 'Ons Buiten'	4	117339	483097
Baanakkerspark	3	125047	490037
Hermitage aan de Amstel	3	122087	486517
Tuin van de VU	3	119090	482930
Distelweg bij de pont	2	121633	489913
Volkstuin Wijkergouw	2	126037	488886
Boulevard langs IJmeer	2	128334	485856
Stenen Hoofd	2	121361	489211
Jeugdland bij Flevopark	2	125620	485706
Eendrachtspark	2	115660	488370

Eendrachtpolder	2	113408	488234
Bos en Lommerplein	2	117911	487899
Sportvelden Watergraafsmeer	2	125178	484525
Volkstuin de Bongerd	1	122483	492207
volkstuinpark Wijkergouw - Amsterdam Noord	1	126034	488891
Westerpark - buurtboerderij en Sint Barbara	1	119108	489344
Artsenijhof in Beatrixpark	1	120771	484020
park aan de burgemeester Vening Meineszlaan	1	116930	488437
noord- en zuidoever Nieuwe Meer met aangrenzende wandelpaden	1	117192	482950
Gaasperpark	1	128053	480263
56 - 60 dB	253		
Westerpark	126	120343	488845
Sarphatipark	38	121553	485256
Nieuwe Meer	27	116833	483209
Amstelveld	16	121627	486146
Noorderpark	11	123170	489764
Brettenzone	10	114080	488912
Siegerpark	5	116319	483819
Hoge Dijk	5	126231	477767
begraafplaats 'St Barbara'	3	119347	489377
Rapenburgerplein	3	122572	487011
Valeriusplein	2	119366	485062
Weteringplantsoen	2	121052	485876
Darwinplantsoen	2	123944	484240
Ringvaardijk tussen Molen van Sloten en Oeverlanden	1	114604	483666
aan dek schip Keizersgracht tussen Amstel en Utrechtsestraat (geen rondvaartboten)	1	121795	486352
botanische tuin in Darwinplantsoen (ingang Maxwellstraat nabij bushalte)	1	123939	484262
buiten Amsterdam	166		
Amsterdamse Bos	140	117559	481419
Het Twiske	12	121311	495447
Diembos	5	128342	482254
Gein	5	129440	478525
Het Loopveld	2	120600	481428
Diemervijfhoek	2	130109	483793

BIJLAGE 4 Krantenknipsels mediacampagne

28 amsterdam

ZATERDAG 6 SEPTEMBER 2008 *De PAROOL*

Stilte is een gevoel en toch kun je het meten

Het Spui op een doordeweekse ochtend, iets voor tien. Een tram tinglel voorbij. Het geluid van een scheuren-de brommer snijdt de hersenpan binnen. Een piepend onderstel van een tram, een optrekkende truck, een rammelende fiets.

Herrie.
Temiðden van dit stadsgekrjst staat Frits Bogaart, geluidsspecialist van de gemeente, met een decibellenmeter in de lucht. Hij registreert het gemiddelde kabaal in een tijdsruimte van een aantal minuten. Resultaat: 62 decibel. Meer lawaai dan een koffieapparaat als je er pal naast staat, en minder dan een elektrische mixer. Een goed gemiddelde in de stad, zo zal tijdens de wandeling vandaag blijken.

Bogaart is een man van cijfertjes. Hij en zijn meter - 'net zo duur als een middenklasse auto' - trekken de stad in om burendiscussies over geluidsoverlast te beslechten met behulp van cijfers. Decibellen. Bewijs op de display. Onbetwistbaar.

Maar niet voor Thom Breukel, stiltezoeker. "Stilte is geen wetenschap," zegt hij. "Stilte kun je niet meten. Stilte moet je voelen, proeven en ruiken. Stilte is een gevoel." Breukel heeft de gids 'Stil Amsterdam' geschreven, met daarin tientallen serene plekken. Vandaag doen we een piepkleine groep uit het assortiment. Op pad met twee opposanten, de filosoof en de betaman.

Te beginnen met een klassieker: het Begijnhof.
De dikke houten deur valt achter ons dicht en houdt het stadskabaal op het Spui. Binnen op het hofje is het aanmerkelijk stiller, constateert Bogaart na een paar meestomenten. Breukel tikt hem op de vingers: "Né, hier is aanmerkelijk minder geluid." Volgens de theorie van Breukel is stilte veel meer dan het ontbreken van het geluid. Van hem

Frits Bogaart meet, Thom Breukel voelt de stilte (of het lawaai), hier in de Marixstraat.

FOTO'S: PHILIP VAN ZWIET

had die decibellenmeter dan ook kunnen thuisblijven. Liever zelfs. Deze cijfertjes zeggen hem niets. "Overal is stilte, ook in een lawaailige omgeving. Zoals het wit van het papier ook altijd onder de gedrukte letters aanwezig is. De kunst is alleen om door het geluid heen de stilte te vinden." Daarbij: ritselende bladeren produceren ook decibellen, een stromend beekje eveneens. En vogels. Hij bedoelt maar.

Welk geluid camoufleert de stilte, daar gaat het om. Bogaart, lid van de andere stam, ziet het anders: "Geluid is een drukverschil tegen een barometrische druk."

Breukel hoeft niet lang na te denken over de vraag wat het meest ergerniswekkende geluid is? "Praterende treinreizigers in de stiltecoupe. Ik ben ook zo'n type die daar wat van zegt."

Tijd voor de uitslag. Bogaart leest plechtig zijn meter: 44 decibel - te vergelijken met vogelgeketter bij zonsopkomst. Helemaal niet gek voor het hart van de stad. Een stuk stiller nog dan het Vondelpark, waar op deze dag ter hoogte van het Openluchttheater 51 decibel wordt gemeten. Dat is eigenlijk al stil, een mengeling van rubber op asfalt, trams, mensen - een basissuis. Dat er op het Begijnhof minder geluid is, is vooral te danken aan de muren er omheen.

De laagste waarde die Bogaart ooit in Amsterdam heeft gemeten was 40 decibel in een binnentuin aan de Koninginnevweg - ook dankzij de stenen buffer. De hoogste weet hij niet meer. "Maar dat moet op een houseparty zijn geweest. Daar begint het pas vanaf 105 decibel, anders vinden de bezoekers dat de muziek te zacht staat."

Breukel heeft zijn eigen favoriete stilteplekken in de stad. Begraafplaats Huis te Vraag is er zo een. Het ligt achter het Olympisch Stadion, en is niet eens zo geluidsarm, maar de mystieke sfeer die er hangt heeft de stilte aan zijn kant hangen. In zijn boek gaat hij van de Fatih Moskee aan de Rozenegracht naar de Heilig Grafkapel in de Oude Kerk en van het straatje Gebed zonder end tot plekken die je niet zo snel zou verwachten in een stiltegebied, zoals het Leidseplein. Heus waar. Dat is voor later vandaag.

Eerst naar het Bijbels Museum aan de Heregracht, dat een mooie, en belangrijker, rustige achtertuin verbijgt. Breukel is als ambassadeur

van het museum een bekend gezicht bij de bewakers en introduceert Bogaart met als aanvullende vraag of we het geluid in de tuin mogen meten. De bewaker: "Ik ben wel benieuwd hoe zo'n stiltemeter eruit ziet." Breukel corrigeert hem maar eens: "Het is een geluidsmeter, geen stiltemeter."

Juist. Het is maar dat u het weet: stilte valt niet te meten. Geluid wel. En dat staat in de achtertuin van het Bijbels Museum op 50 decibel, met een uitschieter naar 71 op het moment dat er een vliegtuig overvliegt. Hiernaast stil in ook niks, zegt Breukel. "De stilte alleen is maar de stilte,

krijgt, word je ziek." Bij de Leidsegracht gaan we links de Marixstraat in, waar de intense symfonie van gedrii en geklop vanuit de bouwput van de Nieuwe de la Mar Theaters onze hoofden binnen boort. Breukel begrijpt dat er werk aan de winkel is en trekt zijn meter tevoorschijn. Tram 10 dendert voorbij, een vliegtuig vliegt over. Breukel: "Nou, nou, het kan niet op."

Bogaart meet een gemiddelde van 77 decibel - met een minimale waarde van 64, en een maximale van 85 decibel - dat staat gelijk aan het geluid van een vliegtuig dat door de geluidsbarrrière gaat. Snel door naar het Leidseplein, waar Breukel een geheime stilteplek heeft: twee gigantische platanen in het Leidsebosje. Volgens Breukel zijn het met hun 150 jaar de oudste bomen van de stad. Bomen met een omtrek van zeker zes meter. "Ik heb hier al heel wat mensen met stress naartoe gestuurd. Als je met je rug tegen de boom aan gaat staan, kun je alle sors vergeten. Je hoort niks van al dat verkeer. De boom absorbeert al het geluid." Decibellenman Bogaart glooft er niks van. "Ik zou het een maskeringseffect noemen. Door het ruisen van de bomen hoor je rest minder goed."

Breukel gaat strak met zijn rug tegen de stam staan. Bogaart steekt zijn apparaat omhoog. Breukel: "Misschien moet je de meter tegen de boom aan houden. Ja, zo... nog dichter." Bogaart hoort verschil - de boom fungeert immers als geluidsscherm - maar zijn meter doet niet mee. Het resultaat: tegen de boom 61 decibel, twee meter verderop 63. Verwaarloosbaar. Bogaart, de man van de display, had zijn gelijk kunnen halen, maar geeft het in dit geval toe: "Hiet je wat het is. Stilte is ook een soort gevoel."

'Op een houseparty begint het pas vanaf 105 decibel'

die is voor later. Dat krijgen we allemaal eens." Breukel, een voormalige tekenleraar, wil wel één ding duidelijk hebben: hij is niet vies van een beetje herrie. "Ben je gek. Anders had ik nooit 42 jaar voor de klas gestaan."

De tocht voortert door de Huidenstraat en de Runstraat. Dan linksaf de Prinsengracht op. Bogaart meet 63 decibel. Een mooi gemiddelde. Breukel gaat verder met zijn theorie over het niet te onderschatten belang van geluid. "Te stil is beangstigend. Mensen worden geconfronteerd met hun eenzaamheid of het verlies van een partner," psychologiseert hij verder. "Je moet een beetje van jezelf houden om van de stilte te kunnen genieten."

Stil Amsterdam ligt verscholen in hofjes, binnentuinen en kerken. Het Parool ging met de geluidsmeter op pad langs oases van rust. Van het Begijnhof naar het Leidsebosje.

MALIKA SEVIL

Kent u een stille plek?

Heeft u een plek binnen de Ring waar u naartoe gaat om u te bezinnen, te mediteren, te mijmeren, of om gewoon tot rust te komen, dan wil de gemeente dat graag van u horen. Amsterdam wil de stille plekken in de stad in kaart brengen. Letterlijk, op een plattegrond. Op amsterdam.nl/stilleplekken kunnen mensen hun geheime toevluchtsoorden kwijt.

Het is een eerste stap om deze plaatsen tegen lawaai te beschermen. Overigens komt het initiatief niet alleen uit Amsterdam. De Europese Richtlijn Omgevingslawaai stelt dat overheden actieplannen moeten maken om stille gebieden te beschermen, en het ministerie van Vrom heeft Amsterdam gevraagd om als eerste gemeente in Nederland het spits af te bijten.

Volgens Fred Woudenberg van de GGD moet de behoefte aan stille niet worden onderschat. Lawaai is beter te verdruren, zegt Woudenberg, als je weet dat er rustige

plekken binnen bereik zijn. "Ook is het bekend dat natuur gezond maakt. Ziekenhuispatiënten die vanuit hun kamer op groen uitkijken, genezen sneller. Zelfs behang met een bos daanop schijnt al iets te helpen." Daar staat tegenover dat geluidsoverlast de gezondheid negatief beïnvloed. "Bij geluidshinder slapen mensen slechter, waardoor ze onder stress komen te staan. Chronische stress kan leiden tot een hogere bloeddruk. Dat kan eindigen in een hartinfarct en uiteindelijk de dood. Het is lastig te bepalen hoeveel mensen eerder sterven aan de gevolgen van lawaai, maar het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu komt landelijk op een schatting van zeshonderd mensen per jaar. Dat betekent voor Amsterdam jaarlijks dertig tot veertig doden." Woudenberg gaat verder met zijn lijst van lichamelijke 'lawaaisymptomen'. "Uit onderzoek is gebleken dat de leerprestaties van kinderen op scholen rond Schiphol slechter zijn. Het heeft effect op de alerting en het gedrag van mensen. Ze zijn minder overwichtig en stabiel, ze kunnen ook agressiever worden en sommigen krijgen depressies."

Op nummer één van de grootste geluidsoverlasten van de Amsterdammer staat het wegverkeer. Op twee het lawaai van de bussen en op drie de vliegtuigen. Toch is de Amsterdammer niet heel pessimistisch over het stadskabaal, zo blijkt uit onderzoek van de Dienst Onderzoek en Statistiek uit 2005. Driekwart van de Amsterdammers vindt dat een stad zonder geluid een saai stad is. De helft ziet niet in dat minder lawaai Amsterdam nog mooier maakt.

Tweede van de ondervraagden kent voldoende plekken waar het stil genoeg is.

Stadsvogel zingt een toontje hoger

Een koolmeesman heeft het in de stad niet makkelijk: enerzijds wil hij een mooi lied zingen, heeft laag van toon want maanndijk, anderzijds moet hij het verkeer overstemmen. Anders horen de vrouwtjes hem niet. De Amsterdamse bioloog Hans Slabbeekorn van de Universiteit Leiden heeft in tien Europese steden onderzoek naar het zanggedrag van de koolmees gedaan en wat blijkt: de vogels zingen in de stad een paar toonen hoger dan hun soortgenoten in het bos.

"Als de boodschap niet overkomt vanwege het lawaai, proberen ze een ander lied uit hun repertoire met een hogere frequentie," zegt Slabbeekorn. Een koolmees heeft drie tot negen liedjes paraat.

Over het algemeen kiest het mannetje in de herrie een hoger lied, omdat dat zich onderscheidt in de verkeersruis.

Nadeel alleen is dat een lage 'stem' minder mannelijk overkomt dan een hogere. Uit onderzoeken op mensen is wel al vaker gebleken dat verkeerslawaai effect heeft op de gezondheid, maar wat het met dieren doet, weten we eigenlijk nog niet."

Slabbeekorn maakt zich vooral zorgen om vogels met een wat minder breed zangrepertoire. De mus bijvoorbeeld. Lang niet zo flexibel in de frequenties. Als het mannetje geen vrouwtjes met een onderscheidend lied kan lokken, dan komt er ook geen nageslacht. Eerst lokken, dan voorplanten.

Het zou Slabbeekorn niets verbazen als het verkeerslawaai mede verantwoordelijk is voor de deloofgang van de mus. Tegen de A10, de aanvliegroutes en de brommertour valt immers niet op te tilpen.

Decibellen

- 0 de hoordrempel.
- 10 net hoorbaar, normale ademhaling, vallend blad.
- 20 boom blaasjes in de wind, fluiten op anderhalve meter, een bibliotheek.
- 30 rustig kantoork, vogels bij zonsopgang.
- 40 licht autoverkeer op dertig meter, regen, koelkast.
- 55 kaffiezetapparaat, elektrische tandenborstel.
- 60 normale conversatie, wasmachine, pianospel.
- 70 druk kaatoor, elektrisch scheerapparaat, stofzuiger, een televisie die op hoog volume staat.
- 75 koffiemolen, druk restaurant, straaljager op drieduizend meter hoogte.
- 80 hinderlijk wekkeralarm, haardroger, fluitende ketel, gemotoriseerde maalmachine.
- 85 mixer met ijs, F15 straaljager op vijftienhonderd meter hoogte, vliegtuig door de geluidsbarrère.
- 90 zeer hinderlijk: gehoorschadiging na acht uur; gillend kind, passerende motorfiets.
- 95 elektrische driiwoor, op de snelweg rijden met open dak.
- 100 vuurwerk, machines in de fabriek.
- 105 sneeuwblazer, helikopter op dertig meter, tromgeroffel, extreem luid; heilmachine, rockconcert, schreeuwen in iemands oor, gillend haliende baby.
- 115 krijsende metrowielen, sirene van ambulance, startend vliegtuig op zeventig meter, kettingzagg, klas met schreeuwende kinderen.
- 125 plek van symfonieorkest.
- 130 donderslag, luchtaarm.
- 135 sommige luidspeelgoed pipbeestjes.
- 140 pijngrens: luchtaalarm sirene van dichtbij, vliegtuigen op vliegtaktop.
- 150 voetstap, knallen van een ballon, piek van rockconcert.
- 160 vuurwerk op anderhalve meter, gewerschot.
- 170 schot van krachtig hagleweer.
- 180 onherstelbare gehoorschade: raket lanceerplatform.
- 194 Saturnus raket.

Aan 228 decibel of meer zou een mens kunnen overlijden, aangezien de druk dan zo hoog is dat bepaalde vitale functies kunnen uitvallen, aldus Amerikaans onderzoek.

(Bron: de Amerikaanse Occupational Safety and Health Administration)

Stilte in kaart gebracht

Van een onzer verslaggeefsters

AMSTERDAM, dinsdag
Een stille stad bestaat niet, maar zonder stilte valt er in een stad niet te leven. Daarom wil de gemeente nu alle rustige plekjes in kaart brengen, zodat de Amsterdammer weet waar hij naartoe moet als hij even behoefte heeft aan geen lawaai om zich heen.

Of er veel reacties binnen gaan komen via de website van amsterdam.nl is nog maar de vraag, want menig bewoner die een stil plekje heeft gevonden, wil dat waarschijnlijk voor zichzelf houden.

Toch is de hoop dat de rustige hofjes, stukjes gracht, of parken bekendgemaakt zullen worden om de kaart zo volledig mogelijk in te vullen.

De Dienst Onderzoek en Statistiek gaat alle suggesties na om te controleren of ze op de kaart gezet mogen worden.

Wethouder Marijke Vos heeft een kinderspeelplaats in de Jordaan aangedra-

gen. „Af en toe kom ik daar vroeg in de morgen en dan is het een oase van rust.” Ook de NDSM-werf in Noord en het Siegerpark in Sloten worden genoemd.

In de Europese richtlijn 'Omgevingslawaai' staat dat overheden plannen moeten maken om stille gebieden te beschermen.

Het ministerie van VROM heeft daarom de gemeente Amsterdam gevraagd om als eerste stad in Nederland alle stille plekken in kaart te brengen. Alleen dan kunnen stiltegebieden worden aangewezen en beschermd.

• Een speelplaats zonder kinderen is een oase van rust. FOTO: JAAP WALIS

Stille plekken in de stad

Ssst! Waar zijn stille plekken in Amsterdam? In hofjes, aan de grachten, in parken en op sommige pleinen. Maar ook: het Stenen Hoofd, de Bijlmerweide of het Dorpsplein in Sloten.

Daar is het nog: Rust. Stille in de stad. Alleen ruisende bomen, een fontein of spelende kinderen in de verte. De gemeente wil stille plekken in de stad in kaart brengen. Letterlijk; er komt een kaart met een overzicht. De vraag is, waarom juist deze plekken belangrijk voor u zijn. Zo kan ervoor gezorgd worden dat stille plekken behouden blijven.

Wandeling langs stille plekken
Waar vindt u stilte in de metropool? Waarom is die plek belangrijk? Het gaat daarbij om plekken in de openbare ruimte, die voor iedereen toegankelijk zijn. En vooral in het gebied binnen de ring A10. Reageren kan via www.amsterdam.nl/stilleplekken of per post: Gemeente Amsterdam, Dienst Ruimtelijke Ordening, t.a.v. Danielle van Wieringen, Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam. U maakt kans op een stilte-wandeling door de stad. Inzendingen kan tot 17 oktober 2008.

Wethouder Marijke Vos.

Waar vinden zij rust?

De stille plek van wethouder **Marijke Vos**: "Op een plek vlak achter mijn huis: een kinderspeelplaats in de Jordaan. Vroeg in de morgen is het een oase van rust. Dat is juist het mooie van Amsterdam: ook midden in de stad kun je soms helemaal tot jezelf komen."

Journalist en schrijver **John Janson van Galen** vindt rust op de NDSM-werf: "Kalm kabbeelt het water in de weerschijn van de zon die ondergaat achter sluiswolven. 'Meneer!' Een taxi-chauffeur, mediterraan type, ziet mij notities maken. 'Bent u schrijver? Zoekt u inspiratie?' 'Ik zoek stilte,' zeg ik. 'Dan bent u goed, meneer. Er is rust hier. De rust gaat uit van het water.' Stil is het niet. Een stad maakt van nature geluid, altijd. Zouken naar stilte in de stad heeft iets hysterisch. Maar je bent in een cocon van ruimte en weldigheid." De volledige bijdragen van deze en andere Amsterdammers zijn te lezen op www.amsterdam.nl/stilleplekken.

Stilte in de stad... waarom?

Mensen hebben behoefte aan rust en groen, bij voorkeur niet te ver van huis. Dat adviseerde de Gezondheidsraad twee jaar geleden. Stille plekken moeten blijven bestaan. Een Europese Richtlijn vraagt dat overheden actieplannen maken waarin staat hoe stille gebieden beschermd worden. Buiten de stadscentra bestaan al de bekende 'stille gebieden'. Ook kunnen gemeenten stille gebieden in de stad aanwijzen en beschermen. Amsterdam maakt hiermee een begin. Er komt een onderzoek de beloning van stilte in de stad en een overzichtkaart van stille gebieden in Amsterdam. ■

Stille plekken in stad stil houden

Een haast idyllische, stille plek in Amsterdam: Tharbeckplein in de ochtend, kop Reguliersgracht. (Foto: Leen Visser)

TREDF ADMIRAAL

STAD – Als je in een drukke stad woont, heb je soms behoefte aan een rustige plek. Gelukkig heeft Amsterdam veel stille plekken, maar niet iedereen kent ze. De gemeente wil met het project 'Stille plekken in de stad' de rust in kaart brengen. En de stille plekken stil houden. Sssssst!

In het project werken verschillende gemeentelijke partijen samen. Projectleider Arold Brand: 'Ik werk zelf bij de dienst Milieu en Bouwtoezicht als adviseur geluid. Wij bekijken hoe je stille plekken stil kunt houden. Bijvoorbeeld door het gebruik van fluisterasfalt, het beter afstellen van stoplichten of het invoeren van snelheidsbeperkingen. Soms wordt een stille plek onbedoeld onrustig. Ik hoorde bijvoorbeeld van een plek waar het eerst heel rustig was en waar nu vrachtwagens met draaiende koelmotoren geparkeerd staan omdat de Amsterdammers er zijn weggehaald. Dat is op te lossen.' Aanleiding voor de gemeentelijke belangstelling voor

stille is de Europese Richtlijn Omgevingslawaai. Arold Brand: 'Grote gemeenten moeten in kaart brengen hoeveel geluid er is en welke maatregelen zij treffen om lawaai terug te dringen. Ook het stil houden van bestaande stille plekken valt daaronder. Het is nieuw; het ministerie van VROM zocht een gemeente die het voortouw wilde nemen. Amsterdam doet dat nu.' De dienst O+S houdt deze weken een enquête onder Amsterdammers over hun behoefte aan stille plekken in de stad. Uit een eerder onderzoek van de Gezondheidsraad in 2006 bleek dat bij veel dagelijks geluid een tegenwicht belangrijk is. Brand: 'Om letterlijk even bij

te komen van al het geluid. Teveel lawaai en hinderlijke herrie zorgen voor stress, verhoogde bloeddruk en slecht slapen. Vanwege het gezondheidsaspect is ook de GGD betrokken bij dit project.' Via de website www.amsterdam.nl/stilleplekken kunnen Amsterdammers tot 17 oktober zelf stille plekken aangeven. Brand: 'Die website is gemaakt door de dienst Ruimtelijke Ordening. We zijn nog maar net begonnen, en de reacties zijn veelbelovend. Het Begijnhof is een klassiek voorbeeld, maar er zijn in de stad meer plaatsen

waar het ontzettend rustig is. Neem bijvoorbeeld de blokken met grote binnentuin, een kwaliteit van Amsterdam. Door de hoge bebouwing blijft het geluid aan de straatkant. Veel mensen hebben hun slaapkamer aan de achterkant, daar hoor je niets.' Van alle stille plekken wordt een plattegrond gemaakt, bedoeld voor de Amsterdammer. Is Brand niet bang dat het straks druk wordt op de stille plekken zodra ze bekend worden? 'Nee hoor, op die plekken is geen vertier. Mensen die van rust houden, gaan daar ook rustig mee om.'

OUTLET

diverse sanitair (o.a. designradiators, boilers, tegels, badkuipen, douchewanden etc.)

KORTINGEN TOT WEL

60%

OP=OP

OP=OP

metro

dinsdag 23 september 2008

18 amsterdam

Sporthof voor IJburg
Sporthof IJburg in de gelijknamige Amsterdamse nieuwbouwwijk wordt morgen officieel geopend. De Prinspaal stelt de sporthal beschikbaar totdat het Centrum voor Vrije Tijd (CVT) met onder andere drie gymzalen in 2010 open gaat. METRO

Voor een beetje mystieke stilte kun je een kerk in duiken. Er is er één op de Kalverstraat.

Stilte in de stad

Plekken waar je enkel bomen hoort ruisen

Om te zonnen, een boek te lezen, bij te komen van het shoppen, of uit te puffen tijdens je lunchpauze, om te studeren, na te denken of gewoon te genieten van het uitzicht... er zijn genoeg redenen om stille plekken in de stad op te zoeken. De gemeente Amsterdam gaat deze plekken in kaart brengen en komt binnenkort met een overzichtkaart. "Een beetje paradoxaal is het wel. Zodra iedereen van die plekken weet, is het er misschien niet meer zo rustig", zegt Willem Bosveld, die namens de dienst Onderzoek en Statistiek aan de kaart werkt. Metro geeft je vast een voorproefje, nu de plekken nog echt rustig zijn.

Je kunt natuurlijk neerstrijken op de geijkte stille plekken in de stad, zoals het Vondelpark, het Begijnhof of natuurpark 't Twiske in Noord. Maar er is meer.

Een minder bekende plek is het Entrepotdok in Centrum-Oost. Daar staan pittoreske oude pakhuizen statig langs de kadé en kijk je aan de andere kant van het water naar de 'achterkant' van dierenruimten Artis. Café-restaurant Bloem of Paerz zijn ideaal voor

Vlakbij de Nieuwmarkt kun je aan dit prieeltje aan de Krom Boomsloot uitkijken over het water. Je hoeft natuurlijk niet voor stilte te gaan. Je kunt er ook gaan zitten om muziek te maken.

een koffie in de zon, maar je kunt ook één van de gemeentebankjes confisqueren langs het water. "De zon is heerlijk en je kijkt hier uit op het water", zegt een jonge vrouw die tijdens haar lunchpauze op een bankje aan de Entrepotdoksluis zit.

OOK DICHTER BIJ het centrum heb je stilleplekken. Bij het Waterlooplein bijvoorbeeld kun je gaan zitten aan het prieeltje op de kruising van de Krom Boomsloot en de Snoekjessteeg. Er komt weinig verkeer langs en je kijkt uit op het sluiswachtershuisje langs de Oude Schans.

Ook de hofjes aan de St. Antoniesbreestraat kunnen de moeite waard zijn. Loop een willekeurig steegje in en je komt uit bij de leukste kleine pleintjes. Zoals bijvoorbeeld het Zuiderkerkhof, vernoemd naar de kerk waar het pal aan ligt. Het enige dat je daar hoort, is het ruisen van de boombladeren en natuurlijk het geklingel van de kerkklokken.

Je kunt natuurlijk ook altijd één van de vele kerken in het centrum binnenlopen. De 'Papagaai' tussen café Moda en Forekast op de Kalverstraat is gebouwd in de stijl van de art nouveau (zoals bioscoop Tuschinski) en je kunt er rustig rondkijken tussen alle antieke ornamenten. Iedereen is er welkom, maar je telefoon moet wel op stil en je mag niet hard praten.

OOK IN DE JORDAAN heb je pleinen, hofjes, straten en grachten waar het zo rustig is, dat je in een dorp waant. Het Madellevenplein aan de Anjeliensstraat is zo'n plek. Er zijn genoeg bankjes waar je alle stress van de drukke stad kunt vergeten.

Ook in de binnentuinen aan de Westerstraat is de sfeer heel ontspannen en je kunt er prima een zelf meegenomen lunch verorberen. Per tuin zijn er maar één of twee bankjes, dus neem niet te veel vrienden mee.

MARTINE VERHOEFF
martine.verhoeff@metronieuws.nl

Op het Entrepotdok is het heerlijk rustig langs de kadé.

Bekendste stilleplek van Amsterdam: Begijnhof

TUUD. 't Begijnhof kan niet ontbreken in het rijtje stilleplekken in Amsterdam. In het hofje aan 't Spui heeft de tijd stilgestaan en je kunt er altijd zeker van zijn dat de drukte van de Kalverstraat niet te horen is achter de dikke zevenhonderd jaar oude muren. Een nadeel is dat de meeste mensen het hofje niet al te lang te blijven. Ook picknicken op het gras of hard praten is niet toegestaan.

Alternatieve stilleplek: Hortus Botanicus

AANRADER. Niet gratis, maar ook een aanrader is de Hortus Botanicus. Voor zeven euro loop je rond in één van de oudste botanische tuinen ter wereld. In de tuin en de kassen groeien zo'n zesduizend planten en naar eigen zeggen is het achter de driehonderd jaar oude toegangspoort 'alsof de stad haar adem even inhoudt'. 's Winters is het in de kassen een stuk warmer dan buiten en kun je met je laptop tussen de tropische bomen studeren of werken. Korting krijg je met je CJP-pas.

BIJLAGE 5 Website mediacampagne

Amsterdam.nl Zoek

► Homepage ► Gemeente: Stille plekken

Zoek rust in de openbare ruimte van onze wereldstad. In hofjes, aan de grachten, in parken en op sommige pleinen. Daar is het nog: Rust. Stilte in de stad. Geen ander geluid dan ruisende bomen, een fontein of spelende kinderen in de verte. Maar ook: het Stenen Hoofd, het priedeltje op de hoek Kromboomsloot en Snoekjesgracht, de Bijlmerweide of het Dorpsplein in Sloten.

ssst ilteplekken

Persbericht: Amsterdammers vinden voldoende rust in de stad De meerderheid van de inwoners van Amsterdam kan een rustige plek vinden in hun woonomgeving. Dat blijkt uit een onderzoek naar de beleving van stilte in de stad van de gemeentelijke Dienst Onderzoek en Statistiek. Duizend Amsterdammers werkten mee aan dit onderzoek. De helft van de ondervraagde Amsterdammers vindt dat ze in een rustige buurt woont. De Europese Richtlijn Omgevingslawaai is de directe aanleiding voor het onderzoek en voor de bijhorende actie 'Stille Plekken'.

Het ministerie van VROM en de gemeente Amsterdam willen stille plekken in de stad in kaart brengen. Letterlijk; er komt een kaart met een overzicht van die plekken. Bovendien willen zij weten, waarom deze plekken belangrijk voor u zijn. We kunnen er dan beter voor zorgen dat die plekken behouden blijven. Een stad zonder geluid bestaat niet. Maar zonder rust en stilte is een stad niet leefbaar. Wat is uw stille plek, en wat betekent die voor u?

[+] Waar vinden zij stilte?

Marijke Vos

Lees meer

- [+] Stilte in de stad... waarom?
- [+] Links en nieuws
- [+] Disclaimer, deelname en intellectuele eigendomsrechten

ssst

[~] Lees verder
[~] Onderzoek naar stille gebieden in Amsterdam (pdf - 0,4 Mb)

ssst

▲ Naar boven
✉ Mail de redactie
✉ Mail deze pagina

© Gemeente Amsterdam
Proclaimer

Gemeente Amsterdam

Amsterdam.nl Zoek zoek een pagina

► Homepage ► Gemeente: Stille in de stad... waarom?

open menu

Mensen hebben behoefte aan rust en groene gebieden. Rustige plekken, bij voorkeur niet te ver van huis. Dat schreef de Gezondheidsraad twee jaar geleden in het advies "Stille gebieden en gezondheid". Stille gebieden kunnen geluidhinder en andere vormen van stress compenseren. We moeten er voor zorgen dat stille plekken blijven bestaan want anders verdwijnt het verschil tussen drukte en stilte waardoor de 'lawaaideken' zich verder over Nederland uitbreidt, schreef de Gezondheidsraad. Mensen moeten dan steeds verder weg om buiten in hun vrije tijd nog stilte te beleven.

In de Europese Richtlijn Omgevingslawaaai staat, dat overheden actieplannen moeten maken waarin staat hoe stille gebieden beschermd kunnen worden. Het gaat dan met name om stedelijke agglomeraties. Buiten de stadscentra bestaan al de bekende 'stiltegebieden'. Daarnaast hebben gemeenten de mogelijkheid om stille gebieden in de stad aan te wijzen en te beschermen.

ssstilde in de stad.... waarom?

Primeur Het ministerie VROM heeft aan de gemeente Amsterdam gevraagd om hiermee te beginnen. De gemeente gaat hiermee vanaf september 2008 aan de slag.

Kun je stille plekken beschermen? Hoe dan? Wat zijn stille gebieden in de stad? Wáár zijn ze? Wat vinden bewoners daar zelf van? ... dat zijn enkele vragen die de komende tijd worden beantwoord. De dienst Onderzoek en Statistiek van de gemeente Amsterdam doet een onderzoek onder Amsterdammers naar hun beleving van stilte in de stad. Verder komt er een overzichtskaart van stille gebieden in Amsterdam.

- [+] Home Stille plekken
- [+] Stille in de stad... waarom?
- [+] Waar vinden zij stilte?
- [+] Links en nieuws
- [+] Disclaimer, deelname en intellectuele eigendomsrechten

ssst

ssst

Amsterdam.nl Zoek zoek een pagina

► Homepage ► Gemeente: Waar vinden zij stilte?

open menu

waar vinden zij **ssst**ilte?

- [+] Home Stille plekken
- [+] Stilte in de stad... waarom?
- [+] Waar vinden zij stilte?
- [+] Links en nieuws
- [+] Disclaimer, deelname en intellectuele eigendomsrechten

Marijke Vos

Kinderspeelplaats 's ochtends vroeg

Er zijn gelukkig in Amsterdam nog genoeg groene en ook stille plekken te vinden. Het eerste wat in mij op komt, is de plek die vlak achter mijn huis ligt: een kinderspeelplaats in de Jordaan.

Af en toe kom ik daar vroeg in de morgen, en dan is het een oase van rust. Het is eigenlijk een gekke gewaarwording zo vroeg, omdat gedurende de dag daar kinderen heerlijk spelen en natuurlijk ook geluid maken. 's Ochtends is het er juist volkomen stil. Het is gelegen te midden van allemaal huizenblokken. Dat is juist het mooie van Amsterdam: ook midden in de stad kun je soms helemaal tot jezelf komen in een oase van rust. Ik heb dat echt nodig om weer op te laden en tot nieuwe ideeën te komen. Ik

- [<] Marijke Vos: Kinderspeelplaats 's ochtends vroeg
- [<] Thom Breukel: Het Stille Siegerpark in Sloten SSS
- [<] John Jansen van Galen: NDSM-werf
- [<] Louis Stiller: Huis te Vraag
- [<] G. Heijting
- [<] Evelyne van Wijk
- [<] Louis Wasseur
- [<] Jose van den Berg
- [<] Van wijnen
- [<] Marjanne Stam-de Hont
- [<] Marie-France van Dorsouw
- [<] C. Offerhaus
- [<] Steven Boonzaaijer
- [<] Marjolijn Stappers
- [<] Toos Suurmond
- [<] Els van der Linden
- [<] H.B. Majoor-Haarloo
- [<] Ellen Zegers
- [<] Natalie
- [<] Mieke de Graan
- [<] Nanny Roed Lauridsen
- [<] Peter Veer
- [<] T. Diergaarde

Thom Breukel

Het Stille Siegerpark in Sloten

Als je over de oude Sloterweg rijdt, waan je je een eeuw terug. Mooi kleinschalig, oude bomen, idyllische boerderijen... Alleen de verkeersobstakels die moeten zorgen dat er minder hard gereden wordt, duiden op de moderne tijd. Maar vooral ook de omgeving, want aan alle kanten wordt het gebiedje omsloten door nieuwbouw en snelweg en de kantoorkolossen rukken steeds verder op. Te midden van dit alles bevindt groenstrook, bestaande uit Volkstuinencomplexen en ... het Siegerpark. Het Siegerpark is een mooi klein parkje, in grote lijnen bestaande uit plassen in een veenweidegebiedje en met een verzameling oude, bijzondere bomen.

Dr. Sieger, directeur van de voormalige kininefabriek en lid van de Amsterdamse Vereniging tot Bevordering van de Bijenteelt, kocht, in de jaren '20 van de vorige eeuw, van boeren een stukje grond van zes hectare aan Sloterweg nummer 773 en richtte dit in als tuin in de Engelse landschapsstijl met veel exotische bomen. In de jaren '60 is bij de aanleg van de snelweg A4 een flink stuk land opgeofferd: er is nu nog ongeveer drie en een halve hectare over. Het was ook in die tijd dat de familie Sieger de grond voor een symbolisch bedrag overdeed aan de Gemeente, naar men zegt op voorwaarde dat het altijd de functie van een park zou blijven houden. Ook onze Hortus heeft een periode gebruik gemaakt van het park. Voordat de Hortus beschikte over de Overtuin werd het Siegerpark gebruikt door de Universiteit van Amsterdam als proeftuin. Als kwekerij voor de Hortus en als plaats waar bomen en heesters voor de beplanting van de Anna's Hoeve werden opgekweekt. Later maakte ook CCB (Civiel-Cultuurtechnisch Bedrijf) gebruik van het park en kreeg de tuin een sociale functie, namelijk het te werk stellen van minder valide personen.

Heden wordt er door Stadsdeel Slotervaart - sinds 1990 beheerder van het Siegerpark - gewerkt aan een beleidsplan waarin een visie wordt ontwikkeld over het toekomstige beheer en gebruik van het park. Nu blijkt dat de voorwaarde van de Siegers dat het een park moet blijven, helemaal nergens zwart op wit staat. Ook de nazaten van de Siegers konden er niets over vinden. Dit zou wel eens ernstige gevolgen kunnen hebben voor de toekomst van dit

Amsterdam.nl Zoek →

▶ Homepage ▶ Gemeente: Links en nieuws

open menu

- [+] Home Stille plekken
- [+] Stille in de stad... waarom?
- [+] Waar vinden zij stilte?
- [+] Links en nieuws
- [+] Disclaimer, deelname en intellectuele eigendomsrechten

linksss

- [>] Compilatie van de 'Luisterloop', 15 november 2008
- [>] Gezondheidsraad, onderzoek 'Stille gebieden en gezondheid'
- [>] Beschrijving van het begrip 'stiltegebied' op Wikipedia
- [>] Website over de KRO Stiltedag
- [>] Eilanden van Stille, pagina van Stichting Natuur en Milieu
- [>] De 'Site of Silence' van Martin van Toll
- [>] Stille: de grondtoon van het leven

nieuwsss

- [~] Middagje stilte zoeken in de Jordaan, Parool, 171108
- [~] Meeste mensen weten ook wel een stille plek te vinden, Parool 171108.pdf (74 Kb)
- [>] Reportage RTV Noord-Holland, Op zoek naar stille plekken in Amsterdam
- [>] Stille plekken in stad stil houden, Echo, 260908
- [~] Stille in de stad, Metro 23-9-08 (doc, 1611 Kb)
- [+] Stille Plekken op Amsterdam.nl/tv
- [~] Kent u een stille plek? Het Parool 0609008 (pdf, 74 Kb)
- [~] Stille is een gevoel en toch kun je het meten - Het Parool 060908 (pdf, 93 Kb)
- [>] Amsterdam zoekt stilte in de stad, BNR 8-9--08
- [>] Amsterdam zoekt stilte in de stad, Noordhollands Dagblad, 80908
- [>] Amsterdam zoekt stilte in de stad, Telegraaf video

✉ Mail de redactie
✉ Mail deze pagina

© Gemeente Amsterdam
Proclaimer

Gemeente Amsterdam

Disclaimer

1. Deze campagne wordt georganiseerd door de gemeente Amsterdam in opdracht van ministerie van VROM

disclaimer, deelname en intellectuele eigendomsrechten

Deelname

1. Iedereen van elke leeftijd die in Amsterdam woont mag inzenden. Organisatoren, medewerkers van gemeentehuis, diensten en stadsdelen, GGD en VROM, kunnen wel inzenden maar staan buiten mededinging.
2. Deelname houdt in dat u akkoord gaat met de voorwaarden.
3. Deelname kan alleen via e-mail en post, binnen de gestelde termijn.
4. Gegevens verstrekt in verband met deelname zullen niet aan derden worden verstrekt.
5. Inzenden kan van 8 september tot 17 oktober 2008. Latere inzendingen worden niet meegenomen.
6. Een selectie van genoemde plekken en inzendingen wordt gepubliceerd. De betreffende inzenders worden hiervan op de hoogte gesteld.
7. De organisatie kiest uit de inzendingen. Hierover kan niet worden gecorrespondeerd.

Intellectuele eigendomsrechten

1. Door inzending geeft de deelnemer toestemming aan de organisatoren om hun inzending te (her-) gebruiken en te publiceren. De deelnemer behoudt wel het recht van naamsvermelding.
2. De inzender staat ervoor in dat materiaal en teksten die door hem/haar worden gebruikt geen inbreuk maken op de auteurs- en/of andere rechten van derden of anderszins onrechtmatig is jegens derden. Deelnemer vrijwaart de organisatoren ter zake van vorderingen van derden.
3. Organisatoren hebben het recht, maar niet de plicht, de inzending van de deelnemer te verwijderen indien er, naar het uitsluitende oordeel van de organisatoren, sprake is van (mogelijke) inbreuk op rechten van derden.

- [+] Home Stille plekken
- [+] Stille in de stad... waarom?
- [+] Waar vinden zij stilte?
- [+] Links en nieuws
- [+] Disclaimer, deelname en intellectuele eigendomsrechten

ssst

ssst

BIJLAGE 6 Inzendingen stille plekken

Vraag aan inzenders was: "Wat is uw favoriete Stille plek? Vermeld hierin ook, hoe belangrijk stille is voor u en hoe vaak u op deze plek komt".

Steeds is gevraagd naar naam, e-mail adres, telefoonnummer, geboortedatum (welke hier echter niet zijn vermeld), stadsdeel waar inzender woont, en de favoriete stille plek.

1. Stadsdeel Centrum

Volkstuinpark Wijkergouw, Wijkergouw 30, Amsterdam-Noord

Een volkstuinpark aan de rand van Amsterdam, net binnen de ring A10. Met uitzicht op Schellingwoude en in een omgeving die de sfeer ademt van vroegere tijden toen melkschuiten vanuit Ransdorp over de Weersloot langs het waterstaatskerkje naar Amsterdam voerden. Tussendoor de weilanden waar nog steeds de schapen dag in dag uit – weer in, weer uit – staan te grazen. Hier raakt Waterland de stad!

Daar kan ik heerlijk rondwandelen en genieten van dit cultuurhistorische uitzicht. Tegelijkertijd me wederom verbazen over de diverse manier van tuinieren die de volkstuinders laten zien. En met regelmaat mij op een bankje neervlijen en luisteren naar de wind en vogelgeluiden. Hier kan ik altijd die plek vinden die mij dat extra beetje geeft wat ik zoek. Gevraagd maar evengoed ongevraagd.

De sfeer waarin ik hier kan vertoeven heeft iets dorps. Mensen begroeten me, alles is kleinschalig. Geuren van bloemen komen voorbij. Inheems longkruid staat naast rozenstruiken. Bomen en struiken lokken koolmezen, winterkoninkjes en roodborstjes. Knotwilgen en de stolpboerderij voeren me het boerenerf op. Maar in plaats van tractoren en landbouwmachines lonkt een vlindertuin en vijver met heerlijk terras. Dit is mijn natuurlijke rust!

2. Stadsdeel Osdorp

Mijn favoriete stille plek in Amsterdam is de Ringvaardijk tussen de Molen van Sloten en de Oeverlanden, liggend tussen het brede water van de Ringvaart en het groen van de tuinparken en het sportpark anderzijds. Als bewoner van een van de woonboten aan de dijk kan ik hier de hectiek van de grote stad en mijn drukke baan ontvluchten. Ik kan er van genieten wanneer wandelaars en fietsers hier aan de westkant van Amsterdam paradijselijke kwalificaties aan mijn plek geven. Op een gewone "doordeweekse" dag geniet ik al wandelend over de dijk van de rust, de vogels en de geluiden van het water. Een boot vaart voorbij, de schipper zwaait, ik zwaai terug en voel me een koning in mijn eigen koninkrijkje. Ik eindig aan het water van de Nieuwe Meer. Mijn hoofd is weer helemaal leeg, ik voel me vrij en kan de wereld aan. Daarom is de Ringvaardijk voor mij "de favoriete Stille plek" van Amsterdam!

3. Stadsdeel Oost-Watergraafsmeer

Mijn tuin gelegen aan andere binnentuinen achterkant eikenweg/oosterpark; het is een oase van rust. Zodra het weer het toelaat kan ik daar buiten rustig zitten lezen. Geen

muziek. luid bellende of hard pratende buren zijn hoorbaar; alleen in de verte wat stadsgeluiden.

4. Stadsdeel Centrum

Subject: Het IJ

This is a great place to sit and watch the ferries go by

5. Stadsdeel Oud West

De tuin van het Museum van Loon op de Keizersgracht 672 is heerlijk stil. Je kan in de zon of i de schaduw van de reusachtige rode beuk zitten. Echt fijn om een uurtje met her ruisen van de bladeren en je eigen gedachten te zijn. Aanrader!

6. Stadsdeel Amsterdam-Noord

Noordwal in Amsterdam-Noord is mijn favoriete Stille plek. Daar aan de IJ-oever tegenover de PTA zit ik regelmatig te mediteren. Na afloop van mijn meditatie verzamel ik gedurende 10 minuten zwerfvuil en dan is mijn dag vreedzaam begonnen. Noordwal, niet verder vertellen!

7. Stadsdeel Oud Zuid

Artsenijhof Beatrixpark in stadsdeel Zuideramstel op de grens met stadsdeel Oud Zuid, meermalen per week Een rustpunt/moment van stilte is belangrijk voor mij omdat we aan een hele drukke weg worden waar altijd verkeerslawaaai is. Als de RAI en strand Zuid niet 'aktief' zijn is het heerlijk toeven in de kruidentuin.

8. Stadsdeel Slotervaart

Mijn favoriete stille plek is de Nieuwe Meer - en dan bedoel ik zowel de noord- als de zuidoever met aangrenzende wandelpaden. Een uniek natuurgebied, pal onder de rook van de stad. Bezoekers van buiten die ik het gebied laat zien kunnen niet geloven dat dit ook Amsterdam is, of zelfs dat dit gebied in Nederland ligt. Op sommige plekken lijkt het of de mens er nog nooit geweest is. Het is een prachtig maar kwetsbaar gebied, waar Amsterdam zuinig op moet zijn. Sinds een paar jaar is de ijsvogel hier vaste bewoner. Ook is het in Noord Holland één van de belangrijkste broedplaatsen van de nachtegaal. Een paar jaar geleden koos het zeer zeldzame groene reigertje één van de sloten tot zijn tijdelijke woonplaats - totdat de dagelijkse stoet van cameraploegen hem teveel werd en hij koers zette naar een nog afgelegener gebied. Voor veel Amsterdammers is de Nieuwe Meer een plek om van de stilte en de natuur te genieten, de hond uit te laten, de oerossen te bekijken en weer op adem te komen. Door de goede begaanbaarheid is het ook een favoriete dagbestemming voor ouderen en lichamelijk gehandicapten. Toch een minpuntje: de laatste tijd wordt de plas misbruikt door speedboten, die met veel lawaai en opspattende golven race-wedstrijden houden op het water. Ook hier vindt het gemotoriseerde volkje het vanzelfsprekend om de ruimte voor zich op te eisen. Jammer - want ze verpesten het op deze manier voor vele anderen.

9. Stadsdeel Amsterdam-Noord

Vliegenbos om heerlijk tot rust te komen, al het kan dagelijks

10. Stadsdeel Oost-Watergraafsmeer

Natuurgebiedje bij de Amstel, w.o. picnic- en geitenwei, wandelen door het bos langs de Jan Vroegopsingel/Ouderkerkerdijk. Voor ons heel belangrijk, we zijn er dagelijks.

11. Stadsdeel Amsterdam-Noord

Stilte kan je op veel manieren beleven, als eerste denk je natuurlijk aan "weinig tot geen geluid" Ik wil graag de stilte op de NDSM-werf onder de aandacht brengen. Deze stilte is er één die meer in het oog springt dan in het oor. Doordat het één van de weinige plekken in Amsterdam is die nog niet ontwikkelt is vind je er een sfeer die je doet denken aan wat voor geluid er vroeger zou zijn. Vanaf hier kijk je uit op het geschreeuw van de stad zonder er middenin te zitten. Hoewel je hier nog rust kan vinden gebeurd er ook veel op het NDSM-terrein. Daarom is het een plek waar je kan deelnemen of terugtrekken. Waar anders vind je dit contrast? Het contrast waardoor je juist stilte in de ruimste zin van het

woord kan waarnemen? Door rust, maar vooral dat alles er in de afgelopen jaren zichzelf heeft kunnen zijn. Het is een vorm van stadsnatuur dat uniek is en waar Amsterdam trots op mag zijn, mits het zo blijft zoals het is.

12. Stadsdeel: Amsterdam Zuidoost

Groengebied Amstelland. Zowel in de zomer als in de winter gaan we er gedrieën graag op uit. Ik, mijn vriend en Mop, de hond. De Gaasperplas, waar je heerlijk kunt genieten van de stilte, de rust en de natuur, maar waar je ook kunt BBQen, kunt zonnebaden en ijsjes kunt kopen aan het strandje. Bij de Gaasperplas kan de hond heerlijk ongestoord rondlopen en ravotten. Terwijl de hond ligt te rollen over het gras geniet ik van het uitzicht en droom ik er van om in een roeibootje op de Gaasperplas rond te dobberen. Lekker snoezelen op het water, het lijkt me heerlijk! Als we gaan fietsen, wordt de tocht wat langer. We gaan dan van de Gaasperplas over naar de Gaasperzoom richting de Hoge Dijk. We hebben nog altijd het idee om daar een bezoekje te brengen aan het bezoekerscentrum Zon Alom, maar doordat er buiten zoveel te zien is en te genieten valt zijn we nog niet zover gekomen. Eenmaal in de buurt van een klein riviertje de Holendrecht richting de Amstel is het een uitdaging om over de zelfbedieningspont de Koet te varen. Zo iets klein en zo ingenieus vind ik echt om van te genieten. Al dromend kijk ik naar het mooie water en had ik graag gewild dat ik iets dergelijk zelf had kunnen bedenken of had kunnen maken. Eenmaal de Holendrecht overgestoken volgen we het water richting de Amstel. In Ouderkerk aan de Amstel rusten we even uit. Soms op het terras, maar soms ook aan de waterkant naast de supermarkt. Via Ouderkerk aan de Amstel fietsen we via de polder door naar Duivendrecht. Eenmaal in de drukte weer terug richting Amsterdam Zuidoost. Het is soms een groot contrast. De stilte van Amstelland en de skyline (Amsterdam Amstel, Amsterdam Rai, Amstelveen, Arena, etc) van Amsterdam die je goed kunt zien en kunt onderscheiden. Mop zit of ligt languit gestrekt in de bakfiets. Zolang we niet het centrum van Amsterdam of de drukte opzoeken vind Moppie alles best. Je ziet ook hem uitgebreid van onze twee uur durende fietstocht genieten.

13. Stadsdeel Amsterdam Zuidoost

Een heerlijk rustig en vooral stil gebied is het Gaasperpark in Amsterdam-Zuidoost. Het park ligt tussen de Gaasperplas, de rivier de Gaasp, het huizencomplex Nellestein en de Loosdrechtdreef (met achter de dreef de Gaasperdammerweg). Een onderdeel van het park is De Groene Zoom, die ligt tegen het dorpje Driemond. Het gehele park, maar met name De Groene Zoom is een oase van rust, de hele week en de hele dag door, maar vooral zondagochtend lijkt het wel extra rustig en vredig, of je nou "gewoon" wandelt of hardloopt of bezig bent met Nordic Walking, je wilt er eigenlijk niet meer weg. Het is zo groot dat je nauwelijks anderen tegenkomt. Ik vertoef vrijwel iedere zondagochtend in het park en afhankelijk van tijd en het weer, ook door de week. Overigens is ook het natuurgebied De Hoge Dijk, tussen Abcoude en Gaasperdam (Zuidoost) heerlijk om te wandelen. Hopelijk blijft het in beide gebieden zoals het is, dit mag nooit verpest worden door herrie en zich asociaal gedragende mensen.

14. Stadsdeel Amsterdam Noord

Mijn stille plek is het terrein van de voormalige scheepswerf NDSM, waar het uitzicht, en de wind mij om het hoofd vliegen. Het gebonk van een draaiende kraan, het geronk van

een oude binnenvaarder zijn de geluiden die hier in de stad doen verwonderen. weer of geen weer, de ruwheid van dit terrein laat de ruimte voor fantasie en herrinnering.

15. Stadsdeel Oud-Zuid

Mijn favoriete Stille plek is de Y-helling NDSM-werf. Alleen al het idee daar te zijn maakt me rustig van binnen. Even helemaal stil geeft zoveel innerlijke rust. Het brengt me terug naar mijn basis plannen. deze plek heeft iets bijzonders omdat het daar zo stil kan zijn met een heerlijke bries tegen je gezicht. Het beeld/uitzicht is de mond van de stad, eindeloos. De omvang van deze sloopshelling geeft ook een soort afbakening waarbinnen de stilte plaats vind. Zodra je een voet op de helling zet maak je deel uit van de onverwoestbare betonconstructie die daar eeuwig geduldig zal liggen. altijd welkom, altijd in stilte aanwezig, altijd in dezelfde omvang. deze zekerheden vormen de stilte die op afstand voelbaar is als je er eenmaal bent geweest. misschien is magische stilte plek wel een juiste omschrijving. Het beton absorbeert je onrust en geeft je door stilte innerlijke kracht terug goede tijdstippen zijn de zondagochtend. door de weeks rond 15:00 (vaak nog een zonnestraal) met alle weerstypen fijne stilte NDSM Y-helling is officieel een rijksmonument.

16. Stadsdeel Amsterdam Noord

Mijn stille plek is de ndsm werf en met namen het oost gedeelte. De ervaring dat er binnen de ring nog plekken zijn met een weids uitzicht, de ruimte en het zicht op de prachtige stad. In een betrekkelijke stilte kun je wandelen zonder dat iemand je vraagt: "wat kom je doen?". ruimte en rust. twee dingen die verdwijnen als we ze niet samen herkennen als waarde van belang.

17. Stadsdeel Bos en Lommer

Ik vind helaas geen stilte en rust in Amsterdam. Begijnhof benadert dit, maar er zijn altijd veel mensen, de rust is daar overigens een verademing. Ik ga regelmatig naar een tuinen-complex langs de haarlemmerweg, die echter langs de spoorlijn ligt. Ook de snelweg is voortdurend als herrie aanwezig. Huurders van tuinen vertrouwen jouw aanwezigheid vaak niet. Ik ben erg geïnteresseerd in een stilteplekkenoverzicht.

18. Stadsdeel Centrum

Graag zou ik als stille plek in Amsterdam het JW Sibbelushof bij de Nieuwmarkt willen aanvragen. Tis een prachtige plek met bomen, bankjes en water. Helaas hebben wij de afgelopen 4 jaar al hinder van hangjongeren die zuipen en blowen en schreeuwen en intimideren, alcoholisten die zuipen en schreeuwen en zo af en toe een groep junks. Zowel de gemeente als de woningbouw weigert hier iets aan te doen terwijl ieder hier alcohol komt drinken omdat het in de sintantoniesbreestraat niet mag. Langzaam zien wij deze prachtige plek verpauperen en mensen zoals ik die willen verhuizen. Ook de politie heeft er zijn handen vol aan en zou een alcoholverbod toejuichen. Hetzelfde geldt voor het zuiderkerkplein. Is het niet mogelijk deze 2 plekken als stille plekken aan te wijzen en zo de authenticiteit van beide te behouden?

19. Stadsdeel Metropool

Altijd "Zondag langs de Amstel" Als je op je vrije dag langs de Amstel wandelt en loskomt van de dagenreeks, de waan verlaat, het handelen stillet, de koophuizen achter je laat,

de ogen opent; een lief aan je zij, koffie in het verschiet, lucht tussen de iepen op de oever, in de verte knarst een tram, dan vindt je weer de ruimte van "Zondag in Amsterdam": De dagen dat de stad tot bezinning kwam en rust gaf aan wie haar zo onrustig had gemaakt.

20. Stadsdeel Oud-Zuid

Huis te Vraag is mijn favoriete Stille Plek, waar ik graag ben als de levensvragen beantwoord willen worden. Ik ben een druk mens en naast mijn werk volg ik een cursus aan de VU en doe ik vrijwilligerswerk bij Humanitas. Ik heb de stilte van Huis te Vraag erg hard nodig om alles in balans te houden. Ik ben er wekelijks en helemaal in de herfst.

21. Stadsdeel Westerpark

Vanochtend een van mijn lievelingsroutes hard gelopen. Lievelings omdat hij gewoon bij mijn voordeur begint, vandaar naar het leukste park van Amsterdam, het Westerpark, en dan langs de Buurtboerderij en Sint Barbara. En lievelings omdat je door meer soorten geluidslandschappen loopt: van veel lawaai naar minder naar stilte en weer terug. Ik weet niet hoe ik al hardlopend iets zou moeten opnemen, en geloof eigenlijk ook dat ik dat niet eens zou willen, dus de geluiden zijn vandaag in woorden: eerst stadsgeluiden: veel verkeerslawaai, het tikken van het stoplicht, de bel van "brug gaat open", brug gaat met een boem dicht, veeeeeel verkeerslawaai, dan het park in, parkgeluiden: de rust neemt toe, parkieten, fietsen met krakende zadels of een lawaaiige ketting, een scootmobiel, mensen die met elkaar praten of in de mobiele telefoon, trein, kinderen op de speelplaats, tennisballen tegen een racket, honden, de vijver wordt met een hogedrukreiniger schoongemaakt, dan onder de spoortunnel (helaas geen trein) naar de stilte, ratelende populieren, ruisende bomen, vogels, en mijn eigen voetstappen eerst over de schelpenpad, dan zand en tenslotte weer asfalt. En dan weer naar huis, eindigend in het verkeerslawaai, maar wel met een rustig hoofd - en meestal ook nog met een aantal goede ideeën. Ik beleef dan ook voornamelijk de stilte in contrast met de drukke stad, iedereen kent het wel: je merkt pas hoe vermoeiend het blazen van de koeling van een beamer is op het moment dat 'ie weer ophoudt... ps ik hoop trouwens niet dat ik word uitgeloot maar juist dat ik win!

22. Stadsdeel Oud-Zuid

Huis te vraag, de begraafplaats aan de Rijnsburgerstraat 51. Hier heerst een oase van rust in het drukke kruispunt van de A10 zuid en de A10 west. Het is hier heerlijk vertoeven, de begroeiing is prachtig, het huis erbij heeft de sfeer nog van vroeger. Ook de tijd lijkt hier even stil te staan. Alles ademt rust uit. Je bioritme komt hier langzaam weer terug naar de natuurlijke staat. Het zorgt ervoor dat je firs, met hernieuwde energie, gestresste omgeving in kunt stappen. Het heeft sinds 1991 de status van Stadstuin. Opvallend feit is dat de dichter Hendrik van Teylingen hier begraven ligt. LET OP!! De grafrechten verlopen binnen enkele jaren. Amsterdam, behoud deze plek tegen de oprukkende bebouwing en bijna niet te stuiten kracht van op (financieel) resultaat beluste projectontwikkelaars en woningcoöperaties.

23. Stadsdeel IJburg

Hortus(door de week). 1x per 2 mnd om af te spreken met iemand. Rustig te kunnen praten/wandelen

24. Stadsdeel Jordaan

Sint Andrieshofje! Stille is noodzakelijk in de stad. Ik heb het voorrecht hier te wonen.

25. Stadsdeel Geuzenveld Slotermeer

Het Park in Slotermeer aan de Burgemeester Vening Meineszlaan, omzoomd door prachtige Vleugelnootbomen. Dagelijks kom en/of kijk ik in het park en laat de stilte regelmatig mijn gedachten verrijken. Zie mijn bijdrage waarom het park mij stil maakt.

Mijn stille plek in Amsterdam is het park onder de Vleugelnootbomen in Slotermeer. Net voorbij de drukte van de binnenstad en de voortschrijdende stedelijke vernieuwing in de Kolenkitbuurt ligt nog een geheel authentiek park. Een prachtig groen grasveld, met groen zoals alleen gras groen en fris tegelijk kan zijn, met een omlijsting van een prachtige dubbele rij verspringende Vleugelnootbomen. Allen met een leeftijd van meer dan vijftig jaar oud, waarvan sommigen inmiddels met een stamomtrek van meer dan twee en een halve meter.

Wat het parkje zo speciaal maakt is de sfeer die het geeft. Zolang het er al ligt, zoals eens gedicht door de pen Van Eesteren, is het een plek van en voor spelende kinderen, een balletje trappende jeugd en op bankjes zittende ouderen.

Iedere dag maken er veel mensen gebruik van de welhaast oneindig brede voetgangers- traverse. Kinderen worden naar en van school gebracht en gehaald, lopend vanuit het naastgelegen Bos en Lommer, en de ouders en ouderen vinden via het park hun weg naar menig groenteboer, bakker of kapper in de winkelstraten verderop in Slotermeer.

Het is een plek waar jong en oud elkaar ontmoeten en al wandelend tot bezinning

komen. Heerlijk zo die rust die je tegemoet komt door de vele brede vertakkingen van de draagkrachtige breed gearmde kronen van de Vleugelnootbomen.

Je hoort het niemand zeggen, je ziet het niemand denken, maar het besef van dat *stille* is er. Welhaast net zo onbewust als diep van binnen en wordt gekoesterd als iets dat er zo vanzelfsprekend is. Zo vanzelfsprekend dat het nooit voorbij mag gaan.

Menig ouder van dagen, en ook jongere, maakt er met de hond een wandeling en haalt een frisse neus en menig allochtone en autochtone Nederlander leert er zijn of haar eerste fietspassen zetten.

En als niets vermoedende medelanders hun weg door het park vinden, dan meen ik in de stilte te horen dat ze mee neuriën Wim Sonnevelds “..... *en langs het tuinpad van mijn vader, zag ik de hoge bomen staan ... ik was een kind en wist niet beter, dan dat het nooit voorbij zou gaan....*”.

Door de rijkdom van de culturen die passeren is de stilte van het park ook als de stilte van oktober. De herfst van een integrerende stad, die reikhalzend uit ziet naar de vroege lente, in afwachting van iets moois, iets saamhorigs en iets ontluikends.

Zo ook staan de vleugelnootbomen er, twee aan twee, verspringend, in een vaste harmonie met zichzelf en met de omgeving. De takken zichtbaar en de wortels onzichtbaar verenigd in elkaar geweven. Deze dubbele jas van bomen geeft een prachtig doorkijkje in de geschiedenis én in de toekomst die komen gaat. Heerlijk die stilte die dat van binnen geeft!

Het park onder de Vleugelnootbomen, mijn stille plek in Amsterdam.

Het park is bereikbaar per fiets vanaf de Admiraal de Ruijterweg, over de Wiltzanglaan, meteen na het spoorviaduct, of met bus 64 halte Louis Naarstigstraat.

(De stadswandelroute komt ook langs het park).

26. Stadsdeel Centrum

Het gehele Binnengasthuis terrein. Met als uitzonderlijk mooi en rustig gebied de binnentuin bij faculteit wijsbegeerte (ingang aan de Vendelstraat, vlak voor het poortje naar de Kloveniersburgwal). Vertoeven tussen monumenten (die na 20 jaar verwaarlozing wel onderhoud behoeven). Wel een kleine nasmaak aan bovenstaande en dat is dat de eigenaar plannen heeft om dit gehele gebied te vernietigen. Er zal dan een massale

moderne bibliotheek verrijzen. Helaas vindt de gemeente dat ook een goed plan en werkt zij daar graag aan mee.

27. Stadsdeel Oud-Zuid

Mijn favoriete stille plek is de voormalige begraafplaats Te Vraag. Die ligt aan de rand van de Hoofddorppleinbuurt, en meteen ook zo'n beetje aan de rand van de stad. De Hoofddorppleinbuurt is best lawaaiërig, met veel doorgaand verkeer, sluiproutes, auto's scheurend tegen het eenrichtingsverkeer in, en met heel veel pizzabrommertjes. Blijkbaar zijn we in deze buurt allemaal zo druk bezig met carrière maken dat het koken er bij inschiet. Het oude begraafplaatsje is een mooi en uniek gebiedje, met groen, rust en vogels. Het schijnt bedreigd te worden door uitbreidingsplannen ofzo. Maar dat vind ik zo ongeloofwaardig dat ik die berichten maar negeer.

28. Stadsdeel Centrum

Het Binnengasthuis in Amsterdam is een van de juweeltjes in de binnenstad. Te bedenken dat dat ooit de plek was waar alle zieken en noodruffigen samenkwamen, die nu naar buiten het centrum zijn verbannen in het AMC, kan een ieder van deze wonderschone plek genieten. Geen auto's, groen, mooie oude gebouwen, een speelplaats, een oase waar ik bijna iedere dag doorheen loop en iedere keer weer blij van word. En met mij, hopelijk, veel anderen.

29. Stadsdeel Centrum

Mijn favoriete stille plek is de bedreigde binnenhof op het BG terrein tussen het Zusterhuis en de Oude Theaterschool. Dit binnenterrein ligt pal achter mijn woning en is overdag door iedereen te bezoeken. Ik zit en lig er regelmatig in de zon. Ontvang er mensen op de thee of een glaasje. Midden in het kosmopolitisch dorp Amsterdam is dit binnenterrein een oase van rust. Dit terrein is onderdeel van een serie openbare binnenhoven op het BG. Het zou zonde zijn als het bouwplan van de UvA met een mega-bieb deze rustige hoven midden in de stad zou vernietigen.

30. Stadsdeel Centrum (werk), Loenen aan de Vecht (Wonen)

De binnenplaats van het Amsterdams Historisch Museum. zo vanuit de drukke Kalverstraat de binnenplaats op en je denkt dit kan niet... Ik kom er dagelijks want ik werk er!

31. Stadsdeel Centrum

De Tuin van het Theatermuseum lijfs/levensbehoud dikwijls

Stilteplekken

De Tuin van het Theatermuseum

Lage struiken, hoge bomen
bedekte bodem rond 't terras
hoe graag mocht ik hier dikwijls komen
straks geen plek die is, maar wàs

want de tuin blijft straks verstolen

achter 'n ontoegank'lijk pand
gesloten voor adepten van idolen
van het Theater in dit land

hoe heeft dit kunnen gebeuren
glorieus gebouw met alle roem van toen
de tuin het meest nog te betreuren
onttrokken aan het stadse groen

32. Stadsdeel Oud-Zuid

Beatrixpark de open Vredeskerk. Het park omdat de groene populatie zoveel te bieden heeft, er overal rustpunten zijn, de mensen in het park zich ook aanpassen aan de mooie omgeving en de stilte. de tweede plek is, hoewel niet in de openbare ruimte, de Vredeskerk die elke middag open is en waar iedereen zonder aangesproken te worden rustig kan gaan zitten , een plek die in een drukke omgeving zeer rustgevend is.

33. Stadsdeel Zeeburg

Mijn lievelingsplek is al jaren de Diemerzeedijk Een werkelijk prachtig gebied maar tevens een unieke plek, die je niet snel tegen komt wanneer je in de vroege ochtend langs de Diemerzeedijk loopt Net na zonsopkomst het verkeer van de A10 nog niet op gang is gekomen en toeristen van de camping nog op een oor liggen vind je hier het paradijs. Ook op hete zomer middagen als geen mens zich verroert kun je hier genieten van de rust en natuur midden in de oprukkende stad. Even rustent tussen A10 en camping aan de waterkant zie je de prachtige natuur van vele beschermde en niet beschermde dieren die hier leven. Ook op en in het water zelf gebeurt van alles en is van alles te zien. Enorme waterplanten velden in bedekkingen zeldzaam voor Nederland. Met Karpers die zwemen statig langs in het heldere water. scholen met vorens met knal rode vinnen en staarten zwemen langs en het zonlicht schittert van hun schubben. Vosje scharrelt rond en hazen kiezen het hazen pad. Je hoort een muisje geschrokke schreeuwen. En een ringslang ligt op de keien zich te warmen in de vroege ochtend zon Op het water zie je zwanen met hun jongen zwemmen. Maar ook prachtig gekleurde kroon, kuif en tafel enden zijn in grote getallen aanwezig en doen zich te goed van de waterplanten die zij eten. Een waterhoentje heeft zijn nest aan de kant en de kikker hoor je kwaken. Een fuut zwemt langs met jongen op haar rug en schept het ene na het andere jonge visje uit het water en voert het haar jongen. De paai gronden van vele vissoorten liggen namelijk ook hier in deze warme ondiepe water plas midden in de planten velden. Een werkelijk prachtig ecosysteem met een harmonies uitstraling vol van diversiteit aan leven. Even 100 meter verder ligt een woonboot locatie met tuinen die dicht begroeit zijn en er zitten daar veel vogels. Lopend over het pad kun je daar de mooiste vogels kunt horen fluiten en zien vele zwaluwen jagen als jachtvliegtuigen en acrobatische vlieg kunstenaars hun prooi na een ware belevenis die je even uit de dagelijkse sleur van stres en drukte verlost Maar ook als de dag op zijn einde raakt en de avond valt is er nog iets leuks te zien. Langs de woonboot locatie met de dichte begroeiing leeft ergens een meervleermuis kolonie Geruisloos schieten zij langs en in het zwakke maan licht zijn ook zij duidelijk te volgen. De jager van de nacht zijn op pad. Maar ook vele andere dieren zijn nu op pad egeltjes slaken die over het pad glijden. Uiltje op wacht krekels spelen hun concert. Enz. Helaas is het zo dat Zeeburg gemeend heeft hier op dit biotoop in te grijpen en het te gaan

vernietigen. Echter zij stellen dat ze het gaan versterken. De ambitie van het stadsdeel is om het projectgebied Bovendiep Diemerzeedijk de komende jaren op te waarderen tot een volwaardig onderdeel van de stad, met het bijbehorende kwaliteitsniveau van de openbare ruimte. Bij de aanpak van Bovendiep wordt de ontsluiting van bedrijven en camping verbeterd, parkeergelegenheid gerealiseerd voor dagjesmensen en bezoekers van bedrijven, horeca wordt mogelijk gemaakt, wandel- en fietsroutes aangelegd en er wordt gekeken naar de ruimtelijke inrichting en het functioneren van de verschillende bedrijfsterreinen. Verschillende onderdelen van deze projecten zijn inmiddels gestart. Ik heb een documentere gemaakt over deze bijzondere ecologie zo kunt u een indruk krijgen van wat hier te zien is wat er leeft en wat er mee gebeurt. Zie link naar deze video. <http://video.google.nl/videoplay?docid=1977344336385763234&ei=Q2LXSLSzL4ioiALYI7jaAg&q=diemerzeedijk&hl=nl>

34. Stadsdeel Centrum

Binnengasthuisplein. Zonder dit plein zou het leven in dit stukje drukke en toeristische binnenstad onleefbaar zijn. Dagelijks haal ik hier even "adem" en met mij veel andere mensen, inclusief rustzoekende toeristen. Het is een oase in een druk, onrustig gebied.

35. Stadsdeel Zeeburg

Het binnenplein achter de Frederiksstraat in OudWest, precies daar waar het plein overgaat in het Vondelpark. Het is een fijne groene, bijna vergeten plek, vlakbij de dynamiek van de Overtoom. de stad in je rug, het groen van het park voor je uit.

36. Stadsdeel Centrum

Er zijn toch nog vrij veel stille plekjes in de stad te vinden, mijn eigen straat bijvoorbeeld!, maar je moet goed zoeken. Sowieso is de Jordaan een tamelijk stille buurt. Waar het echter voor mij heerlijk toeven is, is een klein pleintje (eigenlijk een open plek) tussen de tuinstraat en de Egelantiersstraat, even voorbij de 1ste Egelantiersdwarstraat. Daar is een minispeelplaatsje, waar soms gebruik van wordt gemaakt. Soms zitten daar mensen op een van de bankjes. Ik kom daar onregelmatig door als ik boodschappen moet doen of gewoon door de Jordaan wandel. Het is een klein rustplekje waar ik altijd geniet van de prachtige panden die er tegenover staan en de planten die de bewoners goed onderhouden. Ik hoor er vaak alleen maar mijn eigen voetstappen en dat is een verademing. Het is heerlijk om even met je gedachten alleen te zijn en niet afgeleid te worden door geluid. Echt een plek om te behouden.

37. Stadsdeel Oost-wgm

Mijn stille plek is Begraafplaats, Crematorium, en Gedenkplaats De Nieuwe Ooster te Amsterdam . Zelf verblijf ik hier gemiddeld vijf dagen van de week, het is namelijk mijn werkplek!!!!

38. Stadsdeel Centrum

Kop van de Falckstraat aan de Reguliersgracht. Het stenen plein met de ronde zitbanken onder de twee gigantische honingbomen. Deze plek ligt vlak bij mijn woning en daarom ben ik daar dagelijks. Voor mijzelf is het een oase van rust en ruimte. Ik merk op hoe ook anderen daar ter plekke een pauze maken bij het fietsen en het wandelen. Je ziet er mensen soms uren een boek lezen. Zelfs moeders kunnen hun babies daar ongestoord

zogen en ook kun je daar in stilte je liefdesverdriet uithuilen. Er is veel sociale controle van de woningen rondom en daarom voel je je daar heel veilig. De laatste tijd wordt de rust en stilte verstoord door twee jongens met bromfietsen, die op de bank zittend hun meegebrachte mp3-spelers luid laten schallen. Dat is heel jammer. Als deze stilteplek beschermd zou zijn zou je dat kunnen keren. Zou daar bijv. een stiltebord geplaatst kunnen worden? Speciaal ter attentie van de Gemeentelijke Dienst zelf: Sinds de "amsterdammertjes" bij de renovatie zijn weggehaald, is de akelige gewoonte ontstaan, waarbij gemeentelijke schoonveeg-wagentjes daar hun pauze gaan houden door te parkeren op het voetgangersplein. Daarbij laten ze bovendien regelmatig luid hun autoradio's schallen. Ook worden er regelmatig hele grote vrachtwagens geparkeerd op het stenen plein voor de banken. Daarbij staan bijv. koelinstallaties luid te ronken. Nog een laatste te voorkomen storing is het feit dat er grote vrachtwagens en toeristenbussen vanaf de Utrechtsestraat de Falckstraat inrijden en dan vastlopen op de Reguliersgracht. Daarna proberen ze op het voetgangersplein onder de honingbomen te keren en te draaien. Dat geeft een hoop onnodige onrust. Er zou een verkeersbord geplaatst moeten worden bij de hoek Utrechtsestr./Falckstraat. Ook in het park dreigt vooral de laatste tijd tegen de avond het gevaar van samscholing van jongeren met brommers en geluidsoverlast. Mijn voorstel is: Eigenlijk zou het hele park van de Falckstraat, inclusief het grote plein met de oude honingbomen, als stiltegebied aangewezen en beschermd moeten worden.

39. Stadsdeel Noord

Terras van café Noorderlicht, NDSM-werf

40. Stadsdeel Centrum

Aan dek van ons schip in de keizersgracht tussen amstel en utrechtse straat, een van de laatste grachten in amsterdam zonder rondvaartbootverkeer. Als ik wil kan ik me in het heerlijke stadsgedruis storten om de hoek en dan terug komen om de broodnodige stilte te ervaren aan dit kleine stukje water. Het levert een mooie balans. Zolang de brug onder de utrechtse straat niet verhoogd wordt voor rondvaartboten is dat mijn favorite stilte plek. Ik heb geluk dat ik daar mag wonen.

41. Stadsdeel Baarsjes

Rembrandpark top

42. Stadsdeel Oost-Watergraafsmer

Mijn favoriete stille plek is het Linnaeushof. Ik fiets hier enkele keren per week overheen en vind het een oase. Als er getennist wordt, hoor je alleen het 'pok, pok, pok' van de tennisballen. Als het geregend heeft, ruikt het groen zo heerlijk...

43. Stadsdeel (woonde in de Baarsjes en Oud Zuid)

Goedemorgen, Ik doe illegaal mee, ik ga ervan uit dat ik ook niet uitgeloot zal worden. Ik ben een geboren en getogen Amsterdamse die al een paar jaar niet meer in Amsterdam woont. Ondanks dat blijf ik Amsterdammer al zou ik naar de Noordpool verhuizen. Ik vind dit zo'n leuk idee om een stiltekaart en een stiltewandeling te organiseren dat ik toch wil reageren. Het Amsterdamse Bos ooit bedoeld voor Amsterdammers die niet verder kwamen dan de stad (of hun straat en omgeving), is een heerlijk bos met voldoende rustpunten. Ook het Begijnhof al loop je er alleen maar overheen en kijk je even om de

hoek in het Engelse kerkje. Op de ene plek kun je je een dag vermaken op genoeg rustige plekken op de andere plek moet je tegenwoordig een goede reden hebben voor je er op mag dacht ik. Ik heb goede herinneringen aan beide locaties als ik even los wilde komen uit alle hectiek van de dagelijkse beslommingen.

44. Stadsdeel Centrum

Zelf woon ik in het Deutzen Hofje, midden in de stad en toch heel stil, maar dat is afgesloten voor publiek. Wat ik ook een heerlijk plekje vind, hoewel naast de Gooiseweg gelegen, is de botanische tuin in het Darwinplantsoen, waarvan de ingang te vinden is aan de Maxwellstraat, tegenover de bushalte van lijn 15 en 67, halte Van 't Hofflaan.

45. Stadsdeel Zeeburg

Het Flevopark dit is voor een heerlijke plek vooral omdat het hier nog bijzonder stil is. Tevens is het in dit park nog niet zo druk met bezoekers

46. Stadsdeel Overtoomse veld

Het Rembrandtpark ook al is het niet absoluut stil, het is een schitterende plek om stil te worden en stil te staan bij kwesties in het leven die echt belangrijk zijn. Elke dag opnieuw is er wel weer behoefte aan zo'n moment

47. Stadsdeel Centrum

Mijn zoon wordt dagelijks opgevangen binnen Kinderdagverblijf De Platanen in de Elandsstraat. De kinderen spelen daar buiten op een prachtige binnenplaats met grote Platanen. Het is een mooie, erg rustige plek waar het heerlijk bijkomen is. Daarnaast geniet ik altijd zeer in speeltuin De Waag. Een openbaar toegankelijke speeltuin met grote bomen, rust, een leuke speeltuinbegeleider en goede voorzieningen / fietsjes en dergelijke. Die plek is erg belangrijk voor mijn en mijn kinderen. Het gejoel van de kinderen deert me niet. Ik vind het wel erg belangrijk dat ik me binnen de Waag kan afsluiten voor de immense drukte van de binnenstad. Ik vindt dat er meer van dergelijke plekken gecreeerd moeten worden!!!!

48. Stadsdeel Watergraafsmeer

Ik ga af en toe naar het Amsterdamse Bos; daar is het door de 'weidsheid' een mooie rustige plek, maar gelukkig kan het er ook levendig zijn, want Amsterdam is tenslotte een stad?!

49. Stadsdeel Centrum

Binnenkadijk Deze verhoogde binnenstraat is op zich niet erg mooi: typische kneuterigheid van eind jaren '80/begin jaren '90. Rommelige balkonnetjes, opstapjes, afstapjes. Maar vooral 's nachts is hier een oorverdovende stilte: in dit deel van de oostelijke binnenstad (kadijken) is nauwelijks verkeer. Het geluid wordt bovendien afgehouden door de hoge wanden van de voormalige pakhuizen. Pas om 6 uur 's ochtends wordt de stilte doorbroken door een prachtig geluid: de opgewonden vogels en apen van artis die hun het daglicht begroeten. Het is mijn stilte-oase, waar je 's nachts echt naar een stilte kunt luisteren die nergens door doorbroken wordt.

50. Stadsdeel Woon tegenwoordig in Lelystad

Mijn favoriete plek is nog altijd het Karthuizerhof in de Karthuizersstraat. Ik ben tegenover de hoofdingang geboren en heb er tot mijn 20e gewoond. Ik werk sinds 1978 bij de brandweer in Amsterdam en kom af en toe nog in het hofje. Ik heb in het verleden meerdere collega's het hofje laten zien, maar vooral laten "luisteren" naar de serene stilte. Dus daarom is dit hofje mijn favoriete plek.

51. Stadsdeel Slotermeer

In ons staddeel zijn er stille plekken te over...het Sloterpark, het Gerbrandypark, de Jan de Jonghkade is s'avonds een oase van stilte. Maar een onderzoek als dit verbast me. Er is geld voor een onderzoek naar stilte, terwijl stadsdelen naar klachten over geluidsoverlast veroorzaakt mede door de gemeente niet geluisterd wordt. Wij hebben jaarlijks een week (!!) last van een kermis die naast onze flat wordt opgezet. Vroeg slapen is onmogelijk, eigen rustige muziek kan een week niet gedraaid worden en we kunnen de balkondeur niet open houden. Verder worden er in de stad festivals georganiseerd met veel geluidsoverlast. Onlangs een hele dag aan de Sloterplas heel veel harde muziek in een woongebied. Onbegrijpelijk!!!

52. Stadsdeel Baarsjes

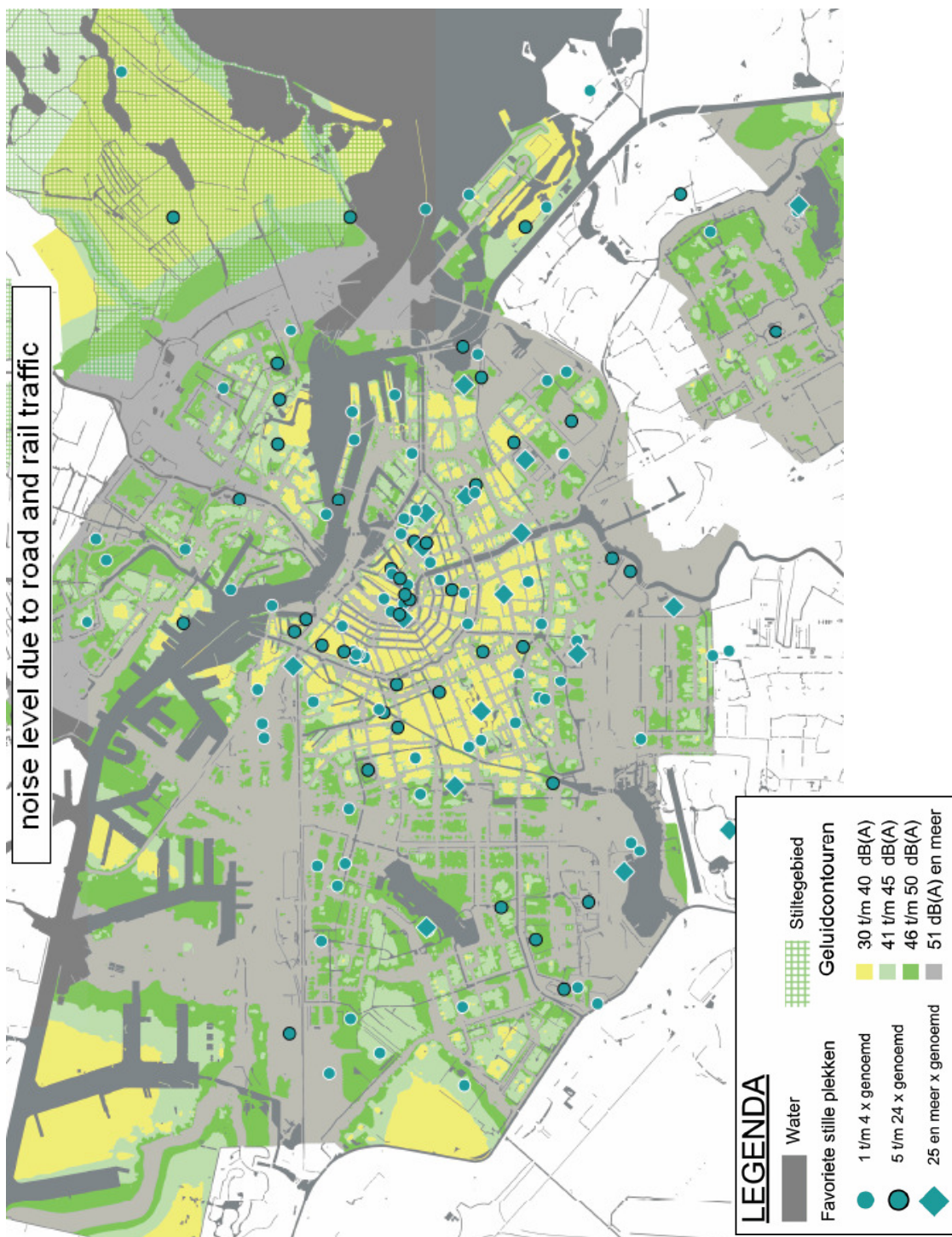
De hoek tussen de Vasco da Gamastraat en de Willem Schoutenstraat is rustig. Wij wonen op die hoek en we zitten vaak voor het huis maar we hebben alleen stilte maar mooi uitzicht en goede samenleving. (Maar op zondag s'morgens is het wat drukker omdat dan de kerk open is maar ze zingen mooi).

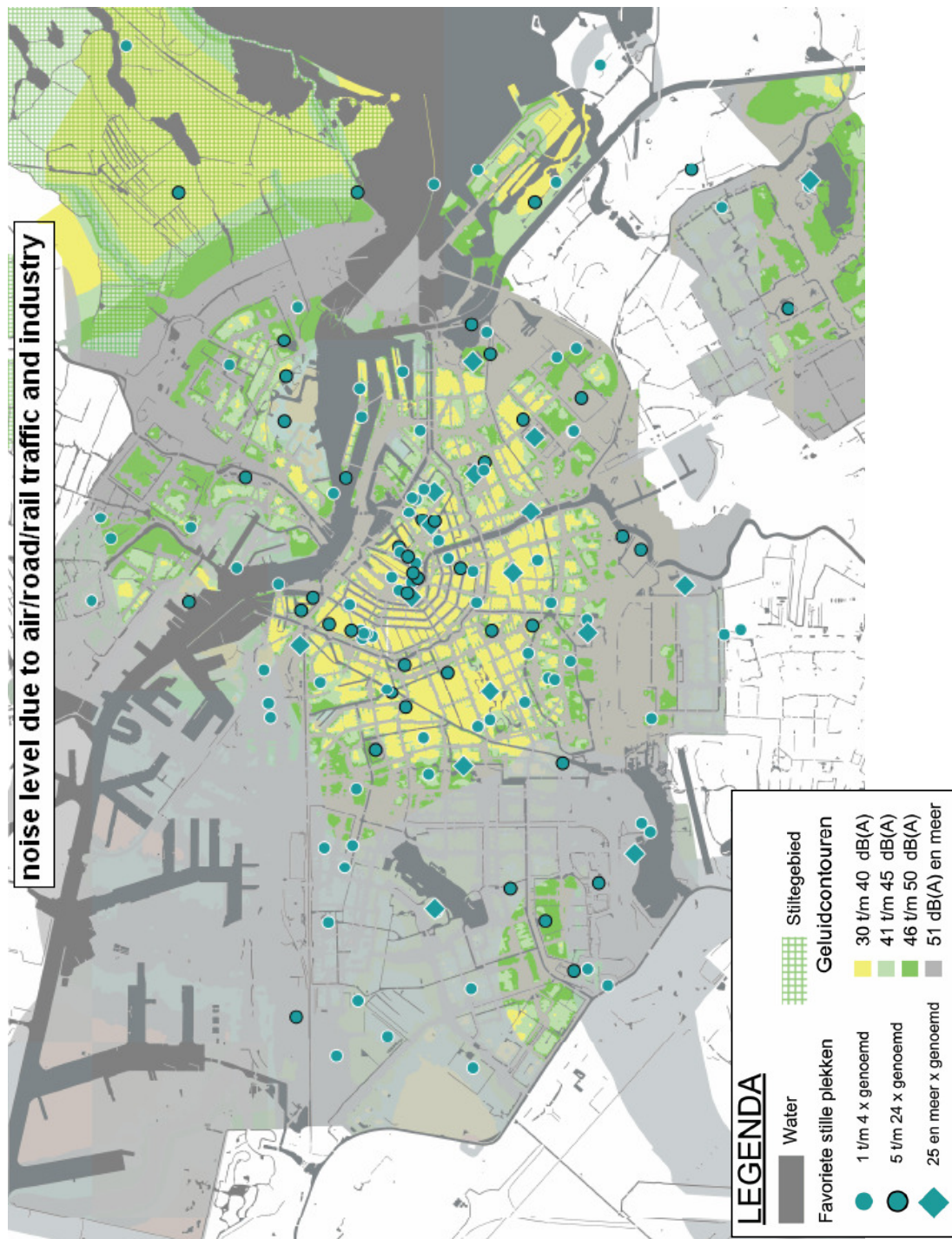
53. Stadsdeel Amsterdam Noord

Sinds een half jaar woon ik met veel vreugde op de Schellingwouderdijk; een historische dijk waar gemoedelijkheid en rust nog zichtbaar is. Via een pad kan je tot aan het IJ wandelen, een plek dat het Stadsdeel in natuurwaarde wil gaan vergroten. Om even helemaal uit te waaien is het een schitterende plek, zo dicht bij de stad

BIJLAGE 7 Plattegrond stille gebieden met invloed van weg- en railverkeer

BIJLAGE 8 Plattegrond stille gebieden met invloed van alle geluidbronnen

BIJLAGE 9 Geluid en groen in enkele APV's

Artikelen uit de Algemene Plaatselijke Verordeningen van Amsterdam, Rotterdam en Den Haag die betrekking hebben op groen en geluid(overlast). Ontheffings- en uitzonderingsbepalingen, aangegeven met (.....) en overige, hier niet relevante artikelen zijn weggelaten.

APV Amsterdam 2008

Artikel 5.5 Geluidhinder

1. Het is verboden toestellen, geluidsapparaten of machines in werking te hebben of daarmee, of anderszins handelingen te verrichten op een zodanige wijze dat voor een omwonende of voor de omgeving hinder wordt veroorzaakt of toe te laten dat deze handelingen worden verricht.

(.....)

Artikel 5.7 Hinder door motorvoertuigen en bromfietsen

1. Het is verboden zonder noodzaak met een motorvoertuig of een bromfiets hinder te veroorzaken.

(.....)

Artikel 5.9 Openbare groenvoorzieningen

1. Het is in voor publiek toegankelijke groenvoorzieningen verboden zich te bevinden buiten de wegen als bedoeld in artikel 1.1.9 onder a, paden of andere voor gebruik aangewezen plaatsen zoals lig- of speelweiden.

2. Als het college in het belang van de instandhouding van een voor publiek toegankelijke groenvoorziening deze of een gedeelte daarvan heeft aangewezen is het verboden zich daarin te bevinden.

3. Het is in voor publiek toegankelijke groenvoorzieningen verboden met een voertuig te rijden of een voertuig te laten stilstaan buiten de wegen en paden.

4. Het is verboden schade toe te brengen aan voor publiek toegankelijke groenvoorzieningen.

(.....)

Artikel 5.17 Geluidhinder door dieren

De gene die buiten een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer de zorg heeft voor een dier voorkomt dat dit voor de omgeving geluidhinder veroorzaakt.

APV Rotterdam 2008

Artikel 2.2.2a Kennisgeving evenementen

1. Het in artikel 2.2.2, eerste lid, gestelde verbod geldt, behoudens in door de burgemeester aangewezen gebieden, niet voor eendaagse evenementen indien:

(.....)

d. het geluidsniveau op een afstand van 10 meter van enige geluidsbron niet meer bedraagt dan 80 dB(A),

(.....)

Artikel 4.1.3a Geluidsplafond

Het college kan nadere regels stellen ter voorkoming of beperking van geluidhinder bij collectieve of incidentele festiviteiten.

Artikel 4.1.5 Geluidhinder algemeen

1. Het is verboden toestellen of geluidsapparaten in werking te hebben of handelingen, al dan niet met een voer- of vaartuig, te verrichten of te laten verrichten, waardoor voor een omwonende of overigens voor de omgeving geluidhinder wordt veroorzaakt of kan worden veroorzaakt.

(.....)

Artikel 4.1.5b (Geluid)hinder door onversterkte muziek vanuit inrichtingen

In afwijking van artikel 2.18, eerste lid, onder f, van het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer wordt onversterkte muziek tussen 23 uur en 7 uur niet buiten beschouwing gelaten bij het bepalen van het geluidsniveau van een openbare inrichting.

Artikel 4.4.13 Bescherming groenvoorzieningen

1. Het is, behoudens op door het college aan te wijzen plaatsen, verboden in een voor publiek toegankelijk gemeentelijk bos, park, plantsoen, groenstrook of duin:

a. zich buiten de paden te bevinden, met uitzondering van de grasperken;

b. zich met een rij- of trekdier buiten een ruiterspad te bevinden.

(.....)

Artikel 5.1.10 Overlastgevend parkeren van voertuigen

1. Het is verboden een voertuig te parkeren daar, waar bewoners of gebruikers van nabijgelegen gebouwen of terreinen daarvan geluidshinder of stankoverlast ondervinden.

(.....)

Artikel 5.1.13 Aantasting groenvoorzieningen door voertuigen

1. Het is verboden met een voertuig, fiets of bromfiets te rijden door dan wel deze te doen of te laten staan in een park of plantsoen of een van gemeentewege aangelegde beplanting of groenstrook.

(.....)

APV Den Haag 2008

Artikel 2.1.4.2 Straatartiest en muziek

1. Het is verboden, op door de Burgemeester aangewezen wegen en tijden op of aan de weg als straatartiest op te treden of muziek ten gehore te brengen.

2. Op andere dan de in het eerste lid vermelde plaatsen, is het verboden, zonder vergunning van

de burgemeester als straatartiest op te treden of muziek ten gehore te brengen.

(.....)

Artikel 2.4.5 Betreden en beschadiging van plantsoenen e.d.

1. Het is aan degene die daartoe niet bevoegd is verboden zich te bevinden in of op bij de gemeente

in onderhoud zijnde parken, wandelplaatsen, plantsoenen, groenstroken of grasperken, buiten de daarin gelegen wegen of paden.

2. Het is verboden op de weg:

a. enige schade toe te brengen aan bomen, heesters, planten of bloemen

b. op plaatsen, welke bij besluit van het college zijn aangewezen, te handelen in strijd met de aan deze kennisgeving vermelde nadere voorschriften ter voorkoming van schade als bedoeld onder a;

c. op plaatsen, welke bij besluit van het college zijn aangewezen, bij zich te hebben of te vervoeren, ter plaatse voorkomende bloemen of planten of takken van ter plaatse voorkomende bomen en heesters, tenzij deze met toestemming van de rechthebbende ter plaatse zijn verkregen of van elders afkomstig zijn.

(.....)

Artikel 4.1.5 Overige geluidhinder

1. Het is verboden toestellen of geluidsapparaten in werking te hebben of handelingen te verrichten op een zodanige wijze dat voor een omwonende of overigens voor de omgeving geluidhinder wordt veroorzaakt.

(.....)

Artikel 5.1.9 Aantasting groenvoorzieningen door voertuigen

1. Het is verboden een voertuig, fiets of bromfiets te rijden door dan wel deze te doen of te laten staan in een park of plantsoen of een van gemeentewege aangelegde beplanting of groenstrook.

(.....)

Artikel 5.4.1 Beperking verkeer in natuurgebieden

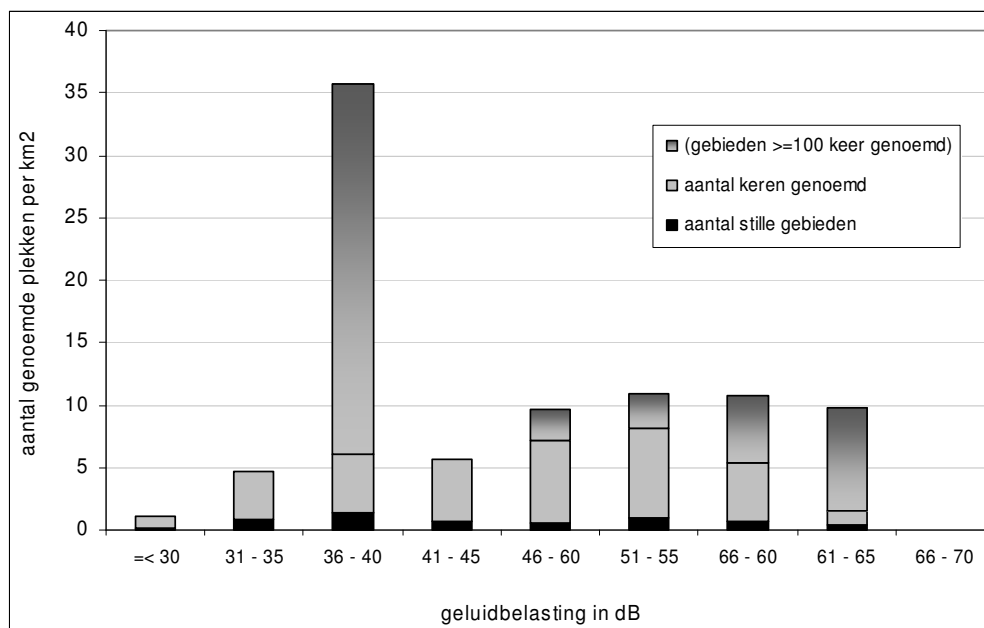
1. Het is verboden binnen voor publiek toegankelijke natuurgebieden, parken, plantsoenen of voor recreatief gebruik beschikbare terreinen te rijden of zich te bevinden met een motorvoertuig als bedoeld in artikel 1, onder z, Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990, een bromfiets als bedoeld in artikel 1, onder i, Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 of met een fiets of een paard.

(.....)

BIJLAGE 10 Aantal stille plekken in relatie tot grondoppervlakte

Om te onderzoeken of het per geluidklasse genoemde aantal stille plekken bepaald wordt door het oppervlak per geluidklasse, is in figuur B10.1 het aantal keren dat een stille plek is genoemd weergegeven per km² grondgebied in de betreffende geluidklasse. Bovendien is aangegeven hoeveel gebieden überhaupt genoemd zijn ('genoemde gebieden' in legenda), en het aantal keren dat de gebieden in totaal genoemd zijn waarbij de honderdmaal of vaker genoemde parken en plekken (Vondelpark en Begijnhof bij 35-50 dB, Sloterplas bij 45-50 dB, Amstel bij 50-55 dB en Westerpark bij 55-60 dB) apart zijn aangegeven.

Het blijkt dat er per km² grondgebied in de geluidklasse 35-40 dB gemiddeld 1,9 stille plekken voorkwamen, maar deze plekken werden in totaal 36 keer genoemd (waarvan Vondelpark en Begijnhof 30 keer). Bij 55-60 dB waren er per km² gemiddeld 3,5 plekken welke in totaal echter slechts 11 keer werden genoemd (waarvan het Westerpark de helft); dat is naar verhouding zesmaal minder vaak dan bij 35-40 dB. Het blijkt dus dat een groter aantal (vermeldingen van) stille plekken in een bepaalde geluidklasse niet wordt bepaald doordat simpelweg die geluidklasse in Amsterdam een groter gebied beslaat.

Figuur B10.1: aantal genoemde stille plekken en totaal aantal vermeldingen per km² oppervlak van gebied binnen desbetreffende geluidklasse (L_{day})

Uit de figuur blijkt dat er relatief weinig stille plekken voor komen in de geluidklasse 40-45 dB; een verklaring daarvoor is niet bekend.

Er is een voorkeur voor gebieden met een geluidbelasting van 40 dB en lager. Deze voorkeur is sterker als men rekening houdt met het grondoppervlak binnen elke geluidklasse. Opvallend is echter dat toch ook een groot aantal gebieden met een aanmerkelijk hogere geluidbelasting genoemd worden als favoriete stille plek: 30% van alle vermeldingen betreft een plek met een geluidbelasting van 50 dB of meer, waarvan 11% van 55 dB of meer. Alleen gebieden met een geluidbelasting van 60 dB en hoger worden niet meer stil genoemd. Bijlage 3 geeft een overzicht van alle genoemde gebieden per geluidbelastingklasse.